

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BARTIN'IN AMASRA İLÇESİNDE MEYDANA
GELEN MADEN KAZASININ TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK BENZER
KAZALARIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK
TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/6598, 6599,
6600,6601,6602,6603,6604,6605).
TUTANAK DERGİSİ**

**9'uncu Toplantı
11 Ocak 2023 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun 3-4 Ocak 2023 tarihlerinde Bartın ve Zonguldak illerine gerçekleştirdiği yerinde incelemelerin değerlendirilmesine ilişkin görüşmeler

BARTIN'IN AMASRA İLÇESİNDE MEYDANA GELEN MADEN KAZASININ TÜM YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK BENZER KAZALARIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU (10/6598, 6599, 6600,6601,6602,6603,6604,6605)

9'uncu Toplantı

11 Ocak 2023 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bartın'ın Amasra İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.05'te açıldı.

Komisyonun 3-4 Ocak 2023 tarihlerinde Bartın ve Zonguldak illerine gerçekleştirdiği yerinde incelemelerin değerlendirilmesine ilişkin görüşmeler yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 17.53'te toplantıya son

11 Ocak 2023 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Taner YILDIZ (Kayseri)

BAŞKAN VEKİLİ: Muhammet BALTA (Trabzon)

SÖZCÜ: Polat TÜRKMEN (Zonguldak)

KÂTİP: Lütfi KAŞIKÇI (Hatay)

BAŞKAN TANER YILDIZ – Komisyonumuzun değerli üyeleri ve kıymetli basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz.

Bartın'ın Amasra İlçesinde Meydana Gelen Maden Kazasının Tüm Yönleriyle Araştırılarak Benzer Kazaların Önlenmesine Yönelik Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonumuzun 9'uncu toplantısı için toplanmış bulunuyoruz.

Toplantı yeter sayımız vardır, gündemimize geçebiliriz.

II.- MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Komisyonun 3-4 Ocak 2023 tarihlerinde Bartın ve Zonguldak illerine gerçekleştirdiği yerinde incelemelerin değerlendirilmesine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN TANER YILDIZ - Sayın Komisyon üyelerimize söz vermeden önce geçen hafta 3-4 Ocakta Bartın ve Zonguldak illerine gerçekleştirdiğimiz yerinde incelemeler hakkında kısaca bilgi vermek isterim.

Komisyon üyelerimizin yoğun katılımıyla, 21 üyenin 19'uyla beraber gerçekleştirilen inceleme kapsamında öncelikle kazanın meydana geldiği TTK Amasra Müessesesine gidildi. Maden içerisinde yangının sürmesi ve barajların kapalı olması nedeniyle kazanın meydana geldiği ocağa inilememişse de yer üstünde, yüzeyde yer alan kuyu ihraç sisteminde, dinamit ambarında, tahlisiye istasyonunda ve elektrik atölyelerinde incelemelerde bulunuldu, yetkililerden bilgi alındı ve işçilerle görüşme gerçekleştirildi. Sonra sahadaki incelemelerin akabinde yine TTK Amasra Müessesesinde yaklaşık üç saatlik bir değerlendirme toplantısı yapıldı, toplantıda Komisyonun geçen 8 toplantısında dile getirilen hususlar tekrar masaya yatırıldı, TTK tarafından Komisyon üyelerimizin sorularını kapsayacak mahiyette sunum gerçekleştirildi ve kaza kanaat raporu hakkında bilgi alındı.

İncelememizin önemli bir ayağını da tabii ki aile ziyaretleri oluşturdu. Komisyon üyelerimizden oluşan 6 ayrı heyet maden şehitlerimizin ailelerini, taburcu olan yaralılarımızı ve hâlen hastanede tedavi altında bulunan madencilerimizin ailelerini ziyaret ederek şehitlerimizin yakınlarına başsağlığında bulundu, yaralılarımıza acil şifalar dilekleri aktarılmış oldu. Ziyaretlerde ailelerin yaşanan elim kaza ve madendeki çalışma düzeniyle ilgili değerlendirmeleri ve Komisyonumuza aktarmak istedikleri diğer müstakil sorunlar heyetlere eşlik eden uzmanlarımız marifetiyle de not edildi, söz konusu hususların Komisyonumuzun çalışmalarına ışık tutacağı kanaatindeyiz. Diğer müstakil sorunlarla ilgili de Komisyon Başkanlığımızca gerekli girişimlerde bulunmaktadır.

İncelemelerimizin son ayağını ise TTK Karadon Müessesesindeki incelemelerimizi oluşturdu. TTK'nin buradaki tahlisiye istasyonunda ve merkezî gaz izleme istasyonunda incelemelerde bulunuldu, yetkililerden de bilgi alındı. Maden içerisinde yapılacak incelemelerden önce yetkililerce oksijen ferdi

kurtarıcı maske kullanımı hakkında bilgi verildi ve gerekli tertibatla donatılan heyet eki 360 kotuna indi, tali pervane, sensör, devre kesici, elektrik tesisatı, basınçlı hava, su şebekesi, havalandırma hakkında bilgi alındı, buradaki incelemelerin ardından da ayağa geçildi. Ayak içerisinde kömür damarlarının jeolojik özellikleri, damar, gaz içerikleri, damar eğilimi, damar stampı, tahkimat yöntemleri, kömür kazı yöntemleri, ayak içi nakliyat sistemleri, konumlandırılan sensör ve özellikle toz ve gazla mücadele patlamalarına karşı alınan güvenlik önlemleri ve degaj riskine karşı alınan güvenlik önlemleri hakkında bilgi alındı. Girilen ayakta incelemeler sırasında çalışan işçilerle de görüşülerek ayak dibi olan eki 460 kotuna inildi ve buradaki işçilerle ve diğer çalışanlarla da bir araya gelindi. Maden içerisinde yapılan incelemeler ardından çalışma ziyaretine ilişkin basın açıklamasında da bulunuldu.

Bugün yapacağımız 9'uncu toplantıyla Komisyon toplantılarımızı tamamlamayı, kalan süreyi de raporumuzu tamamlamaya sarf etmeyi düşünüyoruz. Bugünkü toplantımızın gündemi Bartın, Zonguldak yerinde incelemesinin değerlendirilmesi. Sayın Komisyon üyeleri değerlendirmelerini yaparlarken Komisyon raporumuza ilişkin önerilerini de de iletebilirlerse seviniriz. Dilerseniz tabii ki Komisyon Başkanlığımıza öneriler yazılı olarak da sunulabilecektir.

Şimdi, Komisyon üyelerimize söz vermeden önce basın mensuplarımıza teşekkür ediyoruz.

Söz isteyen arkadaşlarımız varsa buyursunlar.

İlk önce Kani Bey düğmeye bastı, Komisyonun en genç ve dinamik üyesi olarak kendisine söz veriyoruz.

KANİ BEKO (İzmir) – Ben öncelikle çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sevgili milletvekili arkadaşlarım, sevgili yöneticiler, uzman arkadaşlarım; öncelikle, Bartın Amasra'da gerçekten Amasra cinayetlerini inceleme komisyonu ile birlikte güzel incelemeler yaptık. En çok duygulandığım şey, madenlerde şehit olan madenci ailelerini ziyaret ederek onların sorunlarını dinlemek gerçekten yerinde oldu. Daha önce biz bunları uzmanların raporlarından, Sayıştayın raporlarından, Emniyet ifadelerinden ve ailelerinden sadece televizyon ve basın yoluyla bunları biliyorduk. Şimdi oralara gidip doğrudan bire bir kendileriyle görüşmek, madenlere inerek madenci arkadaşlarımızla birlikte bir yemek yemek, bir çay içmek ve tabii ki önce Bartın-Amasra madenlerinde yöneticilere sorduğumuz soruların kısmen de olsa cevabını almak... Beni en çok heyecanlandıran da Zonguldak'taki Karadon madenlerine girerek çok zor koşullarda çalışan madenci arkadaşlarımızın o "kara elmas" dediğimiz kömürü nasıl çıkardıklarını tüm Komisyon üyesi arkadaşlarımızla beraber gördük. Ben gerçekten çok kutsal işler yaptıklarını orada madenci arkadaşlarımızın ifadelerinden de tekrar anlamış oldum.

Şunu söyleyerek ben aslında sözlerimi toparlamak istiyorum. Şimdi Sayın Başkan, bu 9'uncu toplantı, bugüne kadar ki 8 toplantıda Sayıştay raporlarını anlattık, uzmanların raporlarını anlattık, Emniyet ifadelerindeki raporları anlattık, televizyonlarda izlediğimiz ve buralara kadar gelen Bakanlık yöneticilerini dinledik, bilhassa öğretim üyeleri burada bize madenlerle ilgili çok şeyler anlattılar fakat tabii, en çok üzüldüğüm, aileler de bize benzeri sıkıntıları anlattılar. Bartın Amasra'dan bazı işçi kardeşlerimiz gerçekten sanki yaşanacak olan bazı cinayetleri hissediyormuş gibi... Onların ifadeleri beni gerçekten üzdü. Daha sonra sendikacı yönetici arkadaşlarla görüştüğümde orada kırk üç yıldır madenlere hiç inmeyen yöneticilerin olması... Gerçekten burada liyakatin olmadığını bir kez daha gördük ama şu sorunun cevabını bir türlü alamadım. Dört yıldır havalandırma ihalesi yapıldığı hâlde dört yılda 3 kez yapılan bu ihale neden iptal oldu, niçin iptal oldu? Ben sorduğumda, yöneticiler "Bunu bürokrasi bilir." dediler "Yöneticiler bilir." dediler. Bu 8 toplantıda buraya yöneticiler de geldi, müsteşarlar da geldi, müfettişler de geldi ama biz bunun cevabını bir türlü alamadık.

Bir de şu bana göre çok önemli: Bartın-Amasra madenleri tehlikeli ve riskli olduğundan dolayı yapılan birtakım çalışma sonrası bir kapatma kararı alınmış. Bunu siz de biliyorsunuz, orada da bize bunu ifade ettiler. Şimdi, kapatma kararı alınmış ama idari mahkeme açılmasına karar vermiş Ya, bu bana göre çok kötü bir şey, çok kötü bir karar yani. Bu çok önemli bir şey ya, bana göre bunun üzerine gidilmesi gerekir. Bir üçüncüsü mutlaka bu ihalelerin neden iptal edildiğinin bana göre tespit edilmesi gerekir. Bir de uzman raporlarını burada defalarca anlattık, tekrarlamaya bana göre gerek yok.

Şimdi, bugün benim iki tane şeyim var, şöyle, madenci arkadaşlarımla... Şimdi, bu bir madenci, Deniz Bey, bu bir madenci arkadaşımız. Ben Balkan kökenliyim, Türkmen Yörük'üm ben aslında, Balkan kökenliyim, Makedonya'da doğdum. Şimdi, tabii, oralarda da madenciler var. Şu gördüğünüz, arkadaşlar, bu arkadaşımız madenlerde gerçekten çok özverili çalıştığı için bu arkadaşımız adına bu 10 dinara bir madencinin resmini koymuşlar. Bu çok önemli bir şey yani madencilere ne kadar değer ve önem verildiğinin bana göre bir işareti. Daha sonra evet, bu 2 bin dolar, tekrar basılan parada bir madenci arkadaşımızın bu paraya hem adını hem de resmini koymak bana göre çok anlamlı. Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum, son cümlemi de toparlayayım. Yani biz orada 5 kilometre komandolar gibi madenci arkadaşlarımıza ulaşmaya çalıştık. Tabii, ben zorlandım, bana yardımcı olan...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Maşallah, baya iyiydiniz.

KANİ BEKO (İzmir) – Evet.

Bana yardımcı olan MHP'li vekil arkadaşlarımızın biri sağımdaydı, biri solumdaydı, onlara gerçekten çok teşekkür ederim, çok sağ olsunlar.

Şimdi ben iki gün evden dışarı çıkamadım. Yani vücudum böyle kasıldı, gerçekten biraz da artık herhâlde yaşanmışız.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Ağabey, biz de çıkamadık.

KANİ BEKO (İzmir) – Öyle mi?

Ben daha önce bu...

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Çok açık vermeyin, kayıt yapıyor.

KANİ BEKO (İzmir) – Yapılsın.

Ben 5'inci kez madenlere indim ama o yemek yediğimiz yere kadar bizi indirdiler Zonguldak'ta ve diğer madenlerde ama o tünelden hiç geçmemiştim yani o tünel bizi bayağı zorladı, ben çok zorlandım ama arkadaşların da yardımıyla biz o maratona hep beraber tamamladık.

Şimdi şunu anlatmak istiyorum: Gerçekten çok kutsal iş yapan bu madenci arkadaşlarımız elbette ekonomik olarak karşılığını alıyorlardır ama sadece ekonomik olarak karşılığını değil, orada çalışan arkadaşların -burada defalarca söyledim- işçi sağlığı, iş güvenliği önlemlerini biz eğer ILO kriterlerine uygun hâle getiremezsek önümüzdeki dönemde bu manzaralarla sıkça karşılaşabiliriz. Dolayısıyla bizim Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapmış olduğumuz bu çalışmaların da karşılığını alabilmek için mutlaka ama mutlaka Türkiye Büyük Millet Meclisinde yeni bir maden yasası çıkarılması gerektiği düşüncesi içerisindeyim ben.

Bizi Zonguldak'ta, Bartın'da ağırlayan, tabii, Bartın Valimize, Zonguldak Valimize ve oradaki sendikacı arkadaşlarıma, ailelerine, emeği geçen bütün arkadaşlarıma çok teşekkür ederim. Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Şimdi sözü size kime verelim? Deniz Bey, size mi?

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yok, vekilim konuşsun.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Deniz Bey toparlasın sonra.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Peki, hay hay.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Deniz Bey konuşursa ben zor girerim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – O zaman sözü size veriyoruz Aydın Bey.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tabii, Bartın'daki ortamı gördük, kurum yöneticileri bize orada da bir değerlendirme yaptı. Bu olayın 2 boyutunu biliyoruz orada. Birinci boyutu, gerçekten de bütün güvenlik sistemlerini terk edilmiş laçka bir işletmeyle karşı karşıyayız. Yani ölen 42 madencinin içerisinde bir teknik eleman yok, bir güvenlikçi falan yok. Bu rastlantı mıdır değil midir, onu bir düşünmek lazım, bunu bir toparlamak lazım. Mesela, gaz izleme istasyonuna girdik, devamlı 2 kişinin durması gerekirken, orada 2 kişinin bulunması gerekirken her vardiyada 2 kişi... Yani birinin hastalandığını düşünün, birinin acil bir duruma düştüğünü düşünün, o izleme istasyonunu terk ettiğini düşünün ve o gelinceye kadar olan aradaki boşlukta bir gaz çoğalması veyahut da havalandırmada, sistemde bir arıza çıktığını düşünün, bunu telafi etmek mümkün değil. Tabii, Karadon işletmesinde de aynı şeyi gördük, ben aşağı inmedim sizlerle beraber ama yukarıdaki gaz izleme istasyonunu gördük, orası biraz daha derli toplu bir yapı, derli toplu bir maden işletmesi görüntüsü verdi bana yani yukarıdaki idari anlayışta böyle bir izlenim aldık.

Az önce Sayın Başkanın da söylediği gibi, bu bir değerlendirme toplantısı olsun, benim sizden ricam şu: Yeni bir maden yasasına şiddetle ihtiyacımız var, bunu söyleyelim. “Araya seçim giriyor.” demeden böyle bir Maden Yasası çalışması yapılması lazım. Çünkü üç dört ay sonra seçim olabilir, seçimden sonra iktidar değişebilir, aynı iktidar devam edebilir, bizim bunu bilme şansımız yok ama bu insanlar dört ay boyunca orada çalışmaya devam edecekler. Yani bizler bu masalarda olmayabiliriz, bir gün bu masalardan biz kalkarız, bizim yerimize başka Komisyon üyeleri gelir, aynı acıları, aynı sıkıntıları yaşayabilir. O yüzden de daha derli toplu, madencilerle görüşerek, bu işin uzman kesimleriyle görüşerek düzgün bir maden yasasının yapılmasında fayda var. Ve cezai müeyyideleri ne kadar büyük oranda artırabilirsek o kadar artırıp, kaçak madenciliğin önüne geçip, personel eksikliği konusunda hiçbir zaman taviz vermeden yani işte, efendim, 3 kişinin yapacağı bir işi 1 kişinin yapmasına izin vermeden bir ortam düzenlemesine gitmek lazım yoksa, burada dediğiniz gibi hakikaten bunları çok konuşuruz biz daha, bizden sonraki nesiller de konuşur ama bu iş çözüm vermez ve dertlere çare olmaz. Bu kadar insan öldükten sonra orada... İşte, Sayın Muhammet Balta'yla beraber -Sayın Başkan Vekilimizle beraber- gittik, 10 kadar aile gezdik, değil mi Başkanım, aşağı yukarı?

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Evet, 11.

AYDIN ÖZER (Antalya) – 11 aile. Ve bu aileleri gördüğümüz zaman ailelerde şöyle bir sıkıntı var arkadaşlar yani, genç yaşta dul kalmış bir kadın ve 2 çocuk kucakında, anneler babalar darmadağın, ortalık paçavra. Ve hepsi şuna sığınmış durumlar: Bir adalet istiyorlar, adalet. Diyorlar ki: “Burada suçu olan cezasını çeksin.” Hepsinde bir ağız birliği etmişçesine böyle bir beklenti var. Yani bu işin maddi boyutu farklı, yaşam boyutu farklı ama bir adalet tecellisinin ortaya koyulması lazım. Yani daha önce olduğu gibi, Soma'da olduğu gibi, Konya'da, Ermenek'te olduğu gibi, ondan sonra adaletin devre dışı bırakıldığı ve insanların ceza almadığı, herkesin çoluğunu çocuğunu, kıymetlilerini gözleri önünde kaybettikleri bir sistemi bir daha yaşatmamak lazım, toplumsal bir vicdan duygusunu oturtmak lazım.

Ve buradan ben, bu yıl için bu toplantının son olmasını değil, yasal sürenin kullanılmasını ve önümüzdeki bu on beş, yirmi günlük, bir aylık süre içerisinde de yapılan idari çalışmalardan ya da kurum içi denetlemelerden çıkabilecek yeni bir ifadenin bizi yönlendiremeyeceğini düşünerek bu

dosyanın kapatılmamasını, hemen bu işin hazırlanıp işte “Çabucak bu işi bitirelim.” anlayışından öteye bir anlayışa taşınmasını ve mümkün olduğu kadar toplanmasak bile her an toplanacakmış gibi bu zamanın kullanılmasını sizden talep ediyorum Sayın Başkanım.

Bir de burada sonuç itibarıyla, Zonguldak Milletvekilimiz Deniz Yavuzılmaz’a da çok teşekkür ediyorum. Bizim bu Komisyonumuzun yönlendirilmesinde, araştırılmasında o çalışkan kişiliğiyle, ortaya koyduğu görüşlerle gerçekten dinamik bir şekilde bu Komisyonun devam etmesini sağladı, ona bir daha teşekkür ediyorum.

Benim taleplerim bunlar, eğer sonra bir şey olursa yine konuşurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, teşekkür ediyoruz Aydın Bey’e.

Tabii ki Komisyon üyesi arkadaşlarımız bir kez daha toplanmamızı gerekli görüyorlarsa bunun istişaresini yapıp beraberce değerlendiririz. Sanki daha çok rapor ağırlıklı bir safhaya giriyoruz açısından onu söylemiştim ama dediğim gibi eğer öyle bir talep olursa, öyle bir gerek olursa onu hep beraber değerlendiririz.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Uzamaması kanun yapma için de bize fırsat tanıyabilir.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii tabii. Şöyle yani sürenin bize tanınan üç aylık süre içerisinde tamamlanıyor olması... Eğer ihtiyaç hissediyorsak uzatalım ama hissetmiyorsak da Meclis kapanmadan önce o kanunla alakalı vereceğimiz hazırlığı değerlendirmek açısından da iyi olabilir. Dediğim gibi tekrar istişare edelim.

Deniz Bey, buyurun lütfen.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Evet Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve sayın bürokratlar; hepiniz Komisyona hoş geldiniz.

Öncelikle, ben baştan görüşümü ifade edeyim, bana göre ek süre alınmalı rapor hazırlanmadan önce çünkü her ne kadar bilirkişi ön raporunu incelediysek de Emniyet fezlekesini, verilen ifadeleri TTK’nin bize yaptığı sunumları, Maden Mühendisleri Odasının yine yaptığı açıklamaları ve sunumları değerlendirmeye çalıştıysak da biz yangının olduğu, patlamanın gerçekleştiği maden ocağında yerinde bir inceleme yapmadık. Bu nedenle, yangın bittiği anda bizim, Meclisin Komisyon üyelerinin mutlaka Amasra’ya tekrar giderek, yer altına inerek patlamanın gerçekleştiği veya gerçekleşmesi muhtemel olan yerlerinde inceleme yapması gerekiyor. Aksi takdirde bu çalışma masa başında yapılmış bir çalışmaya dönüşmüş olacak.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ama işte adli merciler diyelim ki yangın bitti, dediler ki “Biz inceleme yapıyoruz.” Bizse “Bir buçuk ay sonra gireceksiniz.” dedik. Yani orada süreyle ilgili biraz sıkıntımız olabilir.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Şöyle bir durum da var, bilirkişinin yangın bittiği anda o olay yerine, patlamanın gerçekleştiği kotlara önce kendilerinin girmesi gerekiyor yani bilirkişinin girmesi gerekiyor.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adli mercilerde şu anda.

DENİZ YAVUZILMAZ (Zonguldak) – Evet. İşte, yangın bittiği anda o barajların kaldırıldığı anda bu noktaya ilk girmesi gerekenler bilirkişiler. Ondan önce de oraya bir müdahale olmaması gerekiyor çünkü orası bizim bütün konuştuğumuz konularda olası delillerin bulunduğu, analiz edileceği yerler yani bu kısmı özellikle vurgulamak istiyorum, bu bakımdan önemli. Yani bilirkişiden önce eğer başkaları girerse bu, delil karartma şüphesine girer.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Başsavcılık zaten o konuda müsaade etmiyor yani başsavcılık herhangi bir yetkilinin milletvekili de olsa Araştırma Komisyonu da olsa, TTK de olsa ona zaten müsaade etmiyor; genel prosedür bu.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet. Yani altını çizmiş olalım, bu kısım önemli. Bizim de girmemiz gerekiyor. Görüş bildirdiğimiz, iddia ettiğimiz veya verileri bir araya getirip ortaya çıkardığımız sonuçların gerçekten sahada yansımalarının olup olmadığını, bu patlamadan etkilenen bölgelerde hangi noktalarda, galerilerde deformasyonların gerçekleştiğini bizim de görmemiz gerekiyor. Aksi takdirde, dediğim gibi, Meclis Komisyonu olarak hazırladığımız çalışma tam anlamıyla hedefine ulaşmamış olacak ve her zaman üzerinde bir soru işareti kalma riski barındıracak.

Şimdi, bugüne kadar, birçok patlamayla ilgili yayınlanan raporlardan, resmî açıklamalardan bir kanaat oluştu. Kanaat de ağırlıklı olarak 320 kotunda bir patlamanın olduğu üzerine bir kanaat ancak bu kanaat yani hepimizin yöneldiği kanaat, aslında ihtimallerden yani tek patlamanın gerçekleşme ihtimali değildi. Şimdi, şu soruyu sormalıydık aslında: Bu ocakta, bu patlamanın gerçekleştiği vardiyada kaç barutçu vardı?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar notunuzu alın, Deniz Bey’den sonra...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben söyleyeyim: 4 barutçu var. Şimdi, barutçulardan biri eksi 300 kotunda ikinci rekupta ve patlatmasını yani gerekli patlatmasını yapıyor ve dolayısıyla görevini tamamlamış; birincisi bu. Yani şöyle göstereyim, patlamanın gerçekleşmesi muhtemel yerlere oldukça uzak bir noktada, görevini yapmış, gitmiş; biri bu. İkincisi, eksi 320 kotunda yani ağırlıklı olarak hatta “İkinci patlamayı acaba yaptı mı?” denilen noktadaki, patlamanın gerçekleştiği muhtemel varsayılan kısımdaki barutçu hayatını kaybediyor; aynı zamanda yani üzerinde konuştuğumuz kısım bu. Üçüncüsü, eksi 350 kotunda, kalın damar su altı bacası diye tarif edilen yerde, orada da bir barutçu var ancak onun patlatma yapmadığı verilen ifadelerden anlaşılıyor. “Nereden?” diyeceksiniz. Tam bu noktada hayatta kalan, kurtulan bir madenci var, Burak Sümertaş, o diyor: “Ben barutu, vesaireyi, çeşitli ekipmanı yanında gördüm.” Yani patlatma yapmamış. 4’üncü bir barutçu var, üzerinde durulmayan ve konuşulmayan bir konu bu. O da eksi 310, eksi 350 sağ taban damar yarım mekanize ayakta hayatını kaybediyor ve onun da patlatma yaptığına dair yine ifadeler ve bulgular var. Şimdi, bu durumda bizim bu 4 barutçudan 2’nci barutçuya yani üzerine hiç konuşmadığımız barutçuya odaklanmamız gerekiyor, o da burada. Şimdi, TTK’ye ben bazen kızıyorum. Niye kızıyorum? Yani verilen bu çalışmaları özensiz buluyorum, sebebi şu: Diyorum ki, yani bu verilen şemada sensörlerin yeri doğru mu? “E, işte, yaklaşık olarak.” deniyor. Şimdi, şu verilen, şu TTK’nin yaptığı sunumda verdiği bu yer altındaki ocaklarla ilgili şemada ya bir kere diyorum ya bir barutçunun eksi 300 kot 2’nci rekuptaki kısmı görünmüyor. Yani burada çalışan şu hattaki işçileri biz görmüyoruz, kim ne yapıyor bilmiyoruz yani eksik bilgilendirme. Yani sizde bir plotter var A0’den çıktı alacaksınız, bunu milletvekillerine doğru düzgün bir şekilde bütünü vermeniz lazım. Şimdi, bakın, vermediğiniz gibi ne tip bir durum da var, onu da söyleyeyim. Şimdi, bakın, şurada yani 4’üncü barutçu dediğim eksi 310 ve eksi 350 kotunda patlatma yapan barutçunun patlatma yaptığı alandaki kısım bakın sayfanın sonunda ve görünmüyor. Doğru mu? Görünmüyor, yok. Bakın, yine TTK’nin bir sunumunda bulduğum kısmı göstereyim, bakın bu, gerçeği bu. Burada görünmeyen kısım, bakın buradaki TTK’nin sunumunda görülüyor. Bakın, burada dikkatinizi çekiyorsa bir gariplik var, şurada, tam 4’üncü barutçunun patlatma yaptığı yerde bir gariplik var, görüyorsunuz. Nedir bu gariplik, onu da konuşalım hemen: Yarı mekanize ayak burası, burada bir patlatma yapılacak ve yarı mekanize ayak şiltinin üstünde bir arıza var yani açık bir alan var, yaklaşık 3 metrelik bir hava boşluğu oluşmuş durumda. Burada, tam şu noktanın hizasına denk gelen patlatma yapılan yerde. Şimdi, tabii, yaptığım araştırmalarla edindiğim bilgi üzerinden bunu söylüyorum. Birazdan size

ifadelerle birlikte bu yeni ihtimali birlikte değerlendirmemiz için belgelerini açıklayacağım. Şimdi bu noktada dolayısıyla şimdi, yani, daha doğrusu şu anda benim üzerinde konuştuğum ihtimal aslında grizu patlamasının eksi 320’de değil eksi 350, eksi 310 arasındaki 4’üncü barutçunun patlatma yaptığı noktadan itibaren gelişmiş olabileceği...

Şimdi, burada, şöyle, hemen size, sırayla verilen emniyetteki ifade tutanakları üzerinden bu durumla ilgili verilen ifadeleri okuyorum. Burak Sümertaş, eksi 350 hazırlık tabanından kurtulan -tek kurtulan zaten- çalışanın, kazmacının yaptığı açıklama, ifade. “Bu patlamanın eksi 310 kotundan geldiğini tahmin ettiğini, çünkü o kotta bir çalışmanın olduğunu bildiğini, bu patlamanın etkisiyle ortalığın birden toz duman olduğunu, van tüplerin çalışmaz hâle geldiğinden elektriklerin gittiğini, bu patlamanın kendilerini savurmadığını, göçük olmadığını, yangın olmadığını.” ifade ediyor. Bu Burak Sümertaş hani patlatma yapmayan 3’üncü barutçunun yakınında olan kişi. Diyor ki: “Eksi 310 kotundan -yani bir başka kottan, kendisi eksi 350’de- geldiğini tahmin ediyorum patlamanın.” Burada da bir çalışma olduğunu bildiğini ifade ediyor ve devam ediyor, diyor ki ifadenin bu ilgili kısmı: “Eksi 300 kotuna doğru merdivenlerden yukarı çıkmaya başladığını, merdivenlerden çıkarken herhangi bir kişiye rastlamadığını, 1’inci ve 2’nci kartiye çalışanlarının bildiği kadarıyla eksi 310 kotunda çalıştıklarını -yani burada 320’dekilerin farkında değil, 310 olarak tanımlamış- onların çalışma sahasına girmeden merdivenlerden direkt eksi 300 kota çıktığını, burada vagonların yolu kapattığını -yani bir patlamanın şiddetiyle birlikte vagonlar yerinden oynamış, yolu kapatmış- raydan çıktığını gördüğünü, ortalıkta biraz dumanın olduğunu ancak rahatsız edici bir boyutta olmadığını, vagonların duruş pozisyonuna göre oluşan basıncın 1’inci kartiyenin giriş kısmından geldiğini düşündüğünü...” Yani diyor ki... Bugüne kadar tartışılan kısım eksi 320’de bir grizu patlaması olduğu ve oradan yayılan basınç ve alevin eksi 350 kotuna gittiğini... Ama yaralı olarak kurtulan Burak Sümertaş, “Basınç 1’inci kartiye giriş kısmından geliyor.” Yani tersten geldiğini söylüyor, 350’den. Ve diyor ki: “5-10 metre yürümeye devam ettiğini, önünde, yolun ilerisinde kısmi bir göçük olduğunu gördüğünü, bu yerden geçemeyeceğini düşünerek, geri dönerek yukarı çıktığını... Bu patlamanın eksi 310 kottan geldiğini düşündüğünü, çünkü patlamanın kendi çalıştığı eksi 350 kotun üst tarafından geldiğini, eksi 310 kotta bulunan bacada da kömür üretiminin olduğunu, bunun için kontrollü dinamitleme yapıldığını...” ifade ediyor. Ve çeşitli yine bilgiler vermiş. Şimdi bu, yaralı kurtulan.

İki, bir de bu bölgeye giren tahlisiyecisi var yani kurtarma ekibi olarak giren Bilal Altındış var. Bilal Altındış de başmühendis aynı zamanda. Bakın, 350’ye girmiş yani 4’üncü barutçunun olduğu bölgeye doğru ilerliyor. Diyor ki: “Normal şartlarda hava akımının tam tersi yön olması gerekirken hava akımının girdikleri yöne doğru geldiğini hissettiğini...” Yani hava akımı 350’den girişe doğru geliyor, üzerine doğru geliyor, hâlbuki arkadan gelmesi gerektiğini söylüyor. “Burada vefat eden madencilerin bulundukları pozisyonları ve hava akışının geldikleri yöne doğru olması burada tek ayak olması dolayısıyla meydana gelen ve maden işçilerinin ölmesine sebep olan patlamanın eksi 300, eksi 350 mekanize ayak içerisinde olduğunu ve burada meydana gelen patlamadan dolayı kalın damarda toz patlamasının meydana geldiğini ve eksi 320 kot kalın damarda, bacada yangına neden olduğunu ve oluşan bu yangının da ocak hava akımı yönünde nefeslik çıkışına doğru ilerleyerek olayda işçilerin vefat etmesine sebep olduğunu...” ifade etmiş. Şimdi, tahlisiyecisi de “Hayatını kaybeden madencilerin duruş pozisyonu 350 kotundaki arına sırtlarını verdikleri şekilde.” diye ifade ediyor aslında. Şimdi, bir patlama karşıdan gelince ne yapması gerekli refleks olarak kişinin, madencinin? Patlamanın tersi yönüne dönmesi lazım ama tespit ettiği madencilerin yönünün 320 kotu tarafından gelebilecek bir patlamaya dönük değil, aksine, arkalarından, arından gelen bir yöne uygun olduğunu ifade ediyor. Şimdi bununla ilgili de 41 no.lu hayatını kaybeden madencin otopsi tutanağında diyor ki... Şöyle, ben göstereyim, şurası 4’üncü madencinin olduğu yer. Yani madenciler toplu gösterilmiş ama bir çoğu ayrı

ayrı. Bu Mustafa Can Yıldırım tam şurada bir yerde. Şimdi bilgi vereceğim madencinin pozisyonu bu. Yani 4'üncü barutçuya yakın bir noktada, TTK'nin verdiği şemada orada görünüyor ve özetle diyor ki raporda, aynen okuyorum: “Yaygın epidermal soyulma şeklinde ciltte kömürleşme derecesinde yanık.” Yani burada her ne olursa 350’de, en yakınında olan kişilerden birisi olması gerekli. Dolayısıyla kömürleşmeye varan ciddi bir yanık var ortada ve ciltte sırt bölümünde de yine bir soyulma var. Dolayısıyla sırtından gelmiş ve yüzü de arına vermiş kendini yani 350’nin girişine doğru bakan bir durumda.

Şimdi, bir diğeri Recep Orhan, vardiya mühendisi; o da emniyet fezlekesinde diyor ki: “P3 vardiyasında 1’inci kartiyenin eksi 310-eksi 350 kotunda sağ taban damar yarı mekanize ayakta, 2’nci kartiyenin eksi 320 kotunda 1’inci reкуп sağ kalın damarda, hazırlık servisinin eksi 300 kotta 2’nci reкупta sağ kalın damarda ve eksi 350 kotta kalın damar su altı bacada lağım, dinamit çalışması yapılacağını belirlemişler zaten.” Bunu hep söylüyor. Yani benim aslında bu konuşmayı yaparken başladığım, 4 ayrı noktada patlatma yapılacağı iş programına yazılmış zaten. Birincisi, 300 reкупtaki yapmış, işini bitirmiş; 350 kotta kalın damar su altı bacadaki Orhan Altun patlatmayı yapmamış zaten. Dolayısıyla 2 tane patlatma yapan var; biri 320, biri 350; bu da onun, orada bir patlatma yapıldığının bilgisi.

Recep Orhan alınan ifadesinde -o da vardiya mühendisi- diyor ki... Özür dilerim, biraz önceki Mehmet Tural’ın ifadesiydi, düzeltiyorum, üretim başmühendisi. Şimdi vardiya mühendisi Recep Orhan “1’inci kartiye eksi 350 sağ tavan damar mekanize ayakta 25-50 şiltleri arasında mayın çalışması yapılıyor.” diyor yani patlatma. Bu “25-50 şiltleri arası” dediği de şurası 25, şura 50; şuranın karşısına gelen şu kısımda bir yerde bir patlatma yapılması lazım. Burada şiltler var yani yarı mekanize ayaklar var. Dolayısıyla patlatmayı yapan barutçu ve yanında ona yardım eden kişi aynı zamanda onların arasında yani kendisine güvenli bir yer bulabilir. Zaten şöyle: Şuradan da görüleceği üzere -yine TTK’nin şemasında- bakın, burada 310 taban başına diğer işçiler çıkıyor yani onlar zaten şurada bir arada. Dolayısıyla yani bir patlatma yapılacağı için barutçu ve yardımcısı yanında kalıp bu şiltlerin yakınında güvenli bir bölgeye geçerken diğerleri patlatmadan etkilenmemek için zaten ayak başına çıkmışlar; burada görünen bu, o da görünür yani burada bir patlatma yapılmasıyla ilgili söylüyorum.

Şimdi, İbrahim Hakan Mengeç, ocak mühendisi; bakın ne diyor? Çalışma sahalarında yapılan patlatma ve ilerlemeyle ilgili herhangi bir kayıt tutmadıklarını ve ölçüm yapmadıklarını söylüyor. Nerede? Eksi 300-eksi 350 sağ tavan damarda. Burada bir kayıt yok, ölçüm de yok yani tam bu noktada metan gazıyla ilgili bir ölçüm yapılmıyor.

Şahan Kahraman, emniyet mühendisi, diyor ki: “7/10/2022 günü yani bu patlama, grizu patlaması olmadan bir hafta önce ocakta kontrollerini yaptığı esnada gaz izleme servisinin anonsuyla eksi 310 kot 1’inci kartiye ayak çıkışında metan seviyesinin -yani tam bu barutçuya yakın olan bir bölge, 4’üncü barutçuya- yüksek olduğu -yüzde 4- bilgisini verdiğini, kendisinin de bunun üzerine belirtilen yere giderek kontrollerini yaptığını ve gaz seviyesi yüksekliğinin göçüğe basılan ‘one seven’ ve ayak arkasının -artık arkası, önü yani neye göre ifade etti, o ayrı- göçmesinden kaynaklandığını tespit ederek, orada yapılan çalışmaları sonlandırarak işçileri tahliye ettiğini, ortamın belirli bir süre havalandırılması için yaklaşık bir saat beklendiğini ve normal gaz değerlerinin ölçümüyle çalışmaya devam edildiği...” Yani burada bir metan gazı yoğunluğu oluşuyor, bu onu gösteriyor. Patlamadan bir hafta önce tam bu noktaya yakın bir yerde metan gazı yükselmiş, yüzde 4’e çıkmış ve müdahale etmişler.

Diğer taraftan, Ferhat Dönmez, tahliyecisi, diyor ki -İzzet Ak da tedavi görenlerden, İstanbul’da. Şurada İzzet Ak, bakın, eksi 350 kot 1’inci reкуп kısmında- İzzet Ak’a patlamanın nasıl olduğunu sorduğunda -o henüz yaralı ve konuşabilir durumdayken- “Lağım, dinamit patladı, ocak patladı.”

şeklinde cevap aldığını söylüyor. Şimdi, 350’de yaralı kurtulan bir madenci “Lağım, dinamit patladı, ocak patladı.” diyor. Şimdi, bunu 320 kotunun yaklaşık 100 metre içindeki bir patlamayla ilgili söylemiş olma ihtimali ile zaten kendisinin bulunduğu kottaki, eksi 350 kotundaki bir patlamayla ilgili söylemiş olabileceğini karşılaştırdığımızda 350’yi kastediyor olma ihtimali daha yüksek. Kendisi zaten yaralı, şu anki sağlık durumu itibarıyla bu yönde destekleyici başka bilgiler de belki söyleyebilir. Dolayısıyla bu kısım da var.

Diğer bir konu, Onur Erol; o da bir barutçu yani bu 1’inci 300 rekuptaki patlamayı yapan barutçu, o hayatta zaten. O da ambardan 40 adet dinamit ve 20 adet kapsül aldıktan sonra mesai saatini beklediklerini, barutçu kulübesine gittiğini ifade ediyor ve hayatını kaybeden diğer üç barutçuyla birlikte onlar da bu kadar dinamit ve barut almış yani hepsi almış, hepsi patlatma görevini yapacaklar. Ercan Saraç ve Orhan Altun isimli arkadaşların da eksi 350 kotta bulunan tavan damarda dinamit patlatmak üzere ayrıldıklarını söylüyor. Orhan Altun zaten patlatmıyor, Ercan Saraç dinamit patlatıyor.

Evet, Selçuk Ekmekçi, o da işletme müdürü. O da ifadesinde eksi 310-eksi 350 ayak içinde Ercan Saraç ve Ferhat Poyraz’ın yan yana olduğunu beyan ediyor; zaten bedenleri de yan yana çıkıyor yani biri patlatmayı yapacak, diğeri de yardım ediyor ona, o şekilde.

Volkan Soylu, iş güvenliği başmühendisi. O da Mehmet Özdemir’in telefonla kendisini arayarak ocakta eksi 300 ve eksi 350 kotundaki tüm sensörlerin kapandığını söylediğini söylüyor. Şimdi, burası çok kritik. Merkez gaz izleme servisinde eksi 320 ve eksi 350 kotundaki sensörler aynı anda susuyor, aynı anda yani önce eksi 320’deki sensörler susup eksi 350’dekiler sonra susmuyor, bunların hepsi aynı anda susuyor. Dolayısıyla patlamanın yeri konusunda her ikisinde de bazı ihtimaller olduğu anlaşıyor. Mehmet Özdemir alınan ifadesinde –emniyet fezlekesine göre- “Eksi 300 kotta 1’inci rekup üst taban yolunda bulunan tüm sensörler arıza konumuna geçerek değerleri sıfırlanmıştır.” diyor. Eksi 300 kotta sensörlerin arızaya geçtiğini, değer alamadığını ifade ediyor.

Şimdi, bu durumda yani patlamanın gerçekleşmiş olabileceği bir diğer yer de 350 kotu yani alınan ifadeler bunu gösteriyor ancak 350 kotunda neden bir patlama gerçekleşsin? Yani orada bulunan sensörün... Ki TTK’nin verdiği 350 kotunda bulunan sensörlerin yerinin düzeltilmesi gerekiyor. Oraya yakın olan 32 numaralı bir sensör var, patlamaya yakın olan sensör; buradaki sensörün verisinin incelenmesi gerekli. 25 numaralı sensör var, 310 kotunda, buradaki sensörün verisinin de incelenmesi gerekiyor ve 34 numaralı sensörün de yani 310 kotunun giriş kısmındaki sensör verilerinin de tüm verilerin yani burada hava hızı, metan gazı sensörü, karbonmonoksit; hepsinin incelenmesi gerekli ve geriye dönük olarak da incelenmeli yani geriye dönük olarak özellikle son on beş gündeki buradaki metan gazı çıkışları incelenmeli.

Şimdi, burada, “Ateşleyici barutçunun yaptığı ateşlemeden kaynaklanabilir.” desek de burada bir metan gazı birikmesine ihtiyacımız var. Yani “Metan gazı nerede birikebilir?” diye baktığımızdaysa metan gazı havadan hafif bir gaz olduğu için dolayısıyla yukarıda birikecek. Yani konveyör hatlarında oluşabilecek herhangi bir durum zaten yerde yani havada değil, biriken bir metan gazıyla temas etme olasılığı çok yüksek olmayabilir. O nedenle burada biriken metan gazını biz bu yarı mekanize tahkimatın üzerindeki şiltin üstündeki boşlukta oluşmuş olabileceğini dolayısıyla orada da yani bizim yaptığımız araştırmaya göre yaklaşık 3 metrelik bir boşluk oluştuğunu, bu boşluktaki metan gazının da barutçunun yaptığı patlatmayla... Ki onun zaten bunu ölçmesi neredeyse mümkün değil yani barutçunun ya da burada bir kusur ben açıkçası göremiyorum çünkü şiltin üstündeki kısmı ölçmesi yani çok yüksek olan noktada çok mümkün görünmüyor. Bunun ilave tedbirler alınarak aslında buradaki tehlikenin bertaraf edilmesi gerekirdi, burada bir sorumluluk kısmı var açıkçası, o sorumluluk kimlere, nasıl dağıtılır bilmiyorum. Böyle bir durum var.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Bir şey söyleyebilir miyim?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Şimdi, o boşluktaki olayın patlamadan sonra yani patlatma yapıldıktan sonra orası patlamadı zaten. On bir dakika sonra patladı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Neresi on bir dakika sonra?

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Yani siz diyorsunuz ya “Boşlukta metan gazı birikti.” Patlatma yapıldığı anda grizu patlamadı, on bir dakika sonra patladı yani orayı nasıl düşünüyorsunuz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, eksi 350 kotuyla ilgili mi diyorsunuz?

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Yok, az önce dediniz ya boşluk...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, şöyle: Siz o patlatmanın eksi 320 kotunda yapılmış olduğu varsayımına göre söylüyorsunuz. Siz metan gazı birikti, bir patlatma yapıldı, birikti, ikinci bir patlatma yapılması üzerinden bakarak söylüyorsunuz. Onu demiyorum. Bu varyasyonda eksi 320 kotunda bir patlatma yapılıyor, bir metan gazı seviyesi yükseliyor, elektrik havadaki oranın yüzde 1,5’u geçince elektrik kesiliyor; bu kısım evet, böyle ancak metan gazı patlamasına neden olan yer eksi 320 kotunda bu koşullar gerçekleşirken aslında 350 kotundaki patlamayla 18:09’da gerçekleşmiş olabilir. Bunu söylüyoruz, 18:09 burada var.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – 350 kotunda bir patlatma yapılmadığı, orada dinamitleri gördüğünü söyledi ya...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır, o değil, hayır, bakın, yerler farklı. Orhan Altun’un olduğu kısım o eksi 350 kotu ve şurası o, burada yapılmıyor yani eksi 350 kotu dümdüz bir hat değil. Böyle bir yani kollarına ayrılmış, dallanmış bir galeri burası. Dolayısıyla, şurası, şurada, şurada... Dolayısıyla, verilen tanık ifadesi de diyor ki o İzzet Ak “Dinamit atıldı ve patlama oldu.”

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Bu, sağ çıkan, yaralı olan.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, yaralı kurtulan eksi 350’de. Dolayısıyla, bu ciddi bir ihtimaldir, bunun üzerine çalışmamız gerekiyor. Bunu da ben söylemiyorum, bunu ifade tutanakları söylüyor. Araştırılması gereken ve kayıt defterlerinde işletmenin bakılması gereken buradaki patlatma yapılan yerde yarı mekanize şiltin üstünde bir boşluk var mı, bu kayda geçti mi ve bununla ilgili bir araştırma yapılması gerekiyor. Bugüne kadar da bu konuya Meclis Araştırması Komisyonunun yönelememesinin temel nedenlerinden biri TTK’nin bize verdiği bu şemalarda ilgili kısmın, şu kısmın olmaması. 1’inci barutçuya yönelmede geri kalmanın nedeni, verilen şemalarda ilgili kısmın verilmemesi, eksik.

Şimdi, ikinci bir ihtimal daha var, araştırmamız gereken ihtimallerden bir tanesi, o da şu: TTK bir sunum yaptı Amasra’da ve sunum yaparken de bir varsayım olarak 320 kotunda barutçu bir patlatma yaptı ancak daha sonra barutçuların Amasra Müessesesi’nde veya TTK’de mevzuata uygun olmayan bir usulle ikinci patlatmalarında bir uygulama yaptıkları ve bu uygulama nedeniyle de ikinci patlatma esnasında bu grizu patlamasının gerçekleşmiş olabileceğini söyledi. Şimdi, biz de otopsi raporlarını inceledik ve otopsi raporlarında hayatını kaybeden madencilerin ne şekilde hayatını kaybettiklerini tespit ederek onları 320 kotunda hayatlarını kaybetme nedenlerine göre ve TTK’nin de verdiği şemaya uyumlu olarak bir ölçüde yerleştirdik ve bu yerleştirmeden görülüyor ki Öner Yıldız yani eksi 320 kotunda patlatma yapan barutçu zehirlenme nedeniyle hayatını kaybediyor yani boğucu alanın içinde kalmış. Onun hemen ilerisinde yakıcı boğucu bir alan var, burada hem zehirlenme, aynı zamanda da vücudunda yanıklar olan maden işçileri var. Onun daha ilerisinde de “yakıcı, yıkıcı, boğucu” alan

dediğimiz yani artık bedensel bütünlüğü böyle kırılmalarla etkilenen, zarar gören madencilerin de bulunduğu bir kısım. Dolayısıyla, eğer patlama TTK'nin ifade ettiği gibi arında olsaydı, ona en yakın konumda olan yani en yakından kastım da hemen dibinde değil yani belirli bir mesafede olup diğer madencilere göre en yakınında olan barutçu Öner Yıldız'ın vücudunda da ciddi yanıkların olması gerekirdi ancak otopsi raporuna göre bu yanıklar yok, dolayısıyla da patlamanın, muhtemel patlamanın eksi 320 kotunda değerlendirildiğinde Öner Yıldız'ın arın arasında bir yerde değil, aksine, ilgili galeri girişine doğru olan bir yerde olması daha da muhtemeldir, bu da, otopsi raporları da TTK'nin ortaya koyduğu bu varsayımı zaten çökertiyor. Bizim yaptığımız, otopsi raporlarındaki verileri aslında bu tabloyu işlemek.

Şimdi, buradaki konuyla şu: 350 kotunda bir patlama olması durumuna yönelik olarak ifadeler ve bilgileri biraz önce anlatmıştım. Şimdi, eğer patlama 320 kotunda olduysa ve 320 kotunda bir metan gazı biriktiyse ve oradaki hâlihazırdaki durumda da metan gazı sensörleri bu biriken metan gazını sadece 1,69'a kadar ölçebilmiş yani arına yakın olan metan gazı sensörü -yakın dediğim, 60-70 metre- 1,69'a kadar ölçmüş metan gazını, daha ilerisinde olansa 1,2 civarında bir ölçüm yapmış. Oysaki metan gazının patlaması için 4,5'u geçmesi gerekiyor ve 4,5'u geçtiğinde de bir ateşleyiciye ihtiyacı var. Şimdi, biz, şöyle, vekilim, şuradan ben göstereyim, şimdi, arında bir patlama yapıldı, hava hızı düşük olduğu için de -bunu da bilirkişi ön raporu söylüyor- burada biriken metan gazı yoğunluğu, bir sis bulutu gibi düşünelim, yavaş yavaş ilerliyor. Bir bölümü ilk metan gazı sensörüne geldiğinde sensör uyarı veriyor merkez gaz izleme sistemine ve 1,5'a geldiğinde de elektrikler kesiliyor sistemde ve bu arada da biriken metan gazı salınımı devam ediyor, bitmiyor yani devam ediyor. Şimdi, bu noktada bir ateşleyiciye ihtiyaç var eğer eksi 320 kotunda bu patlama olduysa değil mi? Metan var, yükseliyor ama ateşleyici nerede? Soru bu.

Şimdi, bizim yaptığımız, yine ifadeleri birazdan size aktaracağım. Bu noktada konveyörler var yerde, hareket edip etmedikleri belli değil ve konveyörler motorlarının bulunduğu kısımlar; tabii, ATEX alev sızdırmaz olmaları gerekiyor ama çalışıp çalışmadığı net değil ve elektrikler kesildiğinde de çalışmaması gerekiyor. Peki, burada elektrikler 1,5 oranında kesildikten sonra tekrar nasıl elektrik bu maden ocağına kadar getirilebilir? Şimdi, bunlardan bir tanesi şu: Elektrikçi Rıdvan Acet eksi 300 1'inci REKUP'ta hayatını kaybediyor ve ciddi hasar alıyor Rıdvan Acet. Rıdvan Acet'in bulunduğu nokta, bizim de Amasra'da yaptığımız toplantıda TTK yetkililerinden aldığımız bilgiye göre devre kesicilere 300-400 metre mesafede. Yani kaza olduktan sonra, daha doğrusu patlama gerçekleşikten sonra kendisini, devre kesiciye 300-400 metre mesafede bedenini buluyorlar, ciddi hasar almış ve bulunduğu yer de yol vericilerin hemen yanı, durum bu. Diğer, aynı zamanda da nezaretçisi de eksi 320 galerisinin içinde böyle bir durum var. Şimdi, bir elektrik mühendisi olarak da bu işin yani elektrikçi ve nezaretçinin bir arada elektrikler kesildikten sonra devre kesiciyi aktif hâle getirip daha sonra yol vericiye gidip yol vericiden de enerjiyi galeriye verip galerinin içinde de birisinin konveyörün star/stop butonuna basıp basmadığını tespit etmemiz gerekiyor. Şimdi bununla ilgili de size ifadelerden birkaç noktayı okumak istiyorum.

Şimdi ben Amasra'da Karadon Müessesesindeki gezide de “Bunun bir ihtimali var mı?” diye araştırma yaptım. Hatta ocak altında herkes bir araya geldiğinde de yarım saat kadar geç geldim, geç gelme nedenimiz aslında bunları araştırıyor olmamızdı. Bakın, İşletme Müdürü Selçuk Ekmekçi emniyete verdiği ifadesinde diyor ki: “Metan yüzde 1,5'a çıkınca elektrikler otomatik olarak kesilmesine rağmen elektrikçinin illegal bir şekilde elektriğe yol verdiğini, bunun da telsiz kayıtlarının incelenmesi sonucunda çıkabileceğini düşündüğünü, telsiz kayıtları olup olmadığını Elektromekanik İşletme Müdürü Mehmet Güneş'in bildiğini...” diyor. Yani tutuklanan İşletme Müdürü ilk ifadesinde illegal bir şekilde elektrik kesildikten sonra elektriğe yol verilmiş olabileceğini ifade ediyor, “Telsiz

kayıtlarına bakın.” diyor. Şimdi, telsiz kayıtları var mı? Varsa bu telsiz kayıtlarının çıkarılması, yoksa neden olmadığı -gerçi yani bize olmadığının açıklanması- ve yoksa da bundan sonraki süreçte TTK’de telsiz kayıtlarının tutulabildiği bir sistemin kurulması zorunludur. Yani TTK’nin Komisyona dinlettiği kayıtlar, telsiz kayıtları aslında telsiz kaydı olmayıp telsizdeki konuşmaların aynı anda açık cep telefonundan kaydedilmesi suretiyle aktarılmış olan konuşmalar olduğunu da biz öngörüyoruz. Kaldı ki öyle değil mi? Yani telsiz konuşmalarının cep telefonu kaydıyla alınmış hâli bize dinletildi. Şimdi dolayısıyla da bu telsiz kayıtlarıyla ilgili kısmın temin edilmesi anladığım kadarıyla mümkün değil ama varsa başka kayıtlar onların temin edilmesi gerekli ve devam ediyor, diyor ki: Eksi 320 kotu kalın damarda metan yükselmesinden sonra devre kesicinin devreye girdiğini duyduğunu...” İşletme Müdürü topladığı bilgilerden hareketle bunu söylüyor. Elektrikçilerin normalde elektrik arızası olan mahale maden nezaretçisiyle birlikte itikal ettikleri, olay günü elektrikçi Rıdvan Acet’e eşlik eden nezaretçinin de olay yerinde vefat eden İbrahim Köse olduğu. Yani elektrikçi arızayı gidermek için giderken yanında nezaretçisi de gidiyor aslında ama nezaretçi elektrikçi Rıdvan Acet’in hayatını kaybettiği yerde değil aksine 320 kotunda ve aralarında ikisinin de bir telsiz trafiğinin olması muhtemel. Yani devre kesiciden enerjiyi açık hâle getirmek ve arkasından 300 metre yürümek... Bu arada da 18.05 ile 18.09 arasındaki dört dakikanın içinde bir hareket simülasyonu üzerinde konuşuyoruz. Yol vericiden, enerji manuel olarak elektrikçinin vermesi, 320 kotundaki start/stop işlemi veya oradaki işlemi başlatma talimatını verebilecek kişinin de nezaretçi İbrahim Köse olabileceği yönünde bir bağ bir şekilde aslında kurulabilir ama ihtimal bunlar yani bir simülasyon.

Şimdi, şöyle ve Mehmet Güneş’in ifadesi, Mehmet Güneş diyor ki: “Yüzde 1,5 uyarı oranına çıktığı zaman üzerlerinde bulunan devre kesiciler açıldığını ve makinelerin elektriğinin otomatik olarak kesildiğini, elektrikler otomatik olarak kesilince ocak elektrik birimindeki görevli usta sırasıyla Elektrik Şefi Onur Öztürk’e bilgi verdiğini, İş Güvenliği Şube Müdürlüğü, Üretim İşletme Müdürlüğü ve emniyet biriminden talimat gelmeyince –bakın, talimat gelmeyince- personelin elektriği kesilen makinalara elektrik vermediğini, bu talimatları personele Volkan Soylu, Selçuk Ekmekçi ve ismini hatırlayamadığı emniyet mühendisi Serkan Özdoğan’la iletişime geçerek elektriğin açılmasını istediklerini, Serkan Özdoğan’ın olmadığı durumlarda da P-1 ve P-3 vardiya mühendisleri o gün çalışan, elektrik işlerinde çalışan personeliyle iletişime geçerek elektriği manuel olarak açtırdıkları...” Bakın diyor ki: İşte İşletme Müdürü yoksa emniyet amiri yoksa ve emniyet mühendisi yoksa P-1 ve P-3 vardiya mühendisleri o gün çalışan, elektrik işlerinde çalışan personeliyle iletişime geçerek elektriği manuel olarak açtırdıkları, talimatların sözlü olarak verildiğini, yapılan bu işlemlerle ilgili olarak defter tutmadıklarını, merkezi gaz izleme merkezinin sensörden kaynaklı elektrik kesintileriyle ilgili kayıtları deftere işlediğini...” ifade ediyor. Yani bunu şunun için okudum, manuel olarak müdahale edilebiliyor, devre kesici ve yol vericilere; bu, onun ifadesi yani daha doğrusu ifadeyi veren kişinin beyanı bu yönde. Şimdi dolayısıyla söylemek istediğim, birçok ihtimal hâlâ şu anda üzerinde çalışılmaya değer ve bugüne kadar da Araştırma Komisyonu olarak odaklanmadığı muhtemel patlama sebepleri ve yerleri emniyette verilen ifadelerle de sabit. O nedenle Komisyonun çalışmalarını sürdürmesi ve Komisyonun aynı zamanda patlamanın gerçekleştiği Amasra müessesesinde yangın bittiği anda, bittikten sonra bilirkişi ve çeşitli yetkililerden sonra akabinde bu maden ocağına inmesi ve yerinde biraz önce ifade ettiğim hususları incelemesi gerekiyor.

Diğer taraftan şunu ifade etmek gerekli; iki önemli noktayı ifade edeceğim hem tutanaklara geçmesi açısından hem de konuyu takip eden vatandaşlarımız ve yine konunun paydaşları açısından: Bir; elektrik ocağında elektrik kesildiğinde birdenbire aydınlatmalar sönp de madenciler karanlıkta kalmıyor. Yani bu böyle sivil bir bakış açısı, bu böyle değil. Zaten maden ocağında bir aydınlatma yok. Maden ocağında madenciler zaten baretlerindeki lambalarla, fenerlerle aydınlatma sağlıyor. Yani

arkası dönük arında çalışan bir madenci, metan gazı seviyesi yüzde 1,5'i geçince, elektrikler kesilince elektriğin kesildiğini fark etmiyor bile yani tehlikenin aslında farkında değil madenci. Bir kere bunun altını özellikle çizmek istiyorum.

Diğer taraftan “maden faciası” denildiğinde herkesin aklına gelen şey bir göçük. Hâlbuki metan gazı patlaması, alevli patlamalar ve bunun ilerleyişi âdeta sobanın içinde ve çeperlerinin içinde dönen bir alev ve ateş gibi. Dolayısıyla açık galerinin içinde -bunu simülasyonlarıyla internetten veya videolardan görmek de mümkün- alev yalayarak aslında galerinin içindeki duvarlardan ilerliyor yani yalıyor ve bazen de kömür tozu patlamasıyla bir ateş topu şeklinde, sobanın içinde ateşin gürlüldemesi gibi kimyasal reaksiyonunu 200 metrede bir sürdürerek devam ediyor. Bunu şunun için söylüyorum: Yani biz yangın bittikten sonra maden ocağına indiğimizde yapacağımız tespitlerde çok isabetli ve bu olayın aydınlanmasına ışık tutacak, maden ocağının iç yapısının ne kadar, neresinin deforme olduğu, nerelerinin olmadığı noktasını tespit edebiliriz. Evet, cihazların birçoğu zarar görmüş olabilir ve ama biz yerinde tespit edebiliriz. Eksi 350 kotun üstündeki yarı mekanize ayağının üstünde ne kadar bir boşluk var, var mı, nasıl var gibi konuları yerinde tespit edebiliriz. Vagonların devrilip devrilmediğini, nerede devrildiğini, nerede basıncın yükselip yükselmediğini yerinde tespit edebiliriz. Sensörlerin hangi bölgede ne şekilde zarar gördüğünü yine yerinde tespit edebiliriz. Dolayısıyla bu tespitlerin hepsi de bu konunun, bu facianın aydınlatılmasında çok önemli bir etkene dönüşebilir. Yani açıkçası bu Komisyon toplantılarının ben bir ay daha yasal uzatma süresini kullanması gerektiğini, bunun hayati önemde olduğunu, olayın aydınlatılması ve bir başka kazanın da gerçekleşmemesi için alınabilecek tedbirler noktasında çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Diğer taraftan bu toplantıya yine uzmanların da davet edilmesi yani özellikle havalandırma noktası konusuyla ilgili; patlayıcılar noktasındaki uzmanların ve maden ocağında kullanılan özellikle Trolex markasının Türkiye temsilcisi olan MTM şirketinin de yine mühendislerinin gelerek bu sensörlerin çalışma prensibi, ikincil enerji kaynağında nasıl beslendikleri, hangi durumda çalışmayı durdurdukları, hangi durumlarda duran bir sensörün tekrar veri göndermeye devam edebildiği gibi detayların da -ama önemli ve kritik detayların da- aktarılması gerektiğini düşünüyorum.

Bu yaptığımız saha ziyaretinin çok isabetli olduğunu ancak dediğim gibi yangın durduktan sonra Komisyonun mutlaka raporunun daha etkili, daha sağlıklı ve daha geleceğe yönelik olarak bu konunun aydınlatılmasına katkı vermesi için mutlaka Komisyonun tekrar gitmesi gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, teşekkür ediyoruz Deniz Bey, tafsilatlı...

AYDIN ÖZER (Antalya) – Sayın Başkanım, Muhammet Başkanın da söylediği gibi, şimdi, hani burada bu Komisyonunu çalışması...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii. Söz alın lütfen, arkadaşlar not almak zorunda kalmassınlar.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bu Komisyonun çalışmasıyla yasa teklifinin hazırlanması arasında bir şey bağlantısı yok. Bu Komisyon farklı, yasa hazırlığı farklı; onun için birbirine bildirilmesi ve arada zaman az kalıyor gibi bir görüşü de kabul etmek mümkün değil çünkü Komisyon çalışmasına devam ediyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Eş zamanlı da yürüyebilir.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Eş zamanında yürüyebilir yani böyle bir zaman kaybı söz konusu değil; onu söylemek istedim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, acelemiz şöyle: Bir, arkamızdan atlı koşturmuyor, acelemiz filan yok. Yalnızca şimdi, adli makamlar “Sahaya iki ay sonra girmene müsaade ediyorum.” derlerse bizim buradaki takvimi tekrar oturup konuşmamız lazım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Onlardan bir yanıt almamız lazım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Yani evet.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ama şu anda yangının bittiği yönünde de...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet yani oradaki verilen bilgi de işte gittikçe değerlerinin düştüğünü söylemişlerdi.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Belki on beş gün sonrası için yapabiliriz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tekrar değerlendiririz onu o zaman inşallah.

Cemal Bey söz istemişti ama herhâlde şu anda yok, İlyas Bey’den sonra Serpil Hanım’a söz vereceğim.

Buyurun İlyas Bey.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Başkanım, ben de teşekkür ediyorum.

Arazi gezimizin faydalı olduğuna inanıyorum. Ben ilk defa hayatımda ocağa inmiş oldum, özellikle de merak ediyordum ocağın şeklini filan ve ocaktan çıktıktan sonra da şu kanaate vardım; bunu samimi olarak söylüyorum: Ocağa inip çıktıktan sonra ocakta çalışmasına gerek yok, oradaki çalışan herkesin o yevmiyeyi hak ettiğine de ben inanıyorum, gerçekten çok ağır şartları var. Tabii, bir taraftan savcılık bununla ilgili çalışmaları yapıyor, bilirkişi çalışmaları var, bizim burada yapılan çalışmalar var; neticesini, mutlaka en detaylı bir şekilde mahkeme bunun kararını verecektir.

Ama burada ben özellikle bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Aile ziyaretlerinde gördüğümüz yani ileride doğması ihtimali olan bazı sosyal problemleri de var gibi hissettim. Bu konuda belki bir çalışma yapmak lazım, çok detayını bilmiyorum ama örnek olarak söylüyorum; orada bu kazada şehit olan ailelere yapılan yardımlar var, 2 milyon civarında bir nakdî yardım yapılmış bildiğim kadarıyla. Bir de artı emekli maaşı bağlanıyor. Bu nakdî yardımlar evli olanlarda eşlere yapılıyor gördüğüm kadarıyla, bunların da bir kısmı daha çok yeni evli, bir iki yıllık evli, işte bir çocukları olanlar var, işte 22 yaşında dul eşler var. Dolayısıyla anne baba arasında, gelin arasında böyle bir problemin varlığını ben hissettim. Bu konuda belki buradaki yetkililer biliyorlarsa bilgi verebilirler. Özellikle bu ödenen tazminattan bir miktar anne babaya ödeniyor mu, ödenmiyor mu, tamamı eşe mi ödeniyor? Emekli maaşı büyük bir ihtimalle tamamı eşe ödenir zaten, o miras hukuku açısından ama tazminat konusunda böyle bir şey var mı, yok mu? Bunun ciddi bir problem olduğunu gördüm. Şu anda tabii olayın tazeliğinde, acısında çok fark edilmiyor ama şöyle birkaç ay geçtikten sonra aile içi problemlerin de yaşanacağı kanaati bende oluştu. Onun öneriler kısmına eğer böyle bir hak yoksa anne baba için öneriler kısmına bir şeyler yazılabilir diye düşünüyorum.

Diğer taraftan özellikle çok gündeme geldi, buradaki görüşmelerde de gündeme geldi, arazideki incelemelerimizde de gündeme geldi. İşte, birimlerde çalışan personel sayısı, işçi sayısı azdı, fazlaydı, noksandı, eksikti. Yine bu konuşmalarda norm kadrolardan bahsedildi, norm kadrolardan bahsedilince işte, yarı mekanizma sistemine geçildiği için personel, o kadar çok da işçi olmasına gerek yok diye ifadelerde kullanıldı. Ben şunu önermek istiyorum burada Başkanım: Eğer bu teknolojiyle birlikte norm kadroda bir değişiklik yapılması gerekiyorsa, üzerinde bir çalışma yapılması gerekiyorsa bir an önce bunun yapılması lazım. Norm kadroya yönelik, kullanılan mevcut teknolojiyle birlikte norm kadrodaki

işçi sayısının, personel sayısının bir an önce netleştirilmesi lazım ve hemen akabinde de eğer bu norm kadroya göre yeterli derecede personel yoksa, teknik personel veya işçi yoksa da bunların da en kısa zamanda giderilmesini öneriyorum.

Ben bu vesileyle tekrar vefat eden tüm işçilerimize, 42 işçimize Allah'tan rahmet diliyorum, ailelere sabır diliyorum. İnanıyorum ki adli makamların bu konuda en ince detayına kadar çalışma yapıp gerçekten ucu nereye giderse gitsin, Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade ettiği gibi ucu kime giderse gitsin, nereye giderse gitsin, adaletli bir şekilde incelemeler yapıp ve ona göre de mahkemelerimiz karar verecektir. Bu konuda da ben adalet konusunda da buradan, özellikle, bu şehit olan ailelerimizin büyüklerine, anne babalarına da burada açık, net bir şekilde de ifade etmek istiyorum. Bu konuda devlete güvensinler, Hükümete güvensinler, bu konuda bir sıkıntı, problem olacağına ihtimal vermiyorum ve az önce de ifade ettiğimiz gibi konunun takipçisi de Cumhurbaşkanımız ve sonuna kadar da konu incelenecektir diyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Evet, teşekkür ediyoruz.

Serpil Hanım'a söz veriyorum.

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Öncelikle, bir saate yakın bir süre toplantıyı kaçırdım. Sincan Cezaevinde görüş yaptığım için ve görüşler de uzadığı için yetişemedim ilk bir saate. Onun için...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Gezi izlenimlerimiz, arkadaşlar görüşlerini ifade ediyorlar.

Sayın Vekilim, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evet evet, o nedenle arkadaşlarımızın gezi izlenimlerini de dinlemek isterdim ama daha sonra okuyacağım.

Tabii, bu, bir araştırma Komisyonu, maden iş cinayetlerindeki, özellikle de Amasra maden iş cinayetindeki aksaklıkları, eksiklikleri, hataları, sorumluları araştırmak için kurulan bir Komisyon ve bu bağlamda da saha çalışması yapmak için, biz Amasra maden alanını izlemek, gözlemek, araştırmak için Amasra'ya gittik. İlk gün Amasra'da gerçekleştirdiğimiz toplantılar, gezimiz, işte, burada edindiğimiz bilgiler anlamlıydı, önemliydi fakat tabii, 2'nci gün ise madene Karadon'da inebildik, Amasra'da inemedik. Şimdi, bu araştırma Komisyonunun bilgilere ve belgelere dayanarak çalışmalarını yürütmesi gerekiyor. Elbette ki hepimiz için Karadon'da eksi 460'a inmek önemli bir deneyimdi, biz bir kere indik yerin altına. Gerçekten biz bir kere indik ve hayatımızın en önemli şeylerinden birini yaşadığımızı düşündük, hem heyecan duyduk hem oldukça performatif bir gündü, o yüzden zorlandık ve pek çok da gözlem yapma şansımız oldu. Tabii ki Karadon'a inmek de önemliydi ama Amasra maden faciasını aydınlatmak için Karadon'daki gözlemlerimizin yeterli olmayacağı açık çünkü bizim olay yerini gözlemlememiz ve incelememiz gerekiyor. O yüzden ben oraya gelmek istiyorum.

Öncelikle hani Karadon'a dair de bir iki şey söylemem gerekirse madenlerin ne kadar zorlu yerler olduğunu görmüş olduk. Çalışanların, maden emekçilerinin her gün gerçekten de hayatını ortaya koyarak bu madenlere indiğini gördük. Madenlerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi Amasra Maden Komisyonunun davet edildiği madende dahi işçi sağlığı, iş güvenliği ihlallerini kendi gözlerimizle gördük ve madenlerin, oradaki çalışma koşullarının insana yakışır çalışma koşulları olmadığına tanıklık ettik. Daha pek çok şey sıralayabiliriz.

Şimdi Amasra maden faciasıyla ilgili konumuza gelirsek ne demiştik? Yani burada ilk gün hocalarımız konuştuğu zaman yeni iş güvenliği anlayışından bahsetmişlerdi ve bu yeni iş güvenliği anlayışına göre “Tehlikeli durumun ortadan kaldırılması, iş cinayetlerini önlemek için en temel konudur.” demiştik. Biz Amasra madenini ziyaret ettiğimizde orada bize yapılan sunumlarda bir kez daha gördüm ki aslında bu temel kaidenin hep uzağına doğru gitmeye çalışıyoruz. Bu kaide üzerinde yeterince durulmadığını düşünüyorum. O gün TTK yetkililerinin sunumlarında da ne yazık ki buna bir kez daha şahitlik ettik. O gün orada anlattığım için burada sizlerin vaktini almak istemiyorum ama TTK yetkililerinin ve Çalışma Bakanlığı yetkilisinin orada bize yaptığı açıklamalarda ne yazık ki aslında bu maden faciasını aydınlatacak yeterli bilgiyi, belgeyi bize sunamadıkları gibi üstüne üstlük de maddi bir temele dayanmayan sunumlar yaparak bizi yanıltmaya çalıştıklarını düşünüyorum yani TTK sunumundan hareketle böyle düşünüyorum. Dolayısıyla, aslında, burada yaptığımız çalışmanın bir an önce bize bilgi getirmesi gerektiğini, belge getirmesi gerektiğini, bizim de bu bilgi ve belgeler üzerinden biraz yol almaya çalışmamız gerektiğini görmemiz gerekiyor. Örneğin, ben burada konuşuyorum ama bu ocağın bir planını bilmiyorum yani bu ocağın planı nasıl yapılmış bizim önümüzde bulunmuyor. Havalandırma planına dair gerçek bir havalandırma planı önümüzde yok. Sensörlerin yerleşim planı yine yok. Telsiz kayıtlarının içerikleri önümüzde yok. Yani savcılığa sunulduğu söylenen...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Çok özür diliyorum Sayın Vekilim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Buyurun.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, not alıyoruz değil mi Sayın Vekilimizin burada dile getirdiği konuları?

Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Telsiz kayıtlarının içerikleri konusunda yine bilgi yok ve savcılığa sunulduğu söylenen bu bilgi ve belgelerin aynı zamanda Maden Mühendisleri Odasının talebi üzerine kendilerine de sunulmadığı ve savcılıktan da istendiği, TTK’den de istendiği ancak TTK’nin yazılı bir cevapla bu bilgileri, belgeleri savcılığa verdikleri için Maden Mühendisleri Odasına veremeyecekleri cevabının verildiği söylenmişti. Ama bu bilgi ve belgelerin olmadığı bir Komisyonda nasıl bir çalışma yapılacağını da hep beraber bir kere açıklığa kavuşturmamız gerekiyor. Dolayısıyla, ben bütün bu savcılığa sunulan ve Maden Mühendisleri Odasının talep ettiği bilgi ve belgelerin bu Komisyona sunulması gerektiğini düşünüyorum ve bunun üzerinden bizim çalışmalarımızı yapmamız gerektiğini düşünüyorum yani bu şekilde yaparsak ilerleme sağlayabiliriz.

Yine, Amasra Müessesesinin Vensim projesinin de bize verilmesi, simülasyonunun da bize verilmesi gerekiyor. Bende yok, bilmiyorum size verilmiş olabilir ama bunun da bu Komisyona sunulması lazım.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Mehmet Bey’in yaptığı sunumları zaten daha sonra biz paylaştık.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Şimdi, Sayın Kiraz kaza gününe dair merkezî gaz izleme sistemiyle ilgili telefon kayıtlarının da soruşturmayı yürüten cumhuriyet başsavcılığına teslim edildiğini söylemişti ama bizde yok, bizim söylediğimiz bu.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Sayın Vekilim, sizin istediklerinizin birçoğu Türkiye Taşkömürü Kurumunun yaptığı sunumlarda var, mesela Deniz Bey’in elindekiler de Türkiye Taşkömürü Kurumunun sunumlarından alınmadır yani bilginize... Eğer yeterli bulamazsanız yani orada yine eksikler varsa -Türkiye Taşkömürü Kurumunun sunumunda söylediklerinizin birçoğu var- eksik görürseniz de onları yine tekrarlayalım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ben sahaya dair yani Amasra’ya dair bu belgeleri istiyorum. Yani teorik sunumları değil...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Var var, projeler de var.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teorik olmayan, gerçek planları istiyorum.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Planlar da var burada, planlar da var.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tamam, ona bakarız, uzmanlarla birlikte de değerlendirebiliriz çünkü onlar da bize bu konuda yardımcı olsunlar.

Bir düzeltme yapayım... Enerji Bakanlığı sunum yapmıştı herhâlde, değil mi, ben yanlış mı hatırlıyorum? Çalışma Bakanlığı görevlisi, yardımcısı yaptı diye hatırlıyorum ama...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Amasra’yı diyorsanız evet.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Enerji Bakanlığı...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Amasra’da Enerji Bakanlığı yaptı, evet.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tamam, peki, onu düzeltmiş olayım.

Yani bu bilgilerle, belgelerle hareket edelim istiyorum. Artı, mutlaka Amasra madenine inmemiz gerekiyor. Bu konuda yani Deniz Bey oldukça teknik gerekçelerini de sundu, açıklamalar da yaptı, ben de ona katılıyorum. Yani bu yangının bitirilmesi için gerekli çabaların, teknik çabaların bir an önce hayata geçirilmesi, bu konuda Komisyonumuzun Başkanının inisiyatif alması ve savcılığın da izniyle, bu Komisyon toplantıları bitmeden, biz sahadaki gözlemlerimizle elimizde bize sunulan, savcılıkta olan ama bizde olmayan bilgi ve belgeleri de incelemiş bir şekilde ve bunları uzmanlarla birlikte değerlendirmiş bir şekilde o sahaya inmemiz ve orada daha somut değerlendirmeler yapmamız gerekiyor, aksi hâlde bu gezi bir hobi, gerçekten bir gezi anlamına gelecek. Bu Amasra maden faciasını aydınlatmakta biz bu konuda yeterince yararlanamayacağız. Ya, şöyle bir faydası olduğunu da söyleyebilirim. Gerçekten TTK’nin işçi sağlığı, iş güvenliği konusunda ve iş organizasyonu ile ilgili yetkinliğine dair pek çok bilgi bana vermiş olduğu kişisel olarak bir kanaat de oluşturdum. Burada gerçekten çok büyük eksiklikler olduğunu gözlemledim.

Yine, ailelerle yaptığımız görüşmeler oldu, bu görüşmelere dair sizinle bilgiler paylaşmak istiyorum. Nitekim daha sonra biz döndüğümüzde ailelerden mesajlar da almaya devam ettik. Şimdi burada ailelerin çocuklarını dinlediklerinde edindikleri bazı bilgiler var, onlara değinmek istiyorum. Öncelikle bu facia sadece 42 madencimizin yaşamını yitirmesi değil tabii, onların aileleriyle çevreleriyle ve o bölgeyle büyük bir travma anlamına geliyor. Ve kurtarmadan, daha sonra işte cenazeleri toprağa verdikten sonra, oradan ayrıldıktan sonra o insanlar, yaralılar ve yaşamını yitirenlerin aileleri yalnız kalıyorlar, tek başlarına kalıyorlar; bununla ilgili pek çok sorun olduğunu gözlemledik. Özellikle psikolojik destek konusunda ve esas olarak da bu maden faciasının aydınlatılmasına dair sorumluların, gerçek sorumluların açığa çıkartılmasına dair ciddi kuşkular var, hepsinin bu konuda endişeleri var. Yani bugüne kadar maden faciaları nasıl cezasız kaldıysa ve gerçek failler cezalandırılmadıysa ve ders çıkartılmadıysa Amasra madeninde de aynı sonucun yaşanacağına dair bize kaygılarını iletiler, eminim ki sizlere de iletilmişlerdir. Şöyle diyorlardı: Amasra madeninde bir bakım telaşı vardı yani bir an önce bakıma gideceklerine, yakın bir tarihte Amasra madeninde bakıma ihtiyaç olduğu söylendi, birçok aile bunu söyledi. Bu bakımın da havalandırma yetersizliği sebebiyle yapılacak bir bakım olduğunu bir ailemiz söyledi ve bu bakım işleminin yapılması için bir yakın tarihte zorunlu bir izne çıkarılacaklarını söylediler. Yani çocuklarının zorunlu bir izne yakın bir tarihte çıkartılacağını, bakım amacıyla

çıkartılacağını fakat sendika seçimleri sebebiyle bu bakım için izinlerin ertelendiğini ve sendika seçimlerinin kampanyaları yapıldığını, bu sendika seçimlerine davet edildiklerini, çeşitli vesilelerle işte buralara çalışanların katılmak zorunda kaldığını vesaire anlattılar; bir bu yönü var.

İkincisi, yine TTK Amasra’da ciddi bir iş disiplinsizliğinden bahsedildi, defaatle birçok yerde bundan bahsedildi. Ayrımcılık yapıldığını, iş yerinde özellikle bu kazmacıların hep gençlerden oluşturulduğunu ve böyle bir ayrımcı bir sistem oluştuğunu, bunu bir adaletsizlik olarak da değerlendirdiklerini söylediler. Amirlerin yeterince başlarında durmadığını söylediler ve çok az sayıda işçinin çalıştığını söylediler. O kadar azız ki dediler bizim üzerimize düşen yük iş güvenliğini... O kadar çok çalışmaları gerekiyormuş ki iş güvenliğini ikinci planda bıraktıklarını ben burada anladım, bu imalarda bulundular.

Yine pervanede sıkıntılar olduğundan bahsettiler, pervane bozukmuş. “Pervanede sıkıntı olduğunu biliyordum.” diye dedi bir aile. Yine o sistemde işte artık konveyörlerden mi kaynaklı, başka sebeplerden mi, tabii bunu bizim açığa çıkartmamız lazım ama çok yoğun bir koku olduğunu, çok duman olduğunu, başlarının ağrıdığını, sürekli baş ağrısıyla geldiğini... Mesela çok su içen birisi olmadığı hâlde 3 litre, 3,5 litre su içtiğini, sürekli olarak çocuğunun su içtiğini söyledi. Mesela yine sendika ve şeflere yakın kişiler aşağıya bunların inmediklerini, aşağıya lambaları gönderdiklerini ama kendilerinin gitmediklerini, inmediklerini söylediler. Bir yerde bir yakın şunu söyledi: Kazmayı küreği atıp “Böyle çalışma olmaz, burası patlayacak, gaz kokuyor.” dediklerini... Tali fanda bozukluk olduğunu, bunların gündüz vardiyasında böyle sorunların yaşandığına dair duyum aldıklarını, iş yerindeki iş güvenliğiyle ilgili ihlalleri, ağır çalışma koşullarını dillendirdikleri zaman cezalandırıldıklarını, başka kartiyelere sürgün edildiklerini, tamirat ve tadilatların ertelendiğini söylediler. Genellikle bizim gördüğümüz dört-on iki, on iki-sekiz çalışanlar. Neden böyle çalışıyorsunuz dedimizde “Zaten az kişiyiz, o yüzden gündüz vardiyasına vermiyorlar.” dediler. Bunun gibi başka neler var? Örneğin ayrımcılıktan ve çavuşlardan çok şikâyetçi oldular, mesela bu okuduğum da yine aynı, bu da gaz kokusundan çocuğunun şikâyet ettiğini söylüyor. Yani tabii ki burada biz metan gazının kokmadığını biliyoruz ama orada bir sorun olduğuna işaret ettiği için ben bunu vurgulamak istiyorum. Zor şartlarda çalıştırıldıklarını söylediler. 350 kotunda sorunlar olduğunu, sağ tabanın zor olduğunu ve zor şartlarda çalıştırıldığını söylediler. Mesela düğmecilikle kazmacılık arasında ücret farkının ortadan kalkması gerekir diye bir şey söylediler, hani belki bunu burada not alırlar.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Ne, anlayamadım?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Düğmeciler ve kazmacılar arasında ücret farkı varmış, bunun kaldırılması gerektiğini söylediler.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – İsterseniz kısa bir bilgi vereyim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Buyurun.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Bitirsin Sayın Vekilim, ondan sonra.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tamam.

Yani sendikanın seçimlere daha odaklı olduğunu ama çalışma koşullarına ilgisiz olduğunu söylediler. Havalandırmada problem olduğunu yine bu görüştüğümüz aile de vurguladı. Yine “Bakıma ayrılacaktı, parça eksikliğinden bakımı ertelendi.” dedi bu kişi de. Yine bu görüştüğümüz aile de şöyle önemli bir şey söyledi: “On bir on ikide havalandırma arızası olduğu biliniyordu -on bir on ikide yani vardiya olarak gündüz vardiyası- buna rağmen eşim işe gönderildi.” diyor. Yani orada bir sorun olduğunu ama buna rağmen çalışıldığını, sorunun çözülmeden çalışıldığını iddia etti. Tahlisiye

ekibinin yerinde olmadığı, kendi gittiğinde, aile gittiğinde tahlisiye ekibinin orada olmadığını söyledi ki on gibi gittiğini söyledi bu kişi oraya. “Orada normal işçiler vardı ama tahlisiye ekibi yoktu.” dedi ve yine bu aile şunu söyledi: “Aşağıdaki yangın tüpü bitmişti. Bütün yangın tüpleri boşmuş, itfaiye geç geldi.” dedi yani onun ifadesi. “Etraftan yangın tüpleri toplayın.” diye talimatlar verildiği söyledi. Yani böyle duyduğu şeyleri bize aktardı. Yine, bir vana arızasından, kelepçe arızasından bahsedildi, pervanelerdeki arızadan bahsedildi. Yine bu kişi de 8 Ekimde bakıma girmeyi ertelediklerini... 8 Ekimde, öyle yazmışım, bakıma girmeyi ertelemişler. Bu ailede şöyle bir şey de var, dedi ki: “Grubun yani kazmacıların arasında WhatsApp grubu oluşturulmuş ve orada bazı yazışmalar varmış, belki savcılık bu yazışmaları da inceleyerek, oradaki şikâyetleri de görebilir, ailelere sorabilir.

Maaşla ilgili bir şey var, onu sonra söyleyeceğim. Bu Hattat’ın gelmesinin buradaki çalışmaları etkilediğinden bahsedenler oldu. Eksi 400 kotta sıkıntılar olduğu söylendi, âdeta TTK Amasra’nın sahipsiz olduğu söylendi. Hava yoluyla ilgili bir çalışma olduğundan bahsetti ama ben bunu tam anlayamadım. Hava yolu açmak için bir çalışma yapıldı. Hattat ruhsatıyla ilgili bir şey söyledi ama anlayamadım.

Davalardan vazgeçirmek için arayanlar olduğu söylendi.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – İsim verdiler mi?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sorabiliriz bu kişilere.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – İsim isteyelim.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – İsim isteyebiliriz ama böyle telefonlar aldıklarını söylediler.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – O muhakkak önemli bir iddia, isim isteyelim, onu da deşifre edelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Aracı kullanmış olabilir mi?

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – İsim isteriz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bu kişi zaten bizde kayıtlı, isim de isteriz ama herhâlde bu acılı aile bunu boşuna söylemiyordur.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Vicdansızlık ya.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bu kişi bantların koku yaptığı ve çok çalıştığı zaman bu kokunun daha da arttığını, bantlarda yani konveyörde bir arıza olduğundan bahsetti. Bunlar çocuklarının kendilerine anlattıklarından yola çıkarak...

Şimdi, bir aile var, bu aile şöyle söyledi: Yine, bu ocağa girmeyenlerin lambasını yukarıda bıraktığına dair bu da böyle bir bilgi verdi. WhatsApp yazışmalarından bahsetti, burada da bahsedildi ama bir de şunu söyledi, dedi ki: Ya, bu 16... Eşim mi dedi, çocuğum mu şimdi ben onu hatırlayamıyorum. “Benim eşim 16:20’de hâlâ vardiyaya girmemişti, WhatsApp aktifti.” Yani WhatsApp’ta en son ne zaman girdiği görülebiliyor. 16:20’ymiş, onu da şöyle bir şeye bağladı, dedi ki: “Gündüz vardiyasında bazı sorunlar olmuş, aşağıda gazın yükseldiğine dair veriler, sensörden gazın yükseldiği bilgisi gelmiş ve bunun düzeltilmeden aşağı inilmeyeceği noktasında bir tartışma olabileceğini” söylediler. Bunlar araştırılmalı tabii.

“Nezaretçinin genelde iki saat sonra indiğini, sendika yönetiminin yine seçimler sebebiyle bu bakımı ertelettiğini” söylüyor. Yine bu kişi de “Boğazım çok acıyor, kapkara kapkara geliyor, çizmeleri delik geliyor, astarlar yırtılmış geliyor.” dedi. Hatta bir şey söyledi, ben çok etkilendim. Annesine el iş güvenliği, kişisel koruyucu eldivenler getirip yıklatıyormuş. Annesi de yani bu paramparça zaten bunu

giyemezsin ki dedim “Yok, şimdi orada vermezler, sen bunu yıka, ben bunu kullanacağım.” demiş. Yani bildiğimiz basit eldiven var ya bizim de inerken tutunmak için elimize taktığımız o eldivenlerden bahsediyoruz, şöyle diyor: “Patlamadan önce gaz varmış ama gaz varken tahlisiye ekibi aşağıdakileri niye tahlili etmedi?” diye bize sordu bu kişi. “Vardiya amirinden şikâyetçiyim.” dedi “Kurtarmada 19:15’te kaza yerindeydim, hiçbir güvenlik önlemi alınmamıştı.” dedi. “10:00-10:30 gibi kurtarmaya gidildi, göz göre göre bizim çocuklarımız ölüme gitti.” diyor. Neden iki hafta sonra tutuklama olduğunu soruyor bu aile. TTK Genel Müdürüne kadar “İhmal ve sorumluluk var.” diyor. “Bunun aydınlatılmayacağından, bunda ihmal ve sorumluluğu bulunanların aydınlatılıp ceza almayacağından büyük bir endişe duyduğumu.” Yaşamını yitiren işçinin babası ayrıca iki gün önce beni arayarak tekrar bunu söyledi. Bu kişi “Sendikaların taziye de gelmediğini” söyledi. Yine bu bir başka yakın, gaz kokusundan şikâyet etti. Ocakta çatlaklar olduğunu söylemişti. “Başım kalkmıyor.” diyordu. Eldivenleri parça parçaydı. “Yoksullukla büyüttüm.” dedi. “Zekiydiler, üniversite okutmadım, ocakta çalışmak zorundaydılar.” dedi. Benim görüştüğüm ve kısa notlar alarak size taşımak istediğim notlar bunlar.

Tabii, görüşemediğimiz daha çok kişi var, onlarla da telefonla görüşerek ve Amasra madenine inmek üzere yapacağımız gezide de eksik kalan diğer ailelerle de yüz yüze görüşerek bu araştırmayı tamamlamak gerektiğini söylüyorum. Yani bir an önce aslında bilgi ve belgeye dayalı olarak ve maddi gerçekliğe ulaşmak için ciddi, samimi bir çalışma yapmamız gerektiğini, burada âdeta havanda su döver tarzda bir çalışma içerisinde olduğumuzun artık giderek böyle bir çalışma içerisinde olduğumuzun farkında olmamız gerektiğini, bu masanın etrafında Amasra maden katliamını araştırmakla yükümlü olan bu Komisyonun neredeyse çalışma arkadaşı olan Amasra Maden ve TTK sorumlularının ve yetkililerinin aslında sorgulanması araştırılması gereken kişilerin de burada, bizimle birlikte, bizi yönlendirmeye çalışmalarından da son derece rahatsız olduğumu da söylemek istiyorum.

Sonuçta Enerji Bakanlığının, Çalışma Bakanlığının, TTK Genel Müdürlüğünün, TTK Müessesesinin aşağıya doğru silsileli bir şekilde yetkilileri, sorumluları bu facianın sorumlularıdır. Bir şekilde buraya doğru giden bir çalışmaya ihtiyacımız var. O nedenle çalışmaları sahaya taşımak ve bizim bir an önce yapmamız gereken Komisyonun çalışma süresini uzatmak çünkü komisyon tüzüksel süresinin sonuna doğru yaklaşıyoruz, o süreyi gerekiyorsa uzatmak, Amasra madenindeki yangının -aslında zaten sönmüş- güvenliğini almak yani oksijenle temas ederek tekrar yanmaların oluşmasının önüne geçecek tedbirleri almak, ki bu tedbirleri almak zaten teknik olarak öyle zor konular olmaması gerekir. Bir an önce o teknik önlemleri almak ve bu Komisyon üyelerinin olay yerine facianın yaşandığı yere inerek ve elinde gerekli bilgi ve belgelerin tamamı olmak kaydıyla bu araştırmasını özgür bir şekilde yapması gerekiyor. Burada uzmanlardan gerekli destekleri de almamız için gerekli imkânların, olanakların yaratılması gerekiyor. Benim altını önemle çizdiğim, çizmek istediğim şey bu, bizim saha gezimiz değil; yarım kalmıştır, tamamlamamız gerekiyor. Bu konuda başta Komisyon Başkanımız olmak üzere, Komisyonun üstüne düşen sorumluluğu yerine getirmesi lazım.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Evet, bizler de çok teşekkür ediyoruz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Efendim, kısa bir tamamlayacağım.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Buyurun Sayın Yavuzyılmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, biz de araştırma komisyonu olarak bize verilen bu üç aylık sürenin uzatılması gerektiğini düşünüyoruz. Çünkü TTK’den istediğimiz birçok bilgi var, belge var ancak bunlar henüz bize ulaştırılabilmiş de değil. Bunlar, metan gazı... Yani sadece muhtemelen patlamanın gerçekleştiği o galeri değil, aynı zamanda o vardiyadaki tüm galerilerdeki bulunan sensörlerin bilgilerini, verilerini hem muhtemel patlama anı hem sonrası hem de daha öncesine

ait olarak bize vermesi gerekiyor. Yani bunları biz almadan neye göre neyi değerlendireceğiz de rapora yazılacak, gerçekten bunu anlamak çok zor. O yüzden, bu eksiklikler tamamlanmalı ve üzerine bizim yine bir araya gelerek toplantılar yapmamız gerekiyor. Tez-antitez-sentez üretmemiz gerekiyor ve ona göre bu olayın, facianın nasıl gerçekleştiği ile ilgili de bu raporda görüşümüzü ve alınması gereken tedbirleri ifade etmemiz gerekiyor.

Şimdi, öncelikle bu facia gerçekleşti. Her ne sebeple gerçekleşmiş olursa olsun, Türkiye Taşkömürü Kurumuna ve Amasra müessesesine bir büyütle baktığımızda çok fazla sorunu bir arada görüyoruz yani madencilerin iş barışından tutun da norm kadrosuna kadar, norm kadrosundan tutun da hiyerarşik zincirde kadar ve alınması gereken tedbirlerin zamanında alınmaması, olağanüstü ve olağan dışı uygulamaların Türkiye Taşkömürü Kurumunda yapılıyor olması hepimizce tespit edilmiş durumda.

Şimdi, 2 maden ocağında incelemeler yaptık. Bunlardan biri Amasra Müessesesi, orada yer üstünde inceleme yaptık. Merkezî gaz izleme servisine gittik, orada çeşitli bilgiler aldık. Aldığımız bilgiler ışığında Karadon Müessesesine gittik, oradaki merkezî gaz izleme servisine gittik ve orada da aldığımız bilgilerle bir karşılaştırma yaptık. Karşılaştırmada çıkan durum şu: Ben Karadon Müessesesindeki yetkililere sordum, dedim ki “Sizin maden ocağınızda herhangi bir hazırlık galerisinde veya bir yerinde 2 tane vantilatörle temiz hava verdiğiniz bir galeri var mı?” Aldığım yanıt “Hayır.” oldu. Peki, dedim, “3 tane vantilatörle temiz hava verdiğiniz bir galeri var mı?” E, “Hayır.” “4 tane var mı?” dedim. “Hayır, yok.” dediler. Ama Amasra Müessesesinde eksi 320 kotunda galeri 4 tane vantilatörle besleniyor ve hata payı da hâliyle artıyor. Yani şurası kesin ki bu eksi 320 kotunda bir havalandırma problemi var, var ki bir vantilatör yetmemiş ki yanına ikincisi konmuş sonra ölçülmüş, bakılmış, çalışılmış, bu da yeterli olmamış ki üçüncü bir vantilatör bağlanmış. Sonra bakmışlar, ölçmüşler biçmişler, oradaki hava seyreltilmiyor, onu anlamışlar ki dördüncüyü de bağlamışlar. Yani şimdi burada bir sorun var mı, yok mu? Burada bir sorun açık ve net olarak var. Yani şunu diyebiliriz: Bu patlama eksi 320’de gerçekleşmiş olabilir, eğer gerçekleşmediyse bile gerçekleşme olasılığı bu çalışma ve havalandırma sistemiyle zaten çok mümkündü. Yani Amasra maden ocağı sadece patlamanın gerçekleştiği galeri değil, diğer galerileriyle de aynı şekilde büyük bir tehlikenin içindeydi.

Şimdi, Karadon Müessesesine gittiğimizde şunu sordum... Aynı şeyi Amasra’da da konuştuk, merkezî gaz izleme servisinde metan gazı kritik seviyeyi geçtiği zaman merkezî gaz izleme servisi bir uyarı veriyor, uyarı veriyor ve “1,5’a geldi, elektriği kes.” diyor. Şimdi, bizim TTK’nin mevzuatına göre hava hızının da en az 0,5 metre/saniye olması gerekli yani havanın saniyede aldığı yolun en az 0,5 metre olması gerek. Ha, düşük mü? Bana sorarsanız bizim yaptığımız araştırmalar çerçevesinde bu hava hızının da yükseltilmesi gerekli, asgari hava hızının. Ama buradaki sıkıntı şu: Hava hızı, mevzuatta belirtilen seviyenin altına düştüğünde merkezî gaz izleme servisine bir uyarı verilmiyor, hava hızına uygun bir uyarı yok. Oysa ki kullanılan yazılım ve programda mutlaka bir ek yazılım ilave edilmeli veya yazılımın satın alındığı şirketten bu talep edilmeli ve hava hızı talep edilen ölçü neyse onun altına indiği an merkezî gaz izleme servisi metan gazı yükseldiğinde nasıl uyarı alıyorsa aynı uyarıyı almalı ve bu doğrultuda da gerekli adımları atmalı. Ama nasıl bir sorun var? Sorunlardan bir tanesi şu: Merkezî gaz izleme servisine uyarılar gitti, e, merkezî gaz izleme servisindeki operatörün -ki bunların en az 2 tane olması gerekli- bu bilgiyi maden ocağının içindeki yetkililere iletmesi lazım. Şimdi, maden ocağında çalışan madenci dönmüş yüzünü, kömür çıkarmaya endekslenmiş ve diyalim kömür çıkarıyor veya başka bir işle meşgul, elektrikten metan gazı oranı 1,5’u geçti, elektrikler kesildi ve madenci çalışmaya devam ediyor ama elektriklerin kesildiğinin farkına da varmıyor, kendi feneriyle çalışmaya devam ediyor. Soru şu: Neden metan gazı oranı yüzde 1,5’u geçtiğinde, elektrikler kesildiğinde sensörlerin bulunduğu yerde veya belirli aralıklarla bir siren, bir uyarı sistemi yok? Neden yok? Uyarının şiddetini veren sirenin verdiği sinyalle de bunu kodlayabilir yani tek ve uzun bir

sinyal veriyorsa bu “Madeni boşalt.” demektir. Kesik kesik veriyorsa “Elektrikler kesildi bulundunuz bölgede.” demektir şeklinde veya sesli bir uyarıyla neden siren sistemi kurulmamıştır? Sensörlerin beslendiği kablounun aynı tipte kabloşuyla sirenler de hem enerji alabilir hem enerjiyle çalışabilir ve uyarıyı yapabilir. Birçok ifadede birçok madenci ve yine TTK yetkilisi şu ifadede bulunmuştur... Metan gazı seviyesi 1,5’a çıktıktan sonra, elektrikler kesildikten sonra neden madencilerin birçoğunun temiz havaya çıkmadığını anlayamadıklarını ifade etmiştir. Bunun sebebi, elektriğin kesildiğinin yani konveyör çalışmıyorsa nereden anlayacak zaten? Nezaretçiler, telefonun başında beklemiyor ki kimse. Telsiz çekiyor, çekmiyor; iletişim kuruluyor, kurulmuyor; dolayısıyla burada ciddi bir problem var.

Diğer taraftan, olan biten sürecin kontrolünü sadece merkezî gaz izleme servisinde çalışan operatörlerin takdirine de terk etmemek gerekiyor. Yani ne demek bu? Yani bilgisayarın başına geldi, herhangi biri, karşıdan bir uyarı geliyor, sesli uyarı; bir metan gazı yükseldi diyelim, gidip de bilgisayarın sesini kısıtığında bu uyarının sesinin kısılamaması gerekiyor. Yani ne demek bu? Program öyle bir sistemle aslında bu tip uyarıları verdiğinde bilgisayar sistemindeki sesten baypas ederek hem içeride -merkezî gaz izleme servisinin içinde- hem de dışında sirenli ve ışıklı bir ikaz vermeli. Aynı zamanda bu yazılım çeşitli yetkililere de yani o anda maden ocağının içinde değil ama dışında olup da yetkili olanlara da on-line olarak hemen bir uyarı, bilgi, mesaj verebilmeli, bu hattın da kurulması gerekiyor. Aksi takdirde patlamanın olduğu gün, değil orda bir merkez gaz izleme operatörü, Enerji Bakanı dahi olsa, bir heyet olsa o süreci yönetmesi zaten çok zor ve kaldı ki bir de mevzuata aykırı olarak, tek başına bırakılmış, bu dehşet verici. Bakın, bir dehşet verici taraf daha; ben bunu Amasra’daki toplantıda söyledim ama hiç kimse beni aramadı, hiç kimse Komisyonu aramadı, Komisyondan da Komisyon divanından da bu konuda hiçbir girişim görmedim ve çok üzüldüm; ders alınmadığının bir ispatı bu: Bir dilekçe okudum. Bakın, burada bir dilekçe var. 20 Temmuz 2020 tarihinde Amasra merkez gaz izleme servisindeki bir operatör müesseseye bir dilekçe veriyor -resmî, sıra sayı numarası da var, isterseniz onu da veririm- ve diyor ki: “Amasra Müessesesi merkez gaz izleme servisinde çalışan maden teknikeri Mehmet Kuzeyi ve Yalçın Topbaş başka yere görevlendirilmiş, ben yalnız kaldım, tek başıma. Hayati önemi haiz bu durum ve eğer herhangi bir durum yaşanırsa ben mahkemece sorumlu tutulmak istemiyorum. Yalnız bırakıldım...” Ya, bunu niye getirmiyorsunuz? Niye bana, bu dilekçeyi okuduktan sonra kimse ulaşmıyor? Yani burada resmen, aslında, bu patlamanın olduğu gün tek kişi kalan, başka bir operatörün tek başına kalmasına engel olacak girişim, uyarı oradaki operatör tarafından yapılmışken resmen kale alınmamış. Ne cevap verdiniz bu dilekçeye? Bu ilgili dilekçeyi veren operatöre siz ne cevap verdiniz resmî olarak? Bize aktarın her ne cevap verdiyseniz ve patlama anında orada tek başına bir operatörü bıraktıysanız, kendinizi de nasıl yanılttığınızı, operatörü de nasıl yalnız bıraktığınızı ve... Belki şu kazanın olma biçimi itibarıyla operatör bir elinde telsiz, bir elinde telefon, bir elinde cep telefonu, tek başına; kazan onu arıyor, ulaşamıyor, ötekini arıyor, ulaşıyor, ona bir şey diyor, ekranı izliyor, bir veriler kayboluyor, gidiyor, metan gazı yükseliyor; ya bu nasıl olacak, ya bunu nasıl sağlıklı değerlendirecek yani? Bildiğiniz âdeta insan hayatıyla kumar oynamak, böyle bir durum. Dolayısıyla bunun yanıtını istiyorum. Gereğini yapın, bu kişiler nereye gittiyse, nerede görev yapıyorsa, nereye görev için verdiyseniz... Sizden şunu da bekliyorum, onu da söyleyeyim: Öyle kritik bir yere görevlendirmiş olun ki ve o görevlendiğiniz yer için de çok güzel eğitimini almış biri, eğitimli biri olsun ve onun dışında hiç kimseyi oraya gönderemiyor olun ki şuradan alıp da bir başka yere vermenizi biz anlayalım; durum bu.

Son olarak söylüyorum diğer taraftan, madencilerle ilgili... Yani Komisyon divanına söylemek istiyorum bunu Şimdi biraz önce ifade ettik, dedik ki: İşte, birçok ihtimal var patlamayla ilgili, ifade tutanakları, bilgileri, belgeleri birleştirdiğimiz zaman daha çok çalışmalıyız, Komisyon çalışmalı. Orada da elektrikçi üzerinde durdum. Bir elektrikçinin de yine nezaretçiyle birlikte bir ihtimalin

içinde yer alabileceğini... Çalışılması gerekli bunların yani itham da etmiyorum hiç kimseyi, asla. Şimdi, elektrikçinin diğer madencilerden farklı bir özelliği var, ne biliyor musunuz? Elektrikçi yer altı işçisi değil, yer üstü işçisi ve elektrikçi yer üstü işçisi olarak eşit işe eşit ücret problemi yaşıyor. Yani elektrikçi fiilen yerin altında görev yapıyor ama yer altında çalışan diğer madencilere nazaran onun maaşı oldukça düşük, hatta yer üstünde çalışan ve farklı tarihlerde işe alınan yer üstü işçilerinin de birbirlerine göre aldıkları maaşlar yüzde 30, yüzde 40 oranında farklı. Bu da eşit işe eşit ücret ödenmesi gerektiğini, burada ciddi bir şekilde iş barışını bozduğunu gösteriyor. Yani elektrikçi yer altına indikçe ona uygun olarak bir para alıyor. Zaten niye 1 elektrikçi var burada, o da ayrı bir problem yani 2 olması gerekiyor, böyle bir durum. Yani TTK yer üstü işçilerinin eşit işe eşit ücret problemi çözülmalıdır. Çeşitli sendikaların, kendilerine bağlı bulunan sektörel alanlarda, kendi işçilerine bu sorunu çözdüğünü ama iş maden işçisine geldiğinde Türkiye Taşkömürü Kurumunun yer üstü işçilerinin bu sorununun çözülmediğini, o nedenle de patır patır işten ayrıldıklarını, emekli olduklarını ve yer üstündeki çalışmaları yapamadıklarını görüyoruz. Öyle ki TTK'nin bu yer üstü işçileri Atex sertifikalı alev sızdırmaz malzeme üretiyor. Yani ithal edilen, acaba ithal edildi ama düzgün çalışıyor mu, çalışmıyor mu diye de üzerinde soru işareti koyduğumuz ürünleri TTK zaten üretiyor, üretebiliyor. Üreten işçiler de bir an önce çekip gitsin diye onların iş barışını bozup eşit işe eşit ücret onlara verilmiyor. Çok acı bir durum, çok acı yani şu Mecliste 2 milletvekili birbirinden farklı maaş alsın, verilse belki yer yerinden oynar ama yer üstü işçilerinin, bu kadar kritik görev yapan işçilerin maaşları birbirinden farklı. Niye? Farklı zamanlarda işe alındılar diye. Olacak iş mi? Yani böyle bir durum.

Yine, promosyon konusu, bunu da dile getirdim, hiç ses çıkmadı, hiç destek açıklaması yok. Yani maden işçilerine, TTK'nin işçilerine şu anda reva görülen promosyon 15 bin lira seviyesinde, kamu bankalarının bir kısmı teklif bile vermedi yani TTK'yi yok saymak da böyle olur ancak ve biz birçok kurumun personellerinin 30 bin, 35 bin lira seviyelerinde promosyon aldığını biliyoruz. Ama Amasra'ya gittik, Karadon'a gittik, yerin altına girdik "Ne kadar zor koşullar altında çalışıyor maden işçileri, teknik personel." diye, söz alan milletvekillerinin hepsi söyledi ama söylediğiyle mi kalacak? Yani bu maden işçilerine 15 bin TL promosyon mu verilecek yani o şartlarını gördüğümüz insanlara? Dolayısıyla bu konuda da mutlaka, bizim Komisyon olarak bir inisiyatif alıp bu konunun değerlendirilmesini ve bu promosyonun 30 bin, 35 bin lira seviyesinin üzerine çıkarılmasını sağlamamız gerekiyor.

Son cümle olarak söylüyorum, Komisyonun başından şu ana kadar ve tamamlanacağı tarihe kadar, bir milletvekili olarak, sadece gerçeğin peşinde olmaya gayret ettim ve bunda da bilimsel verileri, açıklanan resmî bilgileri, raporları ve kendi yaptığımız ziyaretleri de birer kaynak kabul ettim. O nedenle bugün itibarıyla benim de ifade ettiğim iki... Yani bir patlama senaryosu üzerinde zaten konuşuluyordu, ona ilave olarak yine bazı senaryoları ifade etmiş bulundum; bunları tartışmamız gerektiğini ve Komisyonun da bu noktada görevini yasal süresine ilave edilecek bir ayla birlikte kullanmasını çok kritik önemde görüyorum. Yani ortaya koyduğumuz tezlerin antitezlerini üretmediğimiz sürece her biri birer muhtemel durumdur. O nedenle bu çalışmaları kıymetli bulduğumu tekrar ifade ediyorum.

Çalışmalarda tüm yetkili arkadaşlara ve milletvekili arkadaşlarıma kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Deniz Bey'e biz de teşekkür ediyoruz.

Niyetinin gerçekten buradaki gerçek sebeplerin ortaya çıkartılmasıyla alakalı detaylar olduğunu ve bu detayları da mutlaka TTK'den arkadaşlarımızın... O senaryo hiç gerçekçi olmayabilir, çok uçuk bir şey de olabilir, çok uzak da olabilir veya gerçeğin kendisi, aslı olabilir ama bize tatmin edici cevap... O yüzden bu konuyla alakalı bütün bu detayları not aldık. Onların cevaplarını da hep beraber dinleyeceğiz bütün Komisyon üyesi arkadaşlar olarak.

Ben, şu anda Cemal Bey'e biraz önce söz vermiştik. Tekrar siz buyurun Cemal Bey.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Komisyonumuz 8 toplantı yaptı, bir de Amasra'ya, Zonguldak Karadon'a, olay mahalline gezimiz oldu. Dolayısıyla Amasra ve Zonguldak Karadon'da yaptığımız o gezilerin çok verimli geçtiğini ifade etmek istiyorum. Her ne kadar kaza mahalline inemesek bile Amasra'da ocağın teknik donanımını görme imkânına sahip olduk, oradaki yetkililerden bilgiler aldık. Ayrıca, daha önemlisi, hem kazada hayatını kaybeden madencilerimizin ailelerini ziyaret edip başsağlığı diledik, onları dinledik hem de kazadan yaralı olarak kurtulan aileleri ziyaret ettik, geçmiş olsun dileklerimizi ilettik. Bu manada Komisyonumuzun verimli bir çalışma yaptığı kanaatindeyim ben. Tabii ki biz adli bir merci değiliz, olayın aydınlatılması için gerekli çalışmaları ortaya koymaya devam ediyoruz ve edeceğiz. Amacımız da burada herhangi bir ihmal varsa bu ihmalde suçlu olanların hak ettiği cezaları alması. Orada gördüğümüz kadar, her ne kadar yitirilen canlar geri gelmesek bile devletimizin ailelere, çoluğuna çocuğuna sahip çıktığına, gerekli çalışmaları yaptığına da şahit olduk. Bunun yanında, oradaki gezilerimizde sorulan, konuşulan, hem kazazedelerin hem de vefat eden işçilerimizin ailelerinin dile getirdiği bir husus var, bu hususu ben Türkiye Taş Kömürü yetkililerine sormak istiyorum: Ne kadar doğrudur bu söylenenler? Mesela, Amasra ocakta teknik olarak iyileştirmeler veya çalışma şartlarının iyileştirilmesi düşünülüyordu, ara verilecekti çalışmaya, işletmeye, üretime ancak sendika seçimleri olduğu için bu seçimlerin yapılması ve ondan sonra üretime ara verilmesi düşünüldü ve “Bu sendika seçimlerinden dolayı uzatılan bu çalışma ortamı bu kazanın bir sebebi olabilir.” diye ifadeler kullanıldı, bunun doğruluğu nedir?

İkinci olarak, tabii, arkadaşlarımız, milletvekili arkadaşlarımız Komisyonumuzun çalışmasının uzatılmasını istiyor çünkü biz olay mahalline yani kaza mahalline inildiğinde gerçek sebeplerini bulabileceğimize inanıyoruz, doğrusu da budur. Şimdi, verilen raporlar, işte ne bileyim, otopsi raporları ve ifadeler üzerinden veya oradaki yetkililerin verdiği ifadeler üzerinden fikir yürütüyoruz “Ne olabilir?” diye. TTK'nin yaptığı çalışmalara göre, kaza mahallinde devam eden yangının yaklaşık olarak ne zaman söneceğini tahmin ediyorlar. Çünkü kaza mahalline inmek için o yangının sönmesi gerekiyor ve ondan sonra yapılacak tespitlerin kazanın oluş sebebiyle ilgili daha net sonuçlar ortaya koyacağı kesindir.

Komisyon toplantılarımızın gayet verimli geçtiğini bir daha ifade ediyorum. Başta Komisyon Başkanımız olmak üzere tüm milletvekillerine, arkadaşlarıma verdikleri katkılardan dolayı teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Cemal Bey'e teşekkür ediyoruz.

Polat Bey, buyurun lütfen.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Değerli başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, uzman kardeşlerim; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu Amasra gezisi ve Zonguldak'taki Karadon'a inişimiz ve ocakları görüşümüz çok isabetli oldu. Şunu gördük: Gerçekten en ağır, en riskli bir çalışma ortamının olduğunu hep birlikte gördük.

Oradaki -Değerli Başkanım Kani Bey'in de söylediği gibi- en kutsal, en helal parayı kazanan insanların onlar olduğu konusunda hepimizde, -bizde olsa bile- bütün Komisyon üyelerimizde öyle bir kanaat oluştu. Aileleri ziyaret ettik, onların dramlarını dinledik, eksikleri gözledik. Türkçesi, söylenecek her şey söylendi, çözüme dönük olan hadiselerse işte, burada bizim de katkı vereceğimiz, bu rapora katkı sağlayacağımız öneriler olacaktır ama nihai neticede -arkadaşlarımızın da söylediği gibi- ocakların açılması, yangının sönmesi ve sönen yangından sonra önce Adalet Bakanlığının görevlendirdiği kişilerin oraya girmesi, sonra da bizlerin girip o eksiklerin neler olduğunu görmesi...

Ama şunu gözlemliyoruz: Birincisi: Nerede olursa olsun -ki madenlerde çok daha önemli ama yer altı madenlerinde, diğer iş yerlerinde de önemli- eğitim çok önemli yani bunun şöyle üç aylık, bir aylık eğitimlerle değil de sürekli bir eğitimle; ona ne kadar lazımsa, nasıl lazımsa gerçekten bu eğitimin ocaklar için, genellikle çalışanlar için sürekli verilmesi gerektiğine inanıyorum.

İkincisi: Arkadaşlar, işte, Deniz Bey de söyledi, arkadaşlar da izah etti, teknik şeyler söylendi, bunlar hemen hemen bilinen, daha önce hazırlanan raporlarda da mevcut; eğer mümkünse, olabiliyorsa bu işi insanlara, çalışanlara, denetleyenlere de bırakmadan, onu sıkı tutarak orada insan hatasını önleyebilecek şekilde tedbirler nasıl alınabilir, bunlar en aza nasıl indirilebilir... Mesela bir şey söyledi, dedi ki: “Manuel olarak elektrikler kesilir.” Ocaklarda var bu sistem olarak, metan 1,5’u geçince evet, kesilir, yapılır, çalışmaz. Konveyörler zaten yere yakın olduğu için, metan hafif olduğu için yukarılar da olur, onun denetlenmesi kolaydır, zaten bize gösterilen simülasyonlarda da bunu gördük yani barutçu 1-2 defa onu kontrol eder, hem atıktan sonra dinamitini hem ondan sonraki dönemlerde bunları yaparlar ama dediğim gibi, bunu ne manuele bırakarak ne başka bir şeye bırakarak, genellikle de yer altı işletmelerinde bunu en aza indirecek tedbirler nasıl alınabilir; insan hatasını göz önünde bulundurarak buna çok önem vermemiz gerekir. Yoksa burada şu önemli tabii: Nerede patladı, nasıl oldu, bürokrasi ne söyledi, bilenler ne söyledi; işte, 350’de miydi, 320’de miydi; tamam, bunları bilelim, bunları tahlil edelim ama ondan ziyade “Bunun olmaması adına ne olması lazım, neler yapılması lazım?”ı hepimiz birlikte katkı vererek sağlayalım.

Oradaki mağdur olan şehit ailelerimizin tümüne sabır diliyoruz. Şehitlerimize Allah’tan tekrar rahmet diliyoruz.

Evet, Başkanımızın Başkanlığında bütün arkadaşlarımız özveriyle beraber çok çalıştılar, çok emek verdiler, çok katkı verdiler. Ben de tüm bürokrat arkadaşlarımıza, uzman arkadaşlarımıza ve milletvekili arkadaşlarımızın hepsine tekrar teşekkür ediyorum. Bir daha bu kazaların olmaması adına hem dua ediyoruz hem de gayretimizi göstereceğimizden de herkesin emin olmasını istiyoruz. Kimsenin mağdur olmaması, haksızlık yapanların, kendi görevini ihmal edenlerin de hem adli makamlar tarafından hem de bizler tarafından işaret edilerek bundan sonra çok daha dikkatli çalışması gerektiğini de bu raporlarımızda belirteceğimize inanıyorum.

Ben de hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Çok teşekkürler Polat Bey.

Şimdi Mehmet Ali Bey’e söz veriyoruz, sonra Serpil Hanım alacak.

Buyurun lütfen.

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Evet, Kıymetli Başkanım, sizi ve sayın heyeti saygıyla selamlıyorum.

İki buçuk aydan bu yana sürdürdüğümüz bir çalışma var, 9’uncu toplantımız, hesaplamadım ama belki yüz saate yakın görüşmeler gerçekleştirdik burada. Üniversite hocalarımızı dinledik, özel sektör temsilcilerimizi, çeşitli kurum temsilcilerimizi dinledik, uzmanlarımızdan bilgiler aldık ve geçen hafta da Bartın Amasra ve Zonguldak’ta hem işletmeleri ziyaret ettik hem şehadete eren işçi kardeşlerimizin aileleriyle görüştük. Tabii, neticede ortaya önemli fikirler çıktı kazanın olası nedenleriyle alakalı. Bunlar elbette raporda yer alacaktır. Komisyonumuzun hepimizin malumu iki farklı görevi var; biri, kazanın muhtemel nedenlerini koymak, diğeri de bundan sonra bu tür kazaların yaşanmaması adına uygulanacak tedbirler konusunda tavsiyelerde bulunmak, somut öneriler getirmek.

Ben tekrara düşmemek adına daha çok somut önerilerle alakalı fikirlerimi ifade etmek istiyorum. Diğer arkadaşlarımız da söyledi, kömür madenciliğiyle alakalı ayrı bir mevzuat düzenlemesi yapılması hususunu birçok arkadaşımız vurguladı. Bununla ilgili olarak inşallah, dönem sonuna kadar yetiştirebiliriz diye ümit ediyorum çünkü seçimlere de az bir zaman kaldı. Kömür madenciliğinin mevcut Maden Kanunu içerisinde ya da Maden Kanunu'ndan bağımsız bir yasal düzenlemeyle ayrı bir mevzuata tabi tutulması, buna bağlı olarak ikincil mevzuat düzenlemelerinin süratle yapılması lazım. Bunu bence raporumuza dercederken gerek TTK'den gerek TKİ'den yetkili arkadaşlarımızın da görüşlerini alarak, yine, Komisyondaki uzman arkadaşlarımızın ve hocalarımızın da görüşlerini alarak mevzuatla alakalı rapora somut öneriler getirmemizin daha doğru olacağını düşünüyorum.

Yine, Polat Bey de ifade etti ama ben de söylemiş olayım, vurgulamak açısından, önemine vurgu yapmak açısından: Maden işletmelerinde işe başlayacak olan bütün işçilerimizin işbaşı eğitimlerinin mümkünse, teknik olarak bu mümkünse, bire bir, mevcut ocaklarla, gerçek ocaklarla aynı olan eğitim ocaklarında bir işbaşı eğitime tabi tutulması, sonrasında bir sınava tabi tutulması ve bu sınavı kazananların yer altı madenlerinde işbaşı yaptırılmasının ve devamında da hem işçilerimizin hem özellikle de teknik personelin dönem dönem yoğun bir şekilde devam eğitimlerine tabi tutulmasının çok doğru olacağını düşünüyorum.

Yine, yanılmıyorsam Türkiye'de sadece bir şehirde madencilik üzerinde mesleki teknik Anadolu lisesi var; bildiğim kadarıyla Balıkesir Balya'da. Ülkemizde özellikle işte, Zonguldak, Soma, Kütahya, Kahramanmaraş gibi madencilik faaliyetlerinin yoğun olduğu, kömür madenciliğinin yoğun olduğu şehirlerde sadece madencilik üzerinde eğitim veren mesleki teknik Anadolu liselerinin oluşturulmasının ve buralarda mezun olan öğrencilerimizin de bu maden işletmelerinde istihdamının sağlanmasının faydalı olacağını düşünüyorum. Bu öğrencilerimiz hem okulda teorik eğitimini alacaktır hem okurken bir yandan staj imkânları da sağlanmış olacaktır ve mezun olduğunda da o işletmelerde eğitim görme imkânlarına da kavuşacaktır. Bunun da maden işletmelerinde işe başlayacak işçilerimizin daha deneyimli işçiler olması noktasında fayda sağlayacağını düşünüyorum.

Yine, Komisyon toplantıları sırasında çokça tartışılan bir husus vardı: Denetimlerin farklı kurumlar tarafından yapılıyor olması. Bu konuda da madenlerin iş sağlığı güvenliği denetimlerinin tek bir çatı altında toplanmasının ve tek bir kurum tarafından, tek bir birim tarafından bu denetimlerin yapılmasının ve denetim sonuçlarının izlenmesinin daha faydalı olacağı kanaatindeyim.

Bir de gaz izleme merkezleriyle alakalı çokça müzakere yapıldı. Yine, maden işletmelerindeki gaz izleme merkezlerinin Enerji Bakanlığı kontrolündeki bir merkezî sisteme bağlanması ve buradan izlenmesinin de faydalı olacağı kanaatindeyim.

Bir de orada aile ziyaretleri yaparken gündeme gelen bir husus vardı bazı ailelere maaş bağlanmasıyla alakalı, ölüm aylığı ve ölüm geliri bağlanmasıyla alakalı. Anne-babalara da bağlandığı, bunun mevzuata uygun olup olmadığı konusunda sorular gelmişti aile ziyaretlerinde bize. Bununla alakalı Sosyal Güvenlik Kurumuyla bir görüşme yaptık. Onunla alakalı heyeti ve buradaki uzman arkadaşları bilgilendirmek isterim. Sosyal güvenlik mevzuatımıza göre, bir emekli vatandaşımız vefat ettiğinde geride kalan eş ve çocuklarına gelir bağlanır, anne-babasının kendi geliri varsa onlara gelir bağlanmaz, geliri yoksa ancak gelir bağlanır. Ancak bu maden kazalarıyla alakalı Soma ve Ermenek'teki kazalardan sonra bir düzenlemeye gidilmiş 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda; maden kazası veya iş kazası sonucu vefat eden kişilerin yakınlarından anne ve babasına da geliri olsa bile maaş bağlanması imkânı getirilmiş. Bununla ilgili talep şartı var tabii, talep olmadığında bağlanmıyor. Oradaki bazı ailelerin, vefat eden bazı işçilerimizin anne-babaları da talep etmişler herhâlde ki onlara da maaş bağlanmış. Bu konuyla alakalı da yani mevzuata aykırı bir uygulama olmadığını...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Vekilim, tazminattan anne-baba yararlanabiliyor mu?

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Tazminat, manevi tazminat olarak yararlanabilir tabii.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Peki, ne oranda?

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Yani onun oranı yoktur, manevi tazminatı mahkeme takdir eder. Aileler... Tabii, dava açılması şartı vardır bununla alakalı. Eş ve çocukların destekten yoksunluk tazminatı hakkı vardır, manevi tazminat hakkı vardır; anne-baba vefat edenin bakımına muhtaçsa yani anne-babanın masrafları, hayati ihtiyaçları eğer vefat eden işçi tarafından karşılanıyor idiyse hayatta olduğunda, o zaman anne-babanın da tazminat hakkı vardır ama burada birden fazla kişinin tazminat hakkı olması -destekten yoksunluk tazminatı denir ona- veya manevi tazminat hakkı olması diğerlerinin şeylerini düşürmez, her birey için eş için ayrı, çocuklar için ayrı, anne için ayrı, baba için ayrı hesaplama yöntemleri vardır. O yöntemlere göre o hesaplamalar yapılır. Birinin alması diğerinin gelirini, tazminatını düşürmez.

Son olarak da: İki buçuk aylık süreç içerisinde Komisyon çalışmalarımıza katkı sunan saygıdeğer uzmanlarımıza, hocalarımıza, Komisyonun sekreteryasını yürüten arkadaşlarımıza da emeklerinden dolayı çok teşekkür ediyorum. İnşallah, bir yandan da sürecin adli boyutu yürüyecektir ve orada da hepimizin temennisi, adil bir yargılanma yapılması ve olayın tüm yönleriyle ortaya çıkarılarak sorumlularının tespiti ve mevcut hukukumuz çerçevesinde hak ettikleri cezaı da en kısa zaman içerisinde almalarıdır.

Son olarak da: Maden kazalarında şehit olan bütün vatandaşlarımıza bir kez daha rahmet diliyorum. Komisyon toplantımızın sektör açısından, maden kazaları açısından faydalı olacak önerilerle raporlaştırılmasını temenni ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Mehmet Ali Bey’e teşekkür ediyoruz.

Serpil Kemalbay Hanım’a veriyorsunuz sözü.

Buyurun, lütfen.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce de söz almıştım, bir eksik kalmış hem onu tamamlayayım hem de hazır siz varken size de söylemek istiyorum: Yani bu Amasra maden kazasında yaptığım saha gezisinin bu maden faciasını aydınlatmak için yeterli olmayacağını düşünüyorum. Elbette önemli bir çalışmaydı ama eksik bir çalışma oldu, madene inemedik, olay yerine inemedik. O nedenle, zamanın da kısaldığını görüyoruz yani üç ayı neredeyse tamamlamaya yaklaştık. Daha önce bilgi vermiştiniz siz fakat biz henüz bu kazanın arkasındaki -kaza, tırnak içinde kullanıyorum- maddi gerçekliği aydınlatabilmiş değiliz çünkü elimizde yeterince bilgi, belge olmadığı gibi Amasra maden ocağına da inmiş değiliz. Dolayısıyla benim burada çok önemle vurgulamak istediğim ve talebim şudur: Öncelikle siz kendi yetkilerinizi de kullanarak bu ocağın güvenliğinin, ocağa inme güvenliğinin sağlanması... Yani zaten aslında yangın sönmüş, değerler aşağıya inmiş, bize bu konuda bilgi de verildi ve ama tabii, bir oksijenle temasla tekrar parlaması, başka sorunlar yaşanması olabilir. Bunun teknik olarak güvenliğinin alınmasının zor olmadığını hepimiz biliyoruz. Bu konuda hızlı bir şekilde müdahale edilerek bizi bir an önce bu madene indirmenizi talep ediyoruz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Adli makamlarla mı?

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sizin girişimde bulunarak.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tabii, sizin girişiminizle savcılığın izniyle.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bütün milletvekilleri aynı anda inmeyebilir yani. Takım takım da az sayıda da inilebilir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tabii, evet.

Ben, Deniz Bey girerse yeterli göreceğim zaten. Kendimi temsil edilmiş sayacağım.

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Önden Deniz Bey'i yollayalım, bakalım sonucu ne olacak, ona göre biz de gireriz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sizin niyet başka.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Şimdi, bunu mutlaka yapmamız gerekiyor, sizden talebimiz bu yöndedir. Ailelerle görüştüğümüzde de bu konuda çok ciddi kaygılar var yani maddi gerçekliğin araştırılması konusunda kaygıları var; yeterince araştırılması ve gerçek sorumlulara, faillere ulaşılması noktasında ve cezasızlık politikası noktasında, daha önceki tecrübelerden kaynaklı olarak, o nedenle bir Amasra maden ocağına mutlaka inmeliyiz ikincisi de bugüne kadar bize bilgi ve belge gelmedi. Yani sunumlardaki bilgilerden bahsetmiyorum, daha önce burada Maden Mühendisleri Odası Başkanının da ifade ettiği, savcılıktan ve TTK'den talep edilen, havalandırma planından tutalım da telsiz kayıtlarına kadar birçok konu burada bizim elimizde yok. Biz bunlar olmadan hangi sebep-sonuç ilişkisini kurabiliriz ki? Bu konuda ciddi bir eksiklik var. Bunun bir an önce giderilmesini ve bize, buradaki her bir üyeye sözünü ettiğim -daha önce tutanakta var- bilgi ve belgelerin mutlaka verilmesi gerekiyor, paket hâlinde gelmesi gerekiyor. Ocağın planı, projesi, havalandırma planı, sensörlerin yerleşim planı gibi, Maden Mühendisleri Odasının istediği 15 madde var, bu 15 maddenin bize verilmesi gerektiğini talep ediyorum burada ve uzmanlarla birlikte bir çalışma yapmamız imkânının yaratılması gerektiğini talep ediyorum bu Komisyondan. Çünkü bu facianın nasıl gerçekleştiğine dair kafamızda birçok simülasyon olabilir, bunları ancak maddi gerçeklikle birlikte analiz edebiliriz. Tabii, bizim buradaki rolümüz burada adaletin sağlanması ama bugüne kadar biz şunu yaptık: Biz, aslında, bu maden faciasının birinci sorumlularından olan TTK yetkilileriyle aynı masa etrafında çalışıyoruz ve bize -siz de takdir edersiniz ki- en son yaptığımız saha çalışmasında yanılmıyorsam Karadon'da bir sunum yapıldı.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Amasra'da...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) - Amasra'da yapıldı. Amasra'da yapılan sunum da barutçularla ilgili bir sunumdu, hiçbir maddi gerçekliğe dayanmayan, bugüne kadar bu masa etrafında tartıştığımız bilimsel tartışmadan son derece uzak ve son derece kurgu bir sunum yapıldı. Üstelik, o sunum içerisinde bile iş güvenliğinin ihlal edildiğini o lağım atımlarında biz gözlemledik, hatta Karadon'da aşağı indiğimizde de yine benzer bir şekilde o madende de iş güvenliği ihlallerinin olduğunu gözlemledik. Ben size Başkanımız olarak sorayım, siz gözlemlediniz mi? Madene, Karadon'a inerken hangi ihlaller vardı, maden sahasındaki gözlemlediğiniz ihlalleri bize söyler misiniz? Dolayısıyla, bu konu, önümüzdeki iki hafta içinde hallolacak bir konu değil, uzatalım, gerekirse bir ay daha uzatalım, madene inelim, bilgi ve belgeyi oturup çalışalım ve bu konudaki raporu ortaklaştıralım. Yoksa biz burada farklı şeyler konuşuyoruz, bir ortaklaşma çıkmayacak. Evet, biz şerhimizi yazarız ama biz şerhimizi yazmayı değil, ortaklaşmayı burada öneriyoruz. Ortak bir şekilde yazmak için hocalarımızdan ve uzmanlardan, onların özgürce katılabilecekleri bir çalışma atölyesi yapalım ve orada ortak bir rapor çıkartalım. Aksi hâlde, yine bu belge ve bilgilerle biz tabii ki şerhimizi yazarız.

Yine, aile görüşmelerinden sonra bana gelen bir mesaj var, onu paylaşmayı unutmuştum. Ailelere yardım ve haklarla ilgili yaptığımız görüşmeden sonra, Bartın Amasra maden şehidi Sabri Akdere'nin eşi Berna Akdere bana bir mesaj atmış, diyor ki: "SGK tarafından bizlere hem ölüm aylığı hem de

gelir aylığı bağlandı. Kasım ayında çıkan torba yasada, talep etmeleri durumunda 65 yaş üstü anne-babanın da maaşa bağlanabileceği bilgisini aldık fakat anne-babaya bağlanacak olan maaş benim ve çocuklarımın hakkında yüzde 25 kesinti yapılarak bağlanıyor. Benim ve çocuklarımın maaşının yüzde 25'inin kesilmesi durumunda maddi anlamda zorlanacağız. 42 ailenin içinde anne-babası 65 yaş üstü olup maaş talebinde bulunacak olan kişi sayısı en fazla 5-6'dır. Maddi manevi 2 küçük çocukla oldukça zor dönemden geçiyoruz, kaybımız çok büyük, acımız çok büyük, hayatımı sürdürmekte gerçekten zorlanıyorum. Anne-babaya bağlanacak olan maaşın bizim hak sahipliğimizden düşmeden bağlanması hususunun değerlendirilmesi konusunda yardımlarınızı, bilgilerinizi sunarım.” Bunu sizinle paylaşıyorum. Yani bu konuda bir çalışma yapabiliriz diye düşünüyoruz.

Orada bizim hepimizi çarpan bir şey vardı. Bütün aileler çok gençti çünkü çalışanlar hep 20, 22, 25, 2019'da işe alınmış genç insanlardı, her birinin eşleri genç ve arkada bir kadın sorunu da var çünkü dramatik bir kadın sorunu yaşıyor. Bir anda toplumda başka bir statüye düştü oradaki kadınlar. Yani eşleri olmayan ve kundakta ya da çok küçük çocuklarını büyütme, oradaki erkek egemen bir toplumda, o toplum içerisinde kendi ayakları üzerinde var olabilmek, kendi yollarında yürüyebilmek gibi sorunlarla karşı karşıyalar. Onların bu konuda yolunu kolaylaştırmak, aşmak da bizlerin görevi. Hem anne-babaların hem de eşlerin sorunlarını birbirini baltalamayacak, birinden alıp öbürüne verip, bir taşı buradan alıp oraya koyacak şekilde olmadan daha rasyonel bir çözüm, her iki tarafı da rahatlatacak bir çözüm bulabiliriz diye düşünüyorum.

Ben, bu masa etrafında en temel sorunun eğitim olduğu vurgusundansa -eğitim çok önemli bir sorun ama- en temel sorun olan işçi sağlığı, iş güvenliği konusunda, kamu kurumlarımız da dâhil olmak üzere firmaların, ocakların, işletmelerin, iş sağlığı ve güvenliğini en öne, en tepeye koyan bir anlayışa sahip olmamalarından kaynaklı olduğunu düşünüyorum, iş güvenliği önlemlerini birinci öncelik almamalarından kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Eğer böyle yaklaşılsa o zaman, zaten teknoloji -daha önce hocalarımızın da bize söylediği gibi- iş güvenliğinin yüzde 100 önenebilir olduğunu söylüyor; kaynağında zaten bu sorunlar çözülebilir, teknik imkânlar seferber edilebilir. Zaten eğitim için gerekli zaman, emek ve uzmanlık ortaya konulabilir ve üretim öyle yapılabilirdi ama burada görüyoruz ki TTK bir kamu kurumu ve -gitmeden, görmeden bunu söyleyemezdik ama- gerçekten düşündüğümüzden çok daha farklı bir kurummuş, oldukça geride bırakılmış bir kurum olduğunu gözlemledim. Hem teknik olarak hem iş organizasyonu olarak hem mühendislik birikimi olarak hem de bilimsel yaklaşım olarak gerçekten TTK bizim tahmin ettiğimiz bir kamu kurumu olmaktan çıkmış, özelleşme zihniyeti, paralılaşma, o kârı en öne koyma zihniyetinin bir başka tezahürü şu anda TTK üzerine çökmüş durumda. Yani o ailelerin söylediği, üretim organizasyonunda bir laçkalaşma olduğuna yönelik eleştiriler çok yapıldı, ne yazık ki burada bunu ifade etmek zorundayım. Dolayısıyla, TTK'nin de bağımsızlığının ortadan kalktığını ve kayırmacı bir yaklaşımın orada hâkim olduğunu, ayrımcılığın had safhaya çıktığını ve gerçekten iş ciddiyetinden de uzak işçi sağlığı, iş güvenliği bilincinden, kavrayışından da uzak yaklaşımların yani her gün olağan bir duruma geldiğini, sensörler metan gazı sinyallerini, verilerini tehlikeli sınırlara 1,5 ve üzerine doğru çıkartsa da onun alışkanlıklar hâline dönüştüğünü, görmezden gelinebildiğini ve burada çok bilimsel çalışmalara uygun teknik yöntemlerle değil, daha çok kara düzen bir düzen olduğu söyleniyor, hatta işçilerden nezaretçilerin, çavuşların aşağıya kadar, ocağa kadar inmediğini söyleyen pek çok şikâyet de aldığımızı düşündüğümüzde, buraya bir çekidüzen de vermek gerekiyor. Burada, bu masanın etrafında bizi bilgilendiren, sorduğumuz sorulara verdiği cevaplarla birlikte düşündüğümüz zaman, muhatabımız olan TTK yetkililerinin de aslında, burada araştırılan, sorgulanan bu maden faciasının arkasındaki sebeplerden biri olduğunu unutmadığımızı burada vurgulamak istiyorum yani onların bize burada bazı gerekçeler sunmalarını normalleştirmiyorum. Ne yazık ki bu Komisyon böyle çalıştı, bence böyle çalışmaması gerekirdi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Evet, teşekkür ediyoruz.

Deniz Bey tekrar söz istedi.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Öncelikle, Bartın Milletvekilimiz Sayın Aysu Bankoğlu bugünkü toplantıya katılamadı. Anneannesi hayatını kaybetti.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Allah rahmet eylesin.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Allah rahmet eylesin.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – O nedenle, kendisi de bu mesajı iletmemi istemişti, ben de sizlerin mesajını aynı zamanda kendisine iletceğim.

Şimdi, burada, birçok milletvekili arkadaş sanki veda konuşması yaptı yani son toplantıymış, onu yapıyormuşuz gibi konuştu. Şimdi, buna katılmıyorum, neden katılmadığımı size ifade edeceğim. Öncelikle, Türkiye Taşkömürü Kurumu, bizim Cumhuriyet Halk Partisi olarak sorduğumuz ve altına imza atarak resmî olarak Komisyon Başkanlığına verdiğimiz soruların yanıtlarını belgelerini resmî olarak bize vermedi, bu da bizim bu Komisyonunda yapmayı amaçladığımız çalışmanın tamamlanmasına engel oldu. Dolayısıyla, bir kere rapor aşamasına geçilmeden önce bu yanıtların bize ulaştırılması gerekiyor. Bizim bunu makul sürede incelememiz ve akabinde Komisyondaki diğer milletvekili üyelerle birlikte buradaki bilgileri ve görüşleri paylaşıp bir noktaya taşımamız gerekiyor, birincisi bu.

İkincisi, TTK'nin bize, Komisyona verdiği sensör yerleri doğru değil, sensör yerlerinde bazı farklılıklar var ve sensörlerin kodlamaları da yok yani verdikleri planda sensör kodlamaları da yok. Şöyle, şuradan göstereyim, şu planda, işte verdikleri bu planlarda bir sensör kodlaması yok.

E, diğer taraftan, yer altı planı da eksik yani bu plan, TTK'nin yer altındaki çalıştığı sahalарın yarısı. E, diğer yarısı yok. E, bunları sunmadıkları sürece, biz bir bütün olarak maden ocağını nasıl değerlendireceğiz? Ama sunmaları için hâlâ zaman var, eğer bu zaman ortadan kaldırılmazsa. Sensörlerin nasıl çalıştığı ve çalışma mekanizmasıyla ilgili sorgulama Komisyonunda hâlâ yapılmış değil. Sensörler verileri sağlıklı mı veriyor, sağlıklı mı? Sensör elektrik kesildiğinde bundan nasıl etkilenir? Elektrik ana elektrik hattına bağlı değilse ikincil enerji kaynağı bunun nerededir? Kontrol ünitesi nerede? İstasyonları nerede? İstasyon metan gazı patlamasından, kömür tozundan etkilenir mi? Veri vermeye devam eder mi? Etmez mi? Susan ve veri göndermeyi kesen bir sensör tekrar hangi koşullarda veri vermeye devam eder? Bu soruların yanıtlarını sadece TTK'den alamayız. Bu sensörleri TTK'ye satan firmanın yetkilileri ve mühendisleri de buraya gelip bu konuyla ilgili Komisyonu aydınlatmalıdır.

Diğer taraftan, elektrik sistemi de Komisyon tarafından değerlendirilmedi, incelenmedi. Elektrik sisteminin üzerinde de çalışmalar yapılmalı. TTK'nin çalıştığı her ayrı galerideki jeolojik yapının son durumunun da incelenmesi gerekiyor, bu doğrultuda da bir inceleme yok, bir tarif yok. Dolayısıyla, biz, bütün galerileri, sanki TTK'nin çalıştığı aynı özellikteki galerinin kopyalanmış hâlinde çalışıyormuş gibi değerlendirmek durumunda kalıyoruz, bu da yanlış; yanlış derken eksik yani bu konular hep eksik şu an, tamamlanması gerekli.

Diğer taraftan, madendeki yangın bittikten sonra maden ocağına inmemiz şu kadar önemli bir konu: Sadece o madene inmek, bütün yaptığımız bu çalışmaların en az yarısı kadar önemli aydınlatmak için; bu kısım önemli.

Bir rapor hazırlanmak isteniyorsa ara rapor düzenlenebilir yani ara raporun üzerinde çalışılabilir ama bu süreç içinde Komisyon çalışmalarına devam eder, ortaya koyduğumuz bu eksikliklerle ilgili çalışma mutlaka yapılır. Diğer türlü, yayınlanacak rapor, şu anki yapılan çalışmalar ışığında yayınlanacak rapor, maalesef, üzerinde soru işaretlerinin olduğu bir rapor olacak. O nedenle, bu eksikliklerin giderilmesi için önümüzdeki Komisyon toplantısının tekrar belirlenmesi, bu Komisyon toplantısına kadar TTK'nin sorduğumuz sorulara... Ki biz yüzlerce soru sorduk resmî olarak, bunlardan hiçbir yanıt alamadık. Her bir yanıt, bu konuyla ilgili araştırdığımız ve aydınlatmaya çalıştığımız facianın bulmacasının bir parçası ve o parçalardan bizi şu ana kadar mahrum bıraktınız. O nedenle bunları sizden istiyoruz. Hangi sorulara cevap verebiliyorsunuz, hangilerine veremiyorsunuz? Hepsî yol gösterici olacak.

Biz -örnek veriyorum- çip takip sistemine göre, birçok çeşitli görevdeki maden işçilerinin ve yetkililerin patlama anından önceki birkaç saatlik süreçte nereden nereye gittiğini soracağız, belki de siz yanıt vereceksiniz “Çip takip sistemi çalışmıyordu.” diyeceksiniz. Niye çalışmadığını inceleyeceğiz ve diğer maden ocaklarıyla ilgili öneri getirirken çip takip sistemindeki bu zafiyetin ortadan kaldırılmasını sağlayacağız. E, biz sorduk, siz cevap vermediniz, belge vermediniz, konu açıkta kaldı. Şu anda hâlâ TTK'nin diğer müesseselerinde belki de yeterince sağlıklı çalışmayan çip takip sistemi şu anki eksiklikleriyle birlikte çalışmaya devam ediyor. O yüzden kritik bunlar.

Dolayısıyla, dediğim gibi eğer rapor hazırlanma konusunda bir ısrar varsa bir ara rapor hazırlanmasında hiçbir sakınca yok ancak asli raporun hazırlanması için bu ifade ettiğim eksikleri birlikte gidermemiz gerekli. Kaldı ki sadece ben de bunu ifade etmedim, Milliyetçi Hareket Partisinden vekil arkadaşım da ifade etti, diğer arkadaşlarım da, HDP'den milletvekili arkadaşım da ifade etti. Aslında, bu ortak bir görüş durumunda. O nedenle, biz konunun aydınlatılabilmesi için Komisyonun gerekli girişimlerde bulunmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ederim.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Başkanım, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii ki.

Buyurun Cemal Bey.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Şimdi, benim söylemek istediğim şey şu: Biz bilirkişi değiliz yani biz madene, olay mahalline girsek bile orada nasıl bir tespit yapacağız? Bu konuda uzman, eğitilmiş değiliz. Önemli olan, oraya adli makamların tayin ettiği bağımsız uzman kişilerin girip bir an evvel oradaki tespitleri yapması.

Dolayısıyla, Araştırma Komisyonunun belli bir süresi olduğunu da biliyoruz biz. Ha, bu çalışma süremiz içerisinde, bize verilen süre içerisinde mümkün olursa oraya gidebiliriz tabii ki ama yani “Oraya illa gidelim.” diye biz bu çalışmamızı zamanında bitiremezsek... Ayrıca “Seçim sürecine girildi.” dedi arkadaşlarımız, bu bileyim, milletvekillerinin kendi seçim bölgelerinde çalışma süreçleri başlayacak.

BAŞKAN TANER YILDIZ – “Bitirelim.” derken kadük hâle getirmeden...

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Getirmeyelim, ben onu ifade etmek istedim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Ama tek nedeni madene inmekle ilgili değil. Birçok eksiklik var cevaplanmayan.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Anladım ben. Nihayetinde o eksikler tamamlanacaktır, yetkili olanlar tamamlayacaktır ama biz...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bize yanıtlar verilmedi Vekilim; sorun orada.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Yanıtları versinler onunla bir şeyi yok ki, onu yazılı olarak versinler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabii, tabii, onu vermeliler zaten, bunun hiç tereddüdü olmaz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bunun da makul bir süresi olması lazım.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – “Yarın bitirelim.” diye bir şey yok, zaten rapor yazma süreci devam edecek. Bu sırada görüşülme imkânı varsa yine Sayın Başkan görüşmek için çağırabilir ama “Bunu illa uzatalım.” diye bizim yapacağımız çalışmaların kadük hâle getirilmesi -Başkanın ifade ettiği gibi- Genel Kurulda yeteri derecede görüşülme imkânına sahip olunmaması daha büyük sıkıntı getirir. Ben bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani yasal bir süremiz var bir aylık, onu verimli bir şekilde kullanalım, bizim önerimiz o; onu kullanalım, bu arada eksikler de giderilsin, belki arada bir iki toplantı daha yapıp eğer mümkünse, yangın biterse inmek şeklinde, yoksa tabii zaten...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, endişe buyurmayın, bunu kendi aramızda tekrar istişare edeceğiz, hep beraber istişare edeceğiz inşallah.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Bana göre, Genel Kurulda bunun gelip detaylı bir şekilde görüşülmesi önemli bir şeydir, çok önemli bir şey.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Vekilim, bir gün görüşülüyor; ne olursa olsun bir gün bir konu.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Yani bir gün, iki gün, üç gün; nihayetinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulundaki diğer milletvekillerimizin de bu konuda...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Farkındalığının olması...

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – ...olması, fikir beyan etmek isteyenlerin etmesi... Bilmiyorum, yani bu daha...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Genel Kurul konuşmaları daha çok siyasi bir çerçevenin içinde kalıyor yani burası daha teknik. Biz güzel bir miras yani iyi bir miras bırakalım, iyi bir rapor ama raporu yazacak arkadaşlar da bizim sordüğümüz sorulara gelen yanıtlar ışığında belki ilerleyecek.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Rapor nihayetinde Genel Kurulda görüşülecek, nihai şekline orada karar verilecek kardeşim, onu da düşünelim yani.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayır yani öyle ama...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Cemal Bey, teşekkür ediyoruz.

Kemal Bey bu konuda bir şeyler söyleyecekti.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle, ben bu raporla ilgili veya süremizle ilgili bir görüşümü beyan edeyim: Bir kere bizim Araştırma Komisyonu olarak geleceğe, madencilğin geleceğine ışık tutacak çok güzel bir rapor hazırlamamız lazım; eğer biz artı bir ayı almazsak o tartışmalı olur, bence artı bir ayımızı alalım. Yani onu alalım, almazsak hoş bir durum olmaz, bir tartışmaya falan gerek yok. Ha, seçim gelir, bir şey olursa o zaman karar veririz ama artı bir ayımızı almamızda fayda var bence çünkü bu konu hassas bir konu, bu konuda tartışma olmamalı diye düşünüyorum.

İkincisi, biz Amasra'ya gittik, çok faydalı oldu. İlk defa böyle bir şeyle karşılaştık yani kendi görev alanımız dışında böyle bir gerçeğe karşılaştık. Orada benim gördüğüm bir şey var: Hata yapmak çok kolay ama o hâlde biz yani hem Enerji Bakanlığı hem Çalışma Bakanlığı tüm maden ocaklarını sıfır hataya göre organize etmeliyiz. Yani denetim yapanlar sıfır hata olmadığı sürece bir şeylere müsaade etmemeli.

Hatta şöyle bir şey var, biliyorsunuz, çoğu avukatlar da var burada; bir ihmal var, bir de görevi kötüye kullanma var. Bence bu maden ocaklarında ihmal diye bir şey oluyorsa o görevi kötüye kullanmadır; ihmal burada yok yani. İhmal ne demek? İhmal, savsaklarsın ama sonuçta bir şey çıkmaz, basit bir şey olabilir ama buradaki ihmal görevi kötüye kullanmaya gider Mehmet Ali Bey, değil mi? Avukat olduğunuz için soruyorum.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kasta giriyor.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Nasıl?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Size katılıyorum, kasta giriyor.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Evet, buradaki ihmal bir kere kesin görevi kötüye kullanmadır bence yani o sahaya girince ben onu anladım; hata yapmak çok kolay.

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Hukuken öyle olmuyor. İdari tahkikat açısından dedikleriniz ayrı bir konu da Türk Ceza Hukuku anlamında görevi kötüye kullanmak...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Görevi ihmal 230...

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Bilinçli taksir...

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Yani ben de anlarım...

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – Onun değerlendirmesi yapılır.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Görevi ihmal 230, görevi suistimal 240'tu, değil mi? Yani bu işte başkanlığını yaptım idare kolunun...

MEHMET ALİ ÖZKAN (Manisa) – İdari tahkikat bakımından doğru.

KEMAL ÇELİK (Antalya) – Yani burada ihmal ettiğiniz zaman, bu, görevi kötüye kullanmaya gidebilecek bir özellik az çok bildiğimiz kadarıyla. O zaman nedir? İş güvenliği için Çalışma Bakanlığı müfettişleri bir kere sıfır hatayı aramalı; Enerji Bakanlığı, Türkiye Taşkömürü bunlar da oralarda sıfır hatayı aramalı. Bu sıfır hatayı gerçekleştirmediğimiz sürece bunlar devam eder. Bir kere bizim bundan sonra yapmamız gereken olay bu.

Bir de şöyle bir şey çıktı benim gördüğüm kadarıyla “Havalandırmadan olabilir.” denildi. Sonra oraya vardık biz, mağdur aileleri dinledik, orada hepsi anlaşmış gibi şunu söylüyor: “İşte, burada bir maden kapatılacaktı, bakıma alınacaktı; kapatılmadı, ondan dolayı oldu.” Onların görüşü de bu şu anda. Sendikanın etkisinden bahsediyorlar, bir kere maden ocağında sendika etkisi falan yani dışardan insan etkisi hiç olmaması lazım.

Bir de tabii, metan gazı sızıntısı olayı var. Dolayısıyla, bunları çok iyi araştırmamız, çok iyi bir rapor ortaya çıkarmamız gerekiyor. Sorumlular kimse tabi ki onların eğer cezası gereği adliyenin işi ama biz tespit yapacağız. Biz aynı zamanda suçluları da arayacak değiliz, bizim “Şu, şu, hatalarda şunlar meydana gelmiştir.” dememiz lazım.

Sıfır hatanın arasında bir de olmazsa olmaz personel eksikliği. Enerji Bakanlığı, o da bu konuda kesinlikle sıfır hatalı çalışmalı.

Ben bunları özellikle ifade etmek istedim. Ama bu gezimiz Başkanım, çok yararlı oldu. Ha, eğer tekrar gitmek gerekirse de gidelim yani bir gün gideriz, akşama döneriz yani ocağa gidilecekse de gidelim. Öyle bir açık da bence bırakmayalım diye düşünüyorum ben.

Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyoruz Kemal Bey.

Şimdi, son sözü milletvekillerimizden Ali Bey, siz istiyor musunuz? Yoksa...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Birkaç önerim olacak.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tabi.

O zaman Ali Bey'den sonra Muhammet Balta Başkan Vekilimize söz vereceğim.

Buyurun lütfen.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli uzmanlarımız, değerli bürokratlar; bir kez daha Amasra'daki 42 şehidimize Allah'tan rahmet diliyorum. Şu anda tedavisi devam eden 4 kardeşimize de acil şifalar diliyorum. Duamız, niyazımız bir daha böyle bir acı olayın yaşanmaması.

Hem Amasra'daki incelememizde hem de Komisyondaki bu çalışmalarda gördüğümüz o ki kömür madenciliği dünyadaki en zor işlerden biri, en ağır, en tehlikeli işlerden biri. Zaten mevzuatımız da böyle kabul ediyor.

Benim bu süreçteki öğrenmeye ve anlamaya çalıştığım hususlarda kendim için çıkardığım birkaç konu oldu. Birincisi, Amasra'da da söylemişim, konuştuğumuz işçi kardeşlerimizin 19 yaşından itibaren maden işinde çalışmaya başladıklarını, hatta kuradan 18 yaşında gençlerin bile çıkıp çalışmaya başladıklarını duydum. Genelde sordum “Nedir size göre uygun yaş?” “Mümkünse askerliğini yapmış olanlar başlasın.” dediler. Dolayısıyla, Komisyonumuzun Meclisimize madende yer üstü değil ama yer altı çalışmasında alt sınır olarak hiç olmazsa 21 veya 22 yaş şartının getirmesinin faydalı olacağı kanaatindeyim. 18 yaşındaki henüz daha tam olgunlaşmamış, bilhassa kuzey ülkelerinde rüşt yaşı kabul edilen 21 gibi bir alt yaş sınırının faydalı olacağı kanaatindeyim.

Yine, oradaki sunumlardan, uzmanların önerilerinden ve tespitlerinden madenlerin yer altındaki bilhassa taş kömürü gibi zor ve sert madenlerdeki patlatma işinin yapıldığı yerlerdeki barutçuların olağanüstü önemli olduğunu ve bunların eğitiminin de mutlaka özel bir eğitim olması gerektiğini düşünüyorum. İlkokul mezunu olan kardeşlerimizin değil de -onların kazanılmış hakları korunarak- hiç olmazsa lise veya iki yıllık yüksekokul mezunu... Bu bölümle ilgili -Zonguldak da bunun merkezi olabilir- üniversitede bir bölüm açılarak bu bölümden mezun gençlerimizin, kardeşlerimizin daha dikkatli bir şekilde çalışması gerektiği ve bu konuda da bir öneri getirmemiz gerektiğini düşünüyorum. İçişleri Bakanlığının yönetmeliğini değiştirmesi konusunda da bir teklifimiz olmalı diye düşünüyorum. Bu bir başka konu.

Yine madende mühendis arkadaşların, maden mühendislerinin -bütün hocalar geldiler, hepsi uzun uzun ve çok güzel sözler söylediler ama o söz söyleyen hocalarımızın yetiştirdiği öğrencilerin- ocakta, işçilerin başında olması gerektiği; onların daha sıkı ve daha iyi bir denetim fonksiyonu icra etmeleri gerektiği; o işin zorluğu, stresi, çalışma ortamının sıcaklığı gibi şeylerde bir kısım ihmalkâr davranışların önlenmesi için daha fazla denetlenmesi gerektiği konusunda ilgili uzmanların uyarılması gerektiğini düşünüyorum.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bir ilave yapabilir miyim? Bir de...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Müsaade ederseniz...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bir cümle, tam sizin söylediklerinizle ilgili.

Bir de maden mühendislerinden hep bahsediyoruz ama maden mühendislerinin de maaş skalasının, bu taşıdıkları risk, aldıkları sorumlulukla ilgili olarak mutlaka artırılması gerektiği konusunda bizim de böyle bir bakış açımızın olduğunu ifade etmek istiyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Bir de İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kanunu'nun 25'inci maddesindeki iş müfettişinin soruşturma sonrasında madendeki eksik ve hataları bulduğunda durdurma işlemlerinin iş mahkemesinde yani olayın olduğu yerdeki iş mahkemesinde bir delil tespit dosyasıyla -hukukta bizim değişik iş dediğimiz- dosya üzerinden görüldüğünü ve altı, yedi gün içinde karar verme zorluğunu dikkate aldığımızda ve bunların birçoğunun kuradan yeni gelen genç hâkimler olduğu, bilirkişi incelemesine yeterli zaman da sağlanamadığı, sağlanamayacağı dikkate alındığında bazen madenlerin haksız yere çok süre uzun kapandığı veya kapanması gerekenin açıldığı, riskleri görülüyor. Bu hususun da yeniden bir çalıştayla, Adalet Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Enerji Bakanlığıyla çalışılıp bu konuda da yeni bir fikir üretilmesi gerektiğini düşünüyorum. Benim tespitlerim kendi açımdan çünkü mühendis arkadaşlar benden daha farklı şeyler söyler diyorum. Bir kez daha inşallah bu önerilerimiz dikkate alınır ve bu tür kazaları yaşamayız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN TANER YILDIZ - Teşekkür ediyorum.

Sözü Komisyon Başkan Vekilimiz Sayın Muhammet Balta Bey'e veriyorum.

Buyurun lütfen.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarımız, uzmanlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle Aysu Bankoğlu Milletvekilimizin anneannesine de Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum; ailesine ve kendisine Allah sabırlar versin.

Şimdi, biz bu toplantılarda, ilk toplantıdan bugüne kadar şunu söylemek isterim: Başta Komisyon Başkanımız, iktidarıyla muhalefetiyle bütün arkadaşlarımız bu olayla ilgili samimi bir şekilde görüşlerini beyan ettiler. Amaçlarımız ne? Burada 42 canımızı kaybettik, Allah mekânlarını cennet eylesin, milletin iradesini taşıyan kişiler olarak da bundan sonra aynı şeyler yaşanmasın istiyoruz. İnsanız biz, bazen duygusalız, bazı şeyleri, eleştirileri kabul edemeyebiliriz ama bütün eleştirileri bizler hep beraber yaptık yani iktidarıyla muhalefetiyle hep beraber yaptık ve şunu da korumaya çalıştık: Türkiye Taşkömürü Kurumunda, orada hata yapan insanları, orada ihmali olan insanları bir kenara ayırıyoruz, onlar yargı önünde cezalarını alacaklar. Ama bir şeyler yaparken de bir kurumu tamamen gömmek lazım. Sonuçta bu Kurum, Türkiye Taşkömürü Kurumu yıllardan beri hizmet veren, çok zor şartlarda çalışma yapan, ülke ekonomisine katkıda bulunmaya çalışan insanların olduğu bir Kurum. Yani şu anda bir kaza oldu, sorumluları ayrı, yargı kararını verecek ama bu Kurumun insanlarını, burada sorumluluğu olmayan insanları da elbette ki buraya çağırmamız bizim asli görevimizdir. Biz nereden insan çağıracağız? Türkiye Taşkömürü Kurumundan kişileri çağırmayıp da uzaydan insanları buraya çağırıp dinlemeyeceğiz herhâlde, buradaki, Türkiye Taşkömürü Kurumunun içerisindeki insanları çağıracağız. Yiğit düştüğü yerden kalkar. Hep beraber bu Kurumda çalışan insanların da, mevcut günahsız, hatasız insanların da moralini, motivasyonunu bozmamamız lazım. Bizim asli görevimiz bu; onlara bir taraftan da moral motivasyon vermek lazım, eksiklerini hatırlatmak lazım.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Balta...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) - Serpil Hanım, ben sizi dinledim, bakın, hiç müdahale etmedim, lütfen... Ben görüşlerimi söylüyorum.

Bu kurumdaki insanların moral ve motivasyonunu sağlayacak da bizleriz. Sonuçta bu Kurumu kapatmıyoruz, bu Kurum buradaki insanlarla yoluna devam edecek, eksiklerini hatırlatacağız, eksikleri tamamlanacak ama yolumuza da devam edeceğiz.

Ben, bütün arkadaşlarımın samimi görüşlerine yürekten katılıyorum, tebrik ediyorum. Burada da bizler iktidar partisini temsilen burada savunma pozisyonunda değiliz asla. Biz de insanız, çok dramatik olaylarla karşılaşılıyor; herkesin nefsi var, duyguları var, buralara bakıyor. Sorumlu kimse bu sorumlular yargı önünde elbette ki Türkiye Cumhuriyeti devleti hukuk devletidir, hesaplarını verecekler, vermeleri lazım, bizler de millet adına bunun takipçisi olmak zorundayız. Bu samimiyetimizi de karşılıklı görüyoruz zaten, birbirimizi anladık.

Ne düşünüyoruz bundan sonra? Elbette ki bu çalışmalardan sonra görüş ve önerilerimiz çok önemli. Yasama dönemi bitmek üzere, ben de o bölgede üniversiteyi bitiren bir maden mühendisi olarak da belki bu dönem içerisinde devam ederiz etmeyiz ama bundan sonraki nesillere güzel bir şey bırakmak isteriz. Bir yasal düzenlemeyle beraber, yeniden taş kömürü ve linyitle alakalı bir yasal düzenlemenin bu Meclisten geçmesini canı gönülden istiyorum oranın da havasını soluyan, suyunu içen bir kardeşiniz olarak. Yani bu işin de merkezi Zonguldak'tır yani Bartın, Amasra ama "taşkömürü" deyince, "kara elmas" deyince akla Zonguldak geliyor.

Şimdi, biz neler gördük şu ana kadar? Arkadaşlarımızın bunlar görüşleri, bu görüşlere de katılan var, katılmayan var ama işçi sağlığı ve iş güvenliği açısından eksikleri gördük, üretim yöntemleriyle alakalı eksikleri gördük, havalandırma ile alakalı -kabul edilir, edilmez- eksikleri gördük, patlatma ile alakalı eksikleri gördük, denetimle alakalı eksikleri gördük, eğitimle alakalı eksikleri gördük.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İşçi sayısı...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) - Geleceğim.

Yine, her şeyden önce, insanlar böyle riskli yerlerde çalışırken fiziki mekânlar o kadar değişmesine rağmen, şu anda, bazı fiziki mekânlar beş yıldızlı otel gibi ama Türkiye Taşkömürü Kurumunda o kadar riskli yerlerde çalışanların olduğu, sensörlerin olduğu çalışanların olduğu o kumanda merkezinin bu döneme yakışmadığını gördük. Yani orada çok riskli bir yerde çalışan arkadaşlarımızın çok rahat ortamlarda olması lazım. Bir insanın ofisine gittiğiniz zaman -çok havadar- o kişinin ufkü, becerisi, vizyonu o yerle alakalıdır. Bu eksiklerin Türkiye Taşkömürü Kurumuna yakışmadığını gördük ve bunların da çok fazla böyle parayla, finansla ilgisi olmadığını gördük. Yani bu norm kadro... Yani şunu söylüyoruz bir kere: Türkiye Taşkömürü Kurumu, taş kömürü ve linyit en tehlikeli ve çalışması en zor... Ocağa bütün arkadaşlarımızla gittik. Her gün oradaki arkadaşlarımız, kardeşlerimiz, madenci kardeşlerimiz yer altına iniyor, her inen de -biz de belge imzaladık- ailesiyle vedalaşıyor, çok zor şartlarda, mayının ne zaman patlayacağı, önünde ne çıkacağı belli olmayan bir risk grubunda. O zaman biz buradaki işçi sayısının... Yani "İdare edelim." mantığı asla olamaz.

Diğer bir konu özlük haklarıyla alakalı; hem çalışanların, işçilerin hem de mühendislerin özlük haklarıyla ilgili yeniden bunlara özgü bir düzenlemenin muhakkak ve muhakkak yapılması lazım gerektiğini düşünüyorum. Diğer taraftan, teknik statüde çalışan ve işçi statüsünde çalışan arkadaşlarımızın -Mehmet Ali Bey söyledi, ben tekrar ediyorum- özellikle mühendislerin ve bu çalışanların da nasıl ki tıp dalında ve herhangi bir alanda branşlaşma varsa kulak burun boğazcı ayrı, iç hastalıkları ayrı, farklı farklı, burada da bu mühendislerin de bu branş dalında, özellikle taş kömürü ve linyit dalında üniversitelerimizde uzman olması lazım, o birimlerden yetişmesi lazım. Öğrencilik zamanlarında bile hem çalışıp hem okuyup o dalda uzmanlaşması lazım. Uzman yeni mühendisi yetiştirdiğimiz zaman... Yani bazı üniversitelerden mezun olan arkadaşlarımızla beraber staja girdik. Yani nasıl ki ilk sizlerle beraber madene indik, kuyu dibine indikleri zaman geri döndüler yani öyle

bir hayalleri yoktu. Ama orada yaşayan insanlar bunları biliyor, o şartlarda yetiştirilmiş. Buna göre üniversitelerimizin de branşlaşmış dalları olması lazım. Diğer taraftan da -biz bu saydığım şartlarda- mesela ihale mevzuu geldi gündeme -arkadaşlarımız gündeme getirdi, etkisi vardır veya yoktur- böyle kritik zamanlarda, buradaki paraların... Şu anda devletimiz o kadar büyük yatırımlar yapıyor ki bunlar hiçbir şey yani böyle kritik yerlerde bunun ihale mevzuatı kapsamı dışında olması lazım. İhtiyaç varsa... Yani siz ameliyat masasına oturtunuz, mide ameliyatı yapıyorsunuz, diyorsunuz ki: “Efendim, şu şeyi getir...” “Efendim, ihaleye girdik de bu aleti alamadık...” Yani ameliyat masasında mı kalacak insan? Burası da öyle bir şeydir yani bizim şu anda şunu tartışmamamız lazımdı, arkadaşlarımızın da söylememesi lazımdı: “Efendim, pervane, vantilatör, bilmem ne eksik. İhaleye girdik, 3 kere ihale ettik, 4 kere ihale ettik, alamadık.” Hayır, arkadaş; böyle bir şey olmamalı, bu dönemde -ben şahsım adına utaniyorum- bunların tartışılmaması lazım. Niye? Bu kadar büyük hizmetleri yaptığımız bir dönemde -devletimiz güçlü- şunları biz tartışıyoruz, tartıştırmamamız lazım; bunların, böyle kritik yerlerin ihale kapsamında olması lazım.

Şunu söylemek isterim son söz olarak: Biz -bu kritik yerlerde, bu madenlerde, taş kömürü ve linyitte yasal eksikler görüntüyor, Ali Bey söyledi- 18 yaşında bir kardeşimize bütün ocağı teslim ediyoruz ve buna patlayıcı teslim ediyoruz, patlayıcı. Bana “Patlayıcıyı o delikleri doldurduktan sonra kara fitille yak .” dediler, ayaklarım titredi benim. Kaç yaşındaydım? 30 yaşındaydım. Üniversite eğitimi de almama rağmen... 18 yaşındaki bir çocuk olamaz, olmamalı...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Vekilim, sanki barutçudan kaynaklanmış gibi söylüyorsunuz.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Hayır, hayır; o, barutçudan kaynaklı olamaz, olmamalı.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Olmanın sebebini araştırıyoruz, sebebi araştırılıyor.

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Evet... Hayır, olamaz, olmamalı. Ondan kaynaklansa dahi ondan kaynaklanmamıştır. Biz neredeyiz, teknik elemanlar nerede, yöneticiler nerede? Olamaz.

Şunu söylemek istiyorum: Biz, yasal açıklıkları -ne varsa- kişilerin inisiyatifine bırakmadan bu yasal düzenlemelerle beraber ortadan kesinlikle ve kesinlikle kaldırmalıyız.

Diğer taraftan da Zonguldak bu işin merkezi. Bu kadar maden mühendisi yetiştiriyoruz; hocalarımız var, hocalarımız sağ olsunlar hep öneri getiriyorlar. Üniversiteler de kamu kuruluşu, Türkiye Taşkömürü Kurumu da kamu kuruluşu. Peki, aralarındaki birliktelik nerede? Buna da bir bakmak lazım. Üniversite hocalarımız burada havalandırmadan bahsediyor, üretim yöntemlerinden bahsediyor, şundan bahsediyor, bundan bahsediyor. O zaman, burada eksiklik neyse, bu birliktelik, bu bağ neden kurulamıyorsa bunun da yeniden gözden geçirilmesi lazım. Üniversite hocalarımızın da üretim yöntemleri açısından, havalandırma açısından, AR-GE açısından projelerini ortaya koyup bu yolda da yol yürümleri lazım yani sadece bildiri yayınlamakla değil, uygulamada da bunları bizim görmemiz lazım. Ben burada da bir eksiklik olduğunu görüyorum. Ama dalında, branşında uzman yetiştirmesi gereken, mühendis yetiştirmesi gereken merkezin de Zonguldak olduğunu düşünüyorum çünkü tam madenin, taş kömürünün merkezinde. Daha önce Sayın Yavuzylmaz söyledi, öğrencisi yok. O zaman, bu dalda -iş garantili, tercihli- iş garantili mühendis, iş garantili tekniker buralardan yetişsin ve bunlar da hem taş kömüründe hem linyitte çalışanlar, yetiştirilerek çalışanlar.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Hatta üniversite okurken pratik etme şansı...

MUHAMMET BALTA (Trabzon) – Onu söylüyorum ben; iş garantili, hem okusun hem çalışsın. Ben bunları söylemek istiyorum ama Sayın Başkanım, denetimin tek çatı altında toplanması çok önemli; bunlar var. Bunların da görüşlerimizin de son öneriler kısmında olması lazım. Kesinlikle

ve kesinlikle yasal mevzuatta bu konuyla alakalı eksikler olduğu bütün arkadaşlarımız tarafından söyleniyor. Çalışma yapalım, onda sorun yok. Arkadaşlarımızın, bütün arkadaşlarımızın görüşlerine saygılıyız. Önümüzde bir ay daha zaman var. Ama tekrar ediyorum, ben fikrimi söylüyorum, elbette çoğunluk derse ki “Çalışma yapalım.” yapalım. Ama biz bir an önce bu işi tamamlayıp yasal mevzuatı bu dönem içerisinde eğer gerçekleştirecek -ben kendi adıma konuşuyorum- vicdanen çok rahat olurum, çok da güzel bir iş yapmış olduğumuzu düşünürüm.

Ben tekrar bütün arkadaşlarımıza, emek veren arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum ve adil bir yargılama neticesinde de sorumluların cezalandırılacağını buradan tekrar ifade etmek istiyorum, bunun da takipçisi olacağız.

Sayın Başkanım, şu ana kadar bizlere sabrınızdan dolayı ve liderliğinizden dolayı sizlere de ayrıyeten teşekkür ediyorum. Sağ olun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, bir cümle söyleyeceğim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir de çok önemli bir konu: Şimdi maden ocağında kritik görev yapanları sayarken elektrikçiler de kritik görev yapan kişilerden. Şöyle: Elektrikçiler yer üstü işçisi sayılıyor ve yer üstü işçisi oldukları hâlde, maden ocağına yüksek gerilimle elektrik geldiği ve bununla ilgili çalışmaları yaptıkları hâlde TTK’nin yer üstü elektrikçileri yüksek gerilim tazminatı almıyor. Bizim şunu yapmamız gerekiyor: Bir işin yapılması ne kadar tehlikeliyse o işi yapacak olan hem maden işçileri -yer altı ve yer üstü- hem teknik personel tüm mühendisler dâhil olmak üzere onlara yer üstünde yaşayacakları, yaşamlarındaki bazı kaygılardan uzaklaştıracak imkânları sağlamamız gerekli. Dolayısıyla da yer üstü TTK elektrikçilerine yüksek gerilim tazminatının verilmesi gerekiyor aynı zamanda.

Bunu da vurgulamak istedim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi TTK’ye söz vermeden önce, özellikle dikkatimi çeken iki husustan dolayı... İnşallah, önümüzdeki hafta çarşamba gününe bir toplantı daha koyalım istiyoruz. Gerekçelerden bir tanesi Enerji Bakanlığının cevabının henüz gelmemiş olması -onu hızlıca istedik- ve o gelince önümüzdeki haftaki toplantıda bunu bir değerlendirmek gerekir, yine üye arkadaşlarımız orada söz almak isteyebilir; bu, çok tabii ve normaldir.

İkincisi, muhtemelen TTK’nin vereceği cevaplarda bir boşluk veya bir eksiklik olursa onu da önümüzdeki hafta telafi etmek açısından bir fırsat oluşturmuş oluruz.

Bir önemli gerekçemiz de aslında bu toplantıda biz -giriş konuşmasında da bahsettiğim- biraz rapora esas olacak tavsiyeler üzerinde konuşmayı istemiştik ama bugünkü gündemden dolayı ona çok fırsat olmadı. Önümüzdeki haftanın gündeminde, özellikle “rapora esas olacak tavsiyeler” başlığı adı altında bu iki konuyu da değerlendiririz. O yüzden siz de uygun görüyorsanız önümüzdeki hafta çarşamba günü, inşallah yine aynı saate bir toplantıyı koymuş olalım.

Şimdi sözü TTK’ye veriyoruz.

Buyurun lütfen.

TÜRKİYE TAŞ KÖMÜRÜ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi -sorularla alakalı- sayın milletvekilimizin bir sorusu vardı telsizlerle ilgili olarak, “Telsizler kayıt altına alınıyor mu?” diye. Yalnızca telefon görüşmeleri kayıt altına alınıyor, telsizler kayıt altına alınmıyordu. Kendisinin de bahsettiği gibi, o anda yapılan görüşmelerde telsiz görüşmelerinin telefon görüşmelerinin kaydına yansıdığı yerleri de dinlettirmiştik. Fakat onu bir eksiklik olarak görüp hemen mevcut telsizlerin de kayıt alacak şekilde düzenlemesini yaptık. Birçok yerde şu an telsizler kayıt altına alınacak şekilde düzenlendi. Diğer taraflardaki eksiklikleri de gideriyoruz. Onu arz etmek istiyorum.

Yine, MGİS operatörünün dilekçesiyle alakalı olarak, evet, MGİS operatörünün dilekçesine bir cevap verilmiş, onu müesseseden tedarik edip daha sonra sizinle paylaşırım.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Onu Sayın Yavuzyılmaz’a, önce ona iletmek lazım, herkese ama önce Yavuzyılmaz’a iletin lütfen.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Tamam.

Sorularda “Amasra ocakta yapılacak iyileştirmeler sendika seçimlerinin yapılmasından sonraya mı bırakıldı?” gibi bir soru vardı. Amasra ocakta yapılacak iyileştirmeden kasıt, mevcut aspiratörün mevzuatı karşılamadığından dolayı terse dönecek şekilde yeni bir dizayn yapılması ve bununla ilgili yapılan ihale sonucunda da sözleşme imzalanan firmayla birlikte malzemeyi hazırlayıp kurulduktan sonraki süreçte çalışanların izne çıkarılacağıydı. Bu konuyla alakalı, malzemeyi tedarik eden firma kazadan önceki hafta pazartesi günü malzemenin hazır olduğunu bize bildirdi, biz de bir heyet gönderdik, daha doğrusu heyetimiz hafta sonunda gitti, aspiratörün yerinde tespitini yaptı, şartlarını sağladığını gördü, aslında kaza olmasaydı o haftaların içerisinde gelinip montaj yapılacaktı. Yani burada kastedilen süreç kurulacak olan, yeni modernize yapılacak olan parçaların hazır ve yerine konulmasını bekliyordu, sendika seçimleriyle alakalı bir süreç değil.

Bir başka soru da “Yangın yaklaşık ne kadar süre sonra söner?” Yapılan barajlardan sonra en son yaptığımız ölçümlerde değerler neredeyse istenilen seviyeye geldi fakat takiplerimiz devam ediyor. Üretim İşletme Müdürü Rıdvan Bey, oradaki süreci sürekli takip ediyor, bununla ilgili kendisi cevap verecek.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Şimdi, barajlarla alakalı gerekli çalışmalara devam etmekteyiz, tam sızdırmazlık sağlanamadığı için... Şimdi, istediğimiz verilere az çok ulaştık, CO değerlerinde düşüş sağladık, oksijen değerlerinde de düşüş sağladık ancak bir miktar oksijen değeri 2,4 gibi seviyelerde. Ancak bunlar tamamen sıfırlandıktan sonra biz o kısmı dört haftalık bir soğuma sürecine terk edeceğiz, ondan sonra barajları açabiliriz.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu barajlama yanlış mı yapıldı yani çok mu geniş tuttunuz?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Barajlama normal şekilde yapıldı ancak arazilerin şey olmasından kaynaklı sızdırmazlık problemler var, onları gideriyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ne olmasından kaynaklı?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Arazideki çatlaklar.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Eski üretim alanları...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Tabii çünkü o arazi çok yıllar önce sürülmüş bir arazi, süreç içerisinde çatlaklıklar oluşması normal.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – O eski alanlarda üretim nasıl yapılabilirdi peki?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Eski alanlar değil, barajların yapılmış olduğu yerler daha önceden, yıllar önce sürülmüş olan bölgeler. Bu bölgelerde zaman içerisinde deformasyonlar meydana gelir, bu da yüzeylerde çatlaklar oluşturur. Biz barajlarla sadece açıklığı kapatabiliyoruz, o çatlakları kapatmak için de enjeksiyon uygulamaları, çimento uygulamaları vesaire onların sürecini devam ettiriyoruz, yoksa hava kaçağına sebep oluyor o çatlaklar içeri doğru.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Sizin şu anda öngörünüz... Yani savcılığın tayin ettiği bilirkişi heyeti -tahmini konuşuyorum ben- en erken ne zaman ocağa inebilir?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – En erken söylemi biraz yanıltıcı olabilir ancak şöyle net bir cevap verebilirim: Bizim sızdırmazlığı tamamen sağladıktan sonra, oksijenin baraj arkalarında tamamen 0'ı ve CO'nun yani karbonmonoksitin de aynı zamanda baraj arkalarında 0 değerini gördükten sonra dört haftalık bir soğuma sürecine bırakmamız lazım. Bunu niye bırakıyoruz? Çünkü o barajları açtığımız zaman tekrardan bir havalandırma yapmak zorundayız o içeriye, hâliyle aspiratörü çalıştırıp bilirkişi heyetinin öyle içeri girmesi lazım. O süreçte illaki ayakta ve tabanda metan birikimi olabilir. Biz sönmediği durumda mevcut metan birikimini o bölgeye göndermiş oluruz, ikinci bir patlamaya sebep vermiş oluruz, bu da istemediğimiz bir durumdur, o yüzden bu dört haftalık.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani üç ay sürebilir mi bu durum?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Sayın Vekilim, süreç vermek...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Sürebilir.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Genelde bu şekilde mi yapılıyor? Başka müdahaleler de yapılıyor mu?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Tabii, genelde bu şekil yapılır.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Benim aldığım bilgiler şu anda yapılan açıklamayı destekleyen nitelikte değil. Yani o yüzden neye dayanarak, hangi verilere dayanarak bu açıklamayı...

TKİ TEMSİLCİSİ RECEP ÇELİK – Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Bu konuyla ilgili mi söz istiyorsunuz?

TKİ TEMSİLCİSİ RECEP ÇELİK – Evet, bir katkı yapmak istiyorum Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Buyurun size söz veriyorum, kendinizi de tanıttın.

TKİ TEMSİLCİSİ RECEP ÇELİK – Ben Recep Çelik, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumundanım, otuz iki yıl işletmelerde görev yaptım, en son bir yıl önce işletme müdürlüğünü bıraktım, bunun yirmi yılında fiilî yer altında çalıştım. Böyle ocaklarda, galerilerin çok olduğu yerlerde açtığımız her galerinin topuklarında mutlaka çatlaklar oluşacaktır. Eğer galeriler birbirine çok yakınsa bu çatlaklar daha fazla oluşacaktır. Özellikle yangının olduğu yerde büyük basınçlardan sonra da bu çatlaklarda genişlemeler meydana gelecektir. Dolayısıyla “Yapılan barajlar yanlış yerde yapıldı.” şeklinde değil... Yapılan barajların sürekli kontrol edilip kaçakların olduğu yerlerin sürekli sızdırmazlıkla desteklenmesi lazım. Bunu söylemek istedim.

Teşekkür ederim.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Eşyanın tabiatı bunu gerektiriyor.

TKİ TEMSİLCİSİ RECEP ÇELİK – Evet efendim, o şekilde.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyoruz.

Müdür Bey, buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Bu düğmeci ya da yol vericiler ile ayakta çalışanların ücretiyle alakalı bir şey vardı. Yer altında çalışanlara iki asgari ücret ödeniyor, bizim kurumumuzda da şu an nezaretçi kadrosu ya da birkaç eski ustanın dışında çalışanların hepsi bu düzenlemeden dolayı aynı ücreti alıyor. O yüzden düğmede çalışan ile ayakta çalışan aynı maaşı aldığı için iş zorlukları birbirinden farklı olduğundan dolayı ayakta çalışan arkadaşların bu anlamda bir talepleri var “İşimiz daha zor, bizim ücretlerimiz daha yüksek olsun.” diye. Bununla alakalı bir şey var. Tabii, bu iş barışı noktasına da yansıyor o anlamda.

Bir başka soru üniversite ile TTK’nin birlikteliği ya da maden şeyinin birlikteliği. İlimizde bulunan Bülent Ecevit Üniversitesinin geçmişi 1920’li yıllara kadar dayanıyor, tabii ki Zonguldak’taki madencilik sektörüyle birlikte. Bundan iki sene önce üniversitemizde Maden Makinaları Uygulama ve Araştırma Merkezi kuruldu. Bu merkez de bizim girişimimiz ve üniversitemizin, o dönem valimizin desteğiyle birlikte kurulan bir merkez. Üniversiteyle bu anlamda proje bazlı, AR-GE bazlı çalışmalara başladık, devam ediyoruz. Zonguldak’ta Maden Makinaları Uygulama ve Araştırma Merkezinin kurulması gerçekten geç kalınmış bir süreç. Bu anlamda iş birliğimiz var, iş birliklerimiz devam edecek, projelerimiz var, projelerimize üniversiteyle birlikte devam edeceğiz. Her zaman için söylediğimiz bir şey var: Biz sahada çalışanlar ortaya çıkan sorunları yine belli kurallar çerçevesinde anlık olarak çözeriz ama çözümümüzün doğru olup olmadığının, daha verimli olup olmadığının, sağlıklı olup olmadığının da akademik bir gözle bakılıp bilimsel olarak değerlendirilip iyileştirmeler yapılması noktasında üniversiteye ihtiyacımız olduğunu her zaman vurguluyoruz bu anlamda.

Efendim, sorularla alakalı olarak kurumumuz soruları hazırladı, tabii, Bakan Bey’in imzasıyla geleceği için Bakanlığa gönderdik, Bakanlık da üzerinde...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Cevapları...

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Tabii, sorularla ilgili cevapları.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Şimdi, size sorulan sorularla ilgili cevaplar hazır mı şu anda?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Cevaplar şu anda Bakanlıkta efendim.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Bakanlıkta hazır.

Peki, Serpil Hanım’ın sorularıyla ilgili cevaplar hazır mı?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Hepsî, tüm sorular, orada sorulan sorularla alakalı...

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bugünkü taleplerimi de rica edeceğim. Maden Mühendisleri Odasının verdiği 15 maddelik bilgi ve belge talebini ben de talep ediyorum,

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Şu geçen sunumda bahsettikleri.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Evet. Yani tabii, siz “Veremeyiz.” demişsiniz ama ben sizden talep ediyorum Komisyonumuzda.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Tamam.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bir de bir soru sorabilir miyim Başkanım?

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yener Saygın tahlisiye ekibinde miydi acaba; sizin bilginiz var mı? Kazanın ardından arkadaşlarını kurtarmak için gittiği belirtiliyor, birkaç kere iniyor sanırım ve daha sonra yaşamını yitiriyor.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Şu an benim o konuya bir bakmam...

Buyurun, Nevzat Bey.

MADEN MÜHENDİSİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI NEVZAT ÜNLÜ – Ben...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Evet, üstat, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ben bitireyim hemen size geçsin.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Bir de bu ocak için, acaba ocağa... Hani TTK'den "Girilemez." bilgisi verildi ya, henüz süre de bilinmiyor, bir ay mı, üç ay mı, bilinmiyor; ocak güvenli hâle getirildiğinde girilecek. Bununla ilgili bir bilirkişi görüşü alabilir miyiz; bunu Komisyon nasıl çözebilir? Yani yöntem olarak ben bilmiyorum, nasıl olur bu?

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Yani şimdi şöyle, konuşanlar zaten bilirkişi.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Biz bir bilirkişi görüşü, tarafsız bilirkişi görüşü almak istiyoruz.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Bilirkişiye verilirse, diyelim ki bilirkişiye verdi, nasıl cesaret edip de başlasın kendi değerleriyle örtüşmeden. Bilirkişi dedi ki: "Girilebilir." TTK bu riski alıp da kendi testlerinden geçmeden nasıl geçebilir?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hayır, hayır, bir görüş almak için.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, biz de ara rapor hazırlayabiliriz o zaman, nihai raporu o noktaya da kalabilir ama...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Çok yanlış bir şey arkadaşlar, böyle bir şey olabilir mi?

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Ama farklı görüşler olduğu için bakın, ben şunu söylemiyorum...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bakın, yazılı bir rapor...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, herkese söz vereceğim. Sayın Yavuzylmaz, Serpil Hanım konuşuyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sebebi madene inip inmemek değil, daha birçok parametre var yani. İsterseniz, dilerseniz ben hatta size çeşitli sorular sorayım, siz yanıt veremedikçe bu Komisyon toplantılarına bir süre daha devam etmesinin zorunluluğunu ortaya çıkarır.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ya, Deniz Bey, Allah aşkına, ya, böyle bir yöntem mi var ya! İç Tüzük bize süreleri koymuş, sistemi koymuş...

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Ali Bey, bir saniye...

Serpil Hanım...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Biz de o süreleri kullanmak istiyoruz.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Cumhuriyet savcısı...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bir ay daha uzatma süremiz var.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Arkadaşlar, lütfen dinler misiniz.

Serpil Hanım, buyurun.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Buradaki kastımız şu: Bize bilgi ve belgelerin gelmesi gerekiyor. Bir, bu konuda eksiklik var. İkincisi, sahanın görülmesi gerekiyor, bu konuda belirsiz bir tablo çizildiği için... Ve ben konuşmamda da ifade ettim, burada kimsenin kötü hissetmesine sebep olmak istemiyorum ancak sonuç olarak araştırma yapıyoruz ve o araştırma yaptığımız kurum; TTK ve TTK'nin bilgileriyle yetinmemiz bekleniyor. Ben bu anlamda, yoksa burada, kişileri kesinlikle kötü hissettirmek için konuşmuyorum ve bundan da üzüntü duyuyorum çünkü böyle olmaması gerekiyor yani burada karşılıklı olmaması gerekiyor. Onların verdiği bilgilerde ben yeterince bilgi sahibi değilim fakat uzmanların farklı görüşleri olabildiğini gözlemliyorum; bu konuda bilirkişi değerlendirmesi almak bu Komisyon için o kadar zor olmaması gerekir. Bunun anlamı şu değil: “TTK’ye rağmen, Amasra’ya inelim”i kastetmiyorum ama bende bir kanaat oluşturulması, bu Komisyonunda bir kanaat oluşturulması açısından önemsedğim için bir bilirkişi görüşü alabilir miyiz diye sorma sebebim budur.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Ünlü, buyurun.

MADEN MÜHENDİSİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI NEVZAT ÜNLÜ – Ben de teşekkür ediyorum.

Küçük bir hatırlatma yapmak istiyorum: Tutanaklara “TTK İş Sağlığı Güvenliği Uzmanı” olarak isimim geçmiş. Ben TTK’de çalışmıyorum, onu burada hatırlatmak istiyorum. Emekliyim, iş güvenliği uzmanıyım, maden mühendisiyim.

Şimdi, bu Yener Saygın’la ilgili soruya... Bu arkadaşın tahlisiyeci belgesi var mı yok mu, bilmiyorum; ona mutlaka kurum cevabını verecektir ama o var diye de orada çalışan bir arkadaş. Yani o, eksi 300 katı 2’nci rekupta çalışanlardan biri ve orada bulunan -10 işçi var- o 10 işçiden 1’i. Bunlar OFK maskelerini kullanarak kurtuluyorlar, içlerinden bir tek bu Yener Saygın maalesef yaşamını kaybediyor. Onunla ilgili söyleyebileceğim bu.

Deniz Yavuzylmaz Vekilimizin söylediği Onur Erol da orada ateşleme yapıyor. Orada, 2’nci rekupta 2 arın var. O arınlardan bir tanesinde Onur Erol ateşleme yapıyor ve kendisi 250 katına çıktığı sırada, arkada patlama oluyor ve onun basıncını orada hissediyor.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani benim “1’inci barutçu” dediğim...

MADEN MÜHENDİSİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI NEVZAT ÜNLÜ – Evet, Onur Erol orada. Orası eksi 300, 2’nci reкуп лаğıмı.

Siz bir ara bir ifadenizde de “1’inci reкуп” dediniz, orası 2’nci reкуп лаğıмı, 2 tane arın var orada.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yok, yok, 2. Zaten birkaç kere o yüzden belirttim ben. 1’inci barutçu eksi 300 kot, 2’nci reкуп; 2’nci barutçu eksi 320’de zaten; 3’üncü barutçu eksi 350 kotta, kalın damar su altı bacada; 4’üncü barutçu da eksi 310-eksi 350 sağ taban damar, yarı mekanize ayakta.

MADEN MÜHENDİSİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI NEVZAT ÜNLÜ – Evet, ayak içinde, o tavan damar ayak içinde.

Şimdi, müsaade ederseniz bir de bu barajlarla ilgili bir iki cümle söylemek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Buyurun.

MADEN MÜHENDİSİ VE İŞ GÜVENLİĞİ UZMANI NEVZAT ÜNLÜ – Şu andaki barajların yapıldığı yerler ve yapılış şekilleri bana göre hatalı yani aldığım bilgiler orada, barajlarda çalışan arkadaşlardan aldığım bilgilere göre. Giriş barajları önce yapıldı, çıkış barajı, eksi 100’deki bu giriş barajları yapıldıktan sonra yaklaşık yirmi gün sonra falan -tam süreyi bilmiyorum, onu arkadaşlar daha iyi bilir ama- uzunca bir süre sonra yapıldı. Giriş barajları -2 tane baraj var girişte, eksi 250’de- bunlar için o günün kaos ortamı içinde bir an önce müdahale etme çabası içinde doğru yer seçilmemiş olabilir, doğru yöntem seçilmemiş olabilir, onu anlayışla karşılamak lazım ama eksi 100’deki bu barajın bu kadar gecikmesi ve bu baraj gecikirken ana aspiratörün çalışmaya devam etmesi, bu yangının sahadan hava emmesi; bunlar kabul edilebilir bir şey değil, çok ciddi hatalar. Ayrıca, bu baraj bildiğimiz usullerle ve yöntemlerle de yapılmamıştır, orada taş tozu torbaları dizilerek bir baraj yapılmıştır, bunun hava tutması zaten mümkün değil, bilahare bunu iyileştirmek üzere bunun önüne çeşitli müdahaleler, çalışmalar yapıldı; bunların yapılması gerekirdi, yaptılar. Ama ilk yapılırken taş tozu, çuvallanmış taş tozları dizilerek kesmeye çalıştılar; bunu ifade edeyim.

Bir başka konu da şu anki değerler. Bugün verilen değerlerde bize Rıdvan Bey, oksijenin yüzde 2,5 civarında olduğunu söyledi yanlış hatırlamıyorsam, “2,4” dedi. Amasra’daki sunumda verilen değerler 1’in altında gözükiyordu ve Amasra’daki sunumda Genel Müdür Yardımcısı Fazlı Uncu “Bu en geç bir hafta içinde sönecek, açma noktasına gelebiliriz, bir hafta da en fazla on beş gün de soğumasını bekleriz ve açarız.” dedi. Şimdi bugün verilen ifadeler bununla çelişiyor; bir, bunu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

İkincisi, şimdi arkadaşlar, tabii, az önce belirtti, uzmanlar birçok konuda farklı görüşler sunuyorlar, burada da farklı düşünüyoruz. Ben olsam, burayı bir an önce açarım, bence açılabilir koşullar mevcut. Burada karıştırılan şöyle bir durum var: Buradaki yangın, bir kömür oksidasyonu değil, kömür oksidasyonu olsa söylediklerine ben de katılırim, doğrudur, burada yanan malzeme tahkimat malzemeleri, teknik olarak “katı madde yangını” olarak ifade edilir, bunlar ahşap yangınıdır. Belki orada kablolar yanıyordur, bunlardır. Bunlarla da bu oksijen oranında bu yangının devam etmesi olanaklı değildir, katı madde yangınları yüzde 14’ün altında bir oksijende devam etmesi olanaklı değil; benim bilgilim bu şekilde.

Teşekkür ederim.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani kurum yaptığı açıklamayla Komisyona çalım atmaya çalışıyor. Yani Komisyonun süresi dolacak ve incelemeyi tamamlayamayacak.

OTURUM BAŞKANI MUHAMMET BALTA – Bir dinleyelim bakalım.

Buyurun.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Şimdi, Nevzat Bey değerlerden bahsetti az önce, bizim buradaki değerlerde çelişki olduğunu söyledi kendileri. Şu an bizim vermiş olduğumuz değerler, günlük hatta vardiyada alınan ölçüm değerleri; o değerleri verdik. Son ölçüm değerlerinde de 2,35 değerinde bir oksijen var, 11/1/2023 tarihinde, saat dokuz buçuk...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Yani hangisi yanlış; Amasra’da bize verilen bilgi mi yanlış, sizin söylediğiniz bilgi mi yanlış? İki de birden doğru olamaz.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU TEMSİLCİSİ RIDVAN KAPUAĞASI – Sayın Vekilim, şöyle bir şey de oluyor: Değerler bazen değişkenlik de gösterebiliyor çünkü biz orada azot da basıyoruz, azot basarak yangını söndürme durumumuz da var, ondan sonra “Bu değerler acaba azotun etkisi mi?”

deyip azotu kapattıktan sonra, dengeye ulaştıktan sonra bir değer daha alıyoruz daha gerçekçiliği yansıtmayı amacıyla. Ondan dolayı değerlerde değişkenlik olabiliyor ama esasımız, burada oksijenin sifıra inmesi ve karbonmonoksitin sifıra inmesi. Tamamen, azotu da bırakıp karbonmonoksit ve oksijen değerlerinin sifıra indiğini gözlemlediğimizde, yine tekrar ediyorum, dört haftalık soğuma sürecine bırakmamız lazım çünkü literatürde de “kömür yangını” diye bahsetmiyor buradan “yangınlarda” diye bahsediyor. O yüzden dolayı “Bu, ahşap yangınıdır, şu yangınıdır, bu yangınıdır.” deme şansımız yok çünkü orayı daha görmedik, hatta orada şundan da emin olmak lazım: Sadece “yangın sönmüştür” diye değil çünkü orayı açtığımızda bir riskle daha karşı karşıyayız. Ne bu? Aspiratörü açmak zorundayız, aspiratörle ayak içerisinde doğal hava döngüsü başlayacak, tabanda da bir hava döngüsü başlayacak. Birikmiş metanı... Biz “Bence yanmıştır.” sözünden değil de işimizi garantiye almak zorundayız, aksi hâlde, ufak bir kıvılcım dahi, ufak bir yangın dahi... Oraya metan yönlendireceğimizden ikinci bir patlamaya sebep olabiliriz. O yüzden, literatürdeki yazan bilgileri ve tecrübeleri burada ön planda tutsak daha iyi olur diye düşünüyorum.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Başkan, şöyle bir talebimiz var: Bu baraj işleminin ne şekilde yapıldığı, nerede yapıldığı, baraj işleminin yapılmasında karar vericilerin hangi yetkileri olduğu ve hangi gerekçeyle hangi oranda, hangi günlerde ne kadar azot basıldığını, niye basıldığını; bunların tümünün iş akış süreç planını yetkililerden istiyoruz.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Buyurun lütfen.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; şimdi, bu Komisyonumuzun diğer bir amacı ise bir daha ülkemizde böyle kazaların, böyle acıların yaşanmamasını sağlamak için belirli çalışmaları yapmak, değil mi? Amasra’daki elim kazayı araştırmak, ayrıca bir daha böyle kazaların ülkemizde yaşanmaması için gerekli tedbirlerin alınması için çalışmalar ortaya koymak. Dolayısıyla, Muhammet Bey de ifade ettiler ki, seçime gitmeden önce mevcut Meclisimizde, gerekiyorsa bu konuda kanunların çıkarılması, gerekli tedbirlerin alınması da bence önemli.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ya, çıkacağı kesin mi yani?

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – İşte, bunun üzerine de...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani hani ona endeksliyorsunuz da...

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Çaba gösterelim yani buna da bir tane...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi de hazırlıklara çaba gösterin.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Bir taraftan da bunun için...

Sevgili kardeşim, bak, bir taraftan da...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Biz hayvan hakları konusunda rapor yayınladık, kanunun çıkması... “Ha çıktı, hemen çıkacak.” dediler, üç yıl sonra çıktı, ne çıktığı da meçhul yani.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Ya, tamam, ben bir bitireyim Deniz Bey de şimdi bu da bizim sorumluluğumuzda, onu anlatmak istiyorum yani bir daha böyle elim kazaların yaşanmaması için çaba göstermeliyiz. Bir yandan bu işler olurken yani bunları takip ederken diğer taraftan da önümüzdeki kazaların engellenmesi açısından gerekli tedbirlerin alınması için kanun mu, çıkacak ne yapılacaksa bunları da takip etmemiz gerektiğini ifade etmek istiyorum.

AYDIN ÖZER (Antalya) – Bu engel değil, onun için söylüyor yani engel değil; sürenin uzatılması buna engel değil.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Hayır, süreyi uzatalım...

AYDIN ÖZER (Antalya) – Yani yapısal bir yasa çıkarılması...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, endişe etmeyin, bunları istişare edeceğiz, şey yapmayın.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – Süremizi uzatalım, tabii ki sonuna kadar kullanalım, o konuda bir sıkıntı yok. Allah göstermesin, yarın bir gün bazı kalan eksikliklerden dolayı başka yerlerde başka kazalarla karşı karşıya kalırsak, Allah esirgesin, o zaman bunları da...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – İşte, sağlıklı bir rapor hazırlamazsak karşılaşma ihtimalimiz artar.

CEMAL ÇETİN (İstanbul) – İşte, bunları da düşünmemiz gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, şimdi, bu konuyla alakalı endişe etmeyin ya.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani ameliyat yaparken ameliyattan kalkıp da “Dur, araç kalkıyor, servis kalkıyor, yetiştirdim.” durumuna gelmememiz lazım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Deniz Bey... Ya, çok kaygılanıyorsunuz Deniz Bey, endişe etmeyin diyorum ben.

Bakın, bir ketlerimiz var, nedir o? Sınırlarımızdan bir tanesi şu: Bu çalışmanın kadük hâle gelmesine buradaki herhangi bir arkadaşımızın gönlü razı olur mu? Olmaz, değil mi? Ona gelmeyecek hâlde ve seçim çalışmalarında da biz böyle, milletvekili arkadaşlarımızı şehirlerden çağırmayacağımız bir ortamı oluştururuz, ona göre bize tanınan kanuni süre içerisinde raporumuzu bitiririz; hepsi bu kadar yani endişe etmeyin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bir aylık süremizi de ilave kullanarak diyorsunuz?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Ya, kullanırız tabii.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Çünkü bölgelerde çalışmak kaygısı çok kişisel kaygı yani ona girmek lazım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Arkadaşlar, kullanırız, bir problem değil.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani burası daha önemli, değil mi?

BAŞKAN TANER YILDIZ – Şimdi, daha önemli de...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Hayati önem arz etmesi bakımından...

BAŞKAN TANER YILDIZ – Yani şimdi bak, daha önemli de... Ya, bu nisan, mayıs ayına kadar öyle... Ya, onun bir sınırı var, onu söylemek istiyorum. Makul sınırlar içerisinde bunu gerçekleştiririz, siz endişe etmeyin. İnşallah...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – O zaman karar alalım yani uzatma süresini kullanacağımıza dair.

BAŞKAN TANER YILDIZ – İşte, önümüzdeki hafta, inşallah, konuşacağız onları da.

Arkadaşlar, eklemek istediğiniz bir husus var mı?

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – Benim net olarak alabildiğim sorular bunlar. Benim söyleyeceğim bir şey yok.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Tamam.

Toplantıyı kapatacağım, kapatmadan önce...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben bir soru daha sorayım.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Siz sorun.

Başka söz almak isteyen arkadaş varsa lütfen söz istesin, ona göre toplantıyı ondan sonra kapatacağım.

Buyurun lütfen.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Soru şu: Eksi 310-eksi 350 sağ taban damar yarı mekanize ayakta bir barutçu patlama yapıldı mı? Burada daha önce size bildirilen mekanize ayak üstünde yani şiltin üstünde bir boşluk var mı metan gazının birikme yapabileceği bir boşluk, yaklaşık 3 metre civarında? Kaçınıcı şiltte patlama yapıldı? Üretim kayıtlarına göre tertip hangi şiltler arasında yapıldı? Barutçu kayıt defteri bulundu mu? Barutçu dinamit ambarından ne kadar... Yani o barutçu ne kadar patlayıcı madde aldı? Barutçu sandığı bulundu mu? Barutçu sandığı bulunduyorsa içindeki patlayıcı miktarı... Patlama yapıldıysa ne kadar dinamit ve kapsül kullanıldığı... Barutçu üzerindeki gaz ölçer cihazı TÜBİTAK'a analiz için gönderildi mi? Sonuçları çıktı mı? Eksi 310-eksi 350 taban damar ayak, eksi 310 taban yolunda yani hava dönüşte bulunan metan ve karbonmonoksit sensörlerinin geçmişe dönük kayıtları... 18.09 saatinden sonra hangi kotlarda veri akışı, sensörlerin veri akışları kesildi? Bunu eksi 350'dekiler için söylüyorum ama bütün maden ocağı için de istiyorum yani 18.09'daki, ana olayın gerçekleştiği andaki bütün sensörlerin bütün hepsinin verileri ne? Kazadan bir saat sonra içindeki veriler ne, hangileri veri göndermeye devam, ediyor bunu anlamak... Bazılarının istasyonları zarar görmüş olabilir, bazıları görmemiş olabilir yani "sensör" derken aslında sadece sensörü konuşmuyoruz, istasyonları, kontrol ünitelerini de konuşuyoruz. Burada, aynı zamanda da bunların on beş günlük geriye dönük kayıtlarını sizden istiyoruz bir şema üzerinde ama tam bir şema yani bunu A0'a da çıkarabilirsiniz, böyle küçük A4 kâğıdına değil yani bu olmaz, bunu ciddi bulmuyorum bu verdiğiniz belgeyi, bilgiyi. Buna çıkarak hem sensörleri yerleştirip hem güncel son, doğru, teyit edebildiğiniz yerlerini güncelleyip hem kodlamalarını buraya yazıp aynı zamanda da hangi sensörün hangi istasyona bağlı olduğunu ve bu istasyonların yerlerinin de işaretlenmesini burada istiyorum. Edinebildiğiniz çip bilgilerini madencilerin veya işte, çeşitli farklı görev alanların... Kazadan önceki yani vardiya başlangıcından o patlama anı ve sonrasına kadar nasıl, nerede sinyal alınıyordu, nerede olduğu da ayrı ayrı, çalışan çalışan ayrıca bildirilmesini ve ekine de... Ya lambahanede ya da sanırım personel izleme takip merkeziniz var, oradaki belgelerle, ekine belgeler iliştilerle tarafıma teslim edilmesini sizden istiyorum. Yani daha önce sorduğumuz sorulara ilave olarak şu anda bu soruları size soruyorum.

TÜRKİYE TAŞKÖMÜRÜ KURUMU GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MUHARREM KİRAZ – O zaman, Sayın Vekilim, bunlar zaman alacak şeyler, derlenip, toplanıp doğru bir şekilde hepsini daha sonra size sunalım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Bir de 350'de yani bu bahsettiğimiz diğer ihtimale göre olan patlamanın siz TTK olarak neden orada olmadığını bugüne kadar hiç ifade etmediniz? Neden olmadığına yönelik bir argümanınız varsa onu da sunmanızı istiyorum. Olasıysa bu doğrultudaki kurum görüşünüzü de yine bilgilerle ve belgelerle destekleyecek şekilde ifade etmenizi; elektrik konusunda da hani, devre kesiciden verip, yol vericiye gelip o aradaki üç dakikalık sürede nezaretçinin de 320'de telsiz irtibatıyla yol verilen elektriği konveyöre verme veya verdirmeye yönünde bir aksiyon alınabilme imkânı var mı teknik olarak, yoksa böyle bir imkân teknik olarak zaten mümkün değil mi konusunda da yine görüşünüzü sizden istiyorum.

Aynı zamanda, bu soruları -biraz önce ifade edildiği gibi- tekrar davet edilecek bilim insanlarından, bilirkişilerden yine değerlendirmelerini istememiz de gerekiyor çünkü siz bir görüş veriyorsunuz. Sayın Başkan da ifade etti; Deniz Bey'in söylediği -yani alternatif bilgiler, belgeler ışığında tabii- alternatif senaryolarla ilgili gerçekçi de olsa gerçekçi olmayan hâllerinde dahi sizden bir görüş bildirmenizi

istedi ama siz, aynı zamanda, birçok sorumlunun da yer aldığı bir kurum mahiyetinde bulunduğunuz için dolayısıyla sizden gelecek görüşlerin mutlaka bilim insanlarına da sorulup, onların da gelip net olarak şunu söylemesi gerekiyor: “Bu patlama 310-350’de olmamıştır.” diyebiliyorlar mı? “Bu patlama devre kesici, yol verici, yol verme şeklindeki bir durumla, bir gelişimle gerçekleşmemiştir.” deyip de patlama sadece eksi 320 kotunda mı mümkün görünmektedir? Bunun adını koyabilmek önemli diye düşünüyorum. Oradan hareketle de patlama 320’de olduysa neresinde olduğu konusunda da değerlendirme yapılabilir. Tüm sensör kayıtları bu konuda oldukça ciddi bir fikir verecektir diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN TANER YILDIZ – Teşekkür ediyoruz.

Katkı koyan bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

İnşallah, önümüzdeki hafta çarşamba günü saat 14.00’te buluşmak üzere bugünkü toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.53

